–هەرێمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

72

سالّی/ 2011 – بەرگی حەفتاو دوو

چاپی یەکەم/ سالّی 2012

پێڕیست

پـــرۆتۆکۆڵی دانیشـــتنی ژمارە (2)ی نائاسایی خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2011/9/20

ل 5

پـــرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (3)ی نائاسایی خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2011/9/26

ل 19

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (4)ی نائاسایی خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2011/10/3 ل

113

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (5) ی نائاسایی خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2011/10/4 ل

189

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (6)ی نائاسایی خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2011/10/5 ل

285

پـــرۆتۆکـــۆڵی دانیشتـــنی ژمـــارە (7)ی خولی سێیەمی هەڵـــبژاردن – دوو شەممە 2011/10/10 ل

291

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (6)

چوارشەممە رێکەوتی 5\10\2011

خولی سێیەمی هەڵبژاردن

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (6)

چوارشەممە رێکەوتی 2011/10/5

کاتژمێر (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی چوارشەممە رێکەوتی 2011/10/5 پەرلەمانی کوردستان - عێراق بە سەرۆکایەتی بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل جێگری سەرۆك و, بەڕێز فرست أحمد عبدالله سکرتێری پەرلەمان, دانیشتنی ژمارە (6)ی خولی سێیەم, ساڵی (2011) ی خۆی بەست.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پەیڕەوی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان - عێراق, دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاری درا دانیشتنی ژمارەی (6)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کات (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی چوارشەممە رێکەوتی 2011/10/5 دا بەم شێوەیە بێت:

1 - خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمی کوردستان، کە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە.

2- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای هەموار کردنی یەکەمی یاسای ژمارە (26)ی ساڵی 2007 یاسای باجی دەرامەت.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان، دانیشتنی ئەمڕۆمان دەست پێ دەکەین، خولی سێیەمی هەڵبژاردن، ساڵی سێیەم، خولی گرێدانی یەکەم، ژمارەی دانیشتن (6)، رۆژی دانیشتن 2011/10/5، بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگەی (1)ی ماددەی (20) لە پەیڕەوی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموار کراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان - عێراق، دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاریدا بەرنامەی کاری دانیشتنی ژمارە (6)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کاتژمێر (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی چوار شەممە رێکەوتی 2011/10/5 بەم شێوەیە بێت:

1- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمی کوردستان، کە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە.

2- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای هەموار کردنی یەکەمی یاسای ژمارە (26)ی ساڵی 2007 یاسای باجی دەرامەت.

بەخێرهاتنی جەنابی وەزیری گواستنەوەو گەیاندن دەکەین، بەخێرهاتنی رێکخەری نێوان پەرلەمان وحکومەتی هەرێمی کوردستان و هاوکارەکانیان دەکەین، بەخێر بێن سەرچاوان، ئێستا داوا لە لیژنەی یاسایی و لیژنەی گواستنەوەو گەیاندن دەکەین بفەرموون بۆ سەر مەنصە، لیژنەی گواستنەوەو گەیاندن و شارەوانیش با بفەرموون بۆ سەر مەنصە، فەرموو كاك حاجی.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە لە لیژنەی گواستنەوەو گەیاندن سەبارەت بەم پرۆژە یاسایەی گواستنەوەو گەیاندن لە تاریخی 2011/9/28 نووسراومان پێ گەیشتووە، یەعنی ئەم یاسایەمان بە دەست گەیشتووە، لە 9/28ش جەنابتان دەزانن پێنج شەممەو هەینی و شەممەی بەسەر داهاتووە، ئێمە نەمانتوانیوە کۆبوونەوەی پێویست بکەین، دیارە کۆبوونەوەیەکمان کردووە، بەڵام ئێمە پێمانوایە بۆ تەکمیلەی ئەم یاسایە، بۆ راپۆرتی لیژنە، پێویستمان بەوە بووە کە وەزارەتی مەعنی، کە وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندنە ئامادە بێت، لەبەر ئەوەی ئێمە هەندێ پرسیارو ئیستیفسارمان هەبووە، ئەوان بتوانن وەڵاممان بدەنەوە، ئەگەر باس لەوەش بکرێت، ئێمە بۆیە پێشنیار دەکەین ئەم پرۆژە یاسایە دوا بخرێت بۆ هەفتەیەك، بۆ ئەوەی مۆڵەت بێت بۆ ئێمەو بتوانین لەماوەی ئەم هەفتەیەدا راپۆرتی خۆمان ئامادە بکەین و بنووسین، ئەگەر مەسەلە باس لەوە بێت کە ماوەکە تێپەڕاندراوە، راستە ئەم یاسایە زۆر تاخیر بووە، بەڵام بە هەفتەیەکیش بڕوا ناکەم تەئسیر بکات و، بۆ دەوڵەمەند کردنی یاساکە، ئێمە بە زەروری دەزانین وەکو لیژنە ئەم یاسایە دوابخرێت بۆ هەفتەی داهاتوو، سوپاستان دەکەم.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەمە رەئی لیژنەکەیە.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڵێ.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سیوەیل خان.

بەڕێز سیوەیل عثمان احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت ئەو پرۆژە یاسایەی بۆمان هاتووە، وەك حاجی بلال باسی کرد لە 28ی مانگەوە هاتووە، 28ی مانگ واتا رۆژی پێنج شەممە لەناو بۆکسەکانمان بووە، جەنابی وەزیر دانیشتنی کردووەو کۆبوونەوەی کردووە لەگەڵ لیژنەی یاسایی، بەڵام لیژنەی مەعنی تاکو ئێستا کۆبوونەوەی خۆی نەکردووە، بڕیار بوو رۆژی دوو شەممەو سێ شەممە بیکەین، بەڵام رۆژی دوو شەممەو سێ شەممە کۆبوونەوەی پەرلەمانمان هەبوو، دانیشتنمان هەبوو، هەتا ئێوارەش دانیشتنمان هەبوو ڕێك نەکەوت، ئێستا لیژنەی مەعنی لەگەڵ وەزارەت نە دانیشتووە، نە راپۆرتی بەو شێوەیە ئامادە کردووە، لەبەر ئەوە منیش داوا دەکەم ئەگەر ماوەی یەك هەفتە دوابخرێت، بەڵکو بتوانین لەگەڵ ستافی وەزارەت کۆبوونەوەی بکەین و راپۆرت ئامادە بکەین، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك شوان.

بەڕێز شوان عبدالکریم جلال:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بە یارمەتی هاوکارانم لە لیژنەی خزمەتگوزارییەکانی شارەوانی، ئێمە کۆبوونەوەمان کردووە بە مانای کۆبوونەوە لەسەر دەقی پرۆژە یاساکە، بەڵام لە کۆبوونەوەکە بەڕێز وەزیر ئامادە نەبووە، تەنها مولاحەزەکە ئەوەیە، لەبەر ئەوە راپۆرتەکەش نەنووسراوە، یەعنی راپۆرتەکە چاپ نەکراوە بخرێتە بەردەستی سەرۆکایەتی، بۆ ئەوەی بیداتە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، هەر بۆ ڕوون کردنەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك شێروان دەتەوێت قسە بکەیت؟

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (7)

دووشەممە رێکەوتی 2011\10\10

خولی سێیەمی هەڵبژاردن

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (7)

دووشەممە رێکەوتی 2011/10/10

کاتژمێر (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی دووشەممە رێکەوتی 2011/10/10 پەرلەمانی کوردستان - عێراق بە سەرۆکایەتی بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل جێگری سەرۆك و, بەڕێز فرست أحمد عبدالله سکرتێری پەرلەمان, دانیشتنی ژمارە (7)ی خولی سێیەم, ساڵی (2011) ی خۆی بەست.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پەیڕەوی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان - عێراق, دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاری درا دانیشتنی ژمارەی (7)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کات (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی دووشەممە رێکەوتی 2011/10/10 دا بەم شێوەیە بێت:

1- **خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمی کوردستان، کە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە.**

2- **خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای هەموار کردنی یەکەمی یاسای ژمارە (26)ی ساڵی 2007 یاسای باجی دەرامەت.**

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان، دانیشتنی ئەمڕۆمان دەست پێ دەکەین، خولی سێیەمی هەڵبژاردن، ساڵی سێیەم، خولی گرێدانی یەکەم، ژمارەی دانیشتن (7)، رۆژی دانیشتن 2011/10/10، بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگەی (1)ی ماددەی (20) لە پەیڕەوی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموار کراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان - عێراق، دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاریدا بەرنامەی کاری دانیشتنی ژمارە (7)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کاتژمێر (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی دوو شەممە رێکەوتی 2011/10/10 بەم شێوەیە بێت:

1- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمی کوردستان، کە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە.

2- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای هەموار کردنی یەکەمی یاسای ژمارە (26)ی ساڵی 2007 یاسای باجی دەرامەت.

فەرموون لێژنەی یاسایی و لێژنەی گواستنەوەو گەیاندن، بەخێرهاتنی جەنابی وەزیری گواستنەوەو گەیاندن و ستافەکەی دەکەین، بەخێر بێن سەرچاوان، فەرموون لێژنەی یاسایی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

ئێستا دەقی راپۆرتی لێژنەی یاساییتان بۆ دەخوێنینەوە سەبارەت بە پرۆژە یاسای وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمی کوردستان – عێراق.

بۆ/ سەرۆکایەتیی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

بابەت/ راپۆرت دەربارەی پرۆژە یاسای

وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمی کوردستان - عێراق

لێژنەی کاروباری یاسایی لە رۆژی 6/رەزبەر/2711ی کوردی بەرامبەر بە 2011/9/28ی زایینی کۆبۆوە بۆ لێکۆڵینەوە لە (پرۆژە یاسای وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمی کوردستان-عێراق) کە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە، لە دوای خوێندنەوەی یەکەمی لە پەرلەمان لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (3)ی رۆژی 2011/9/26 ڕەوانەی لێژنەکەمان کراوە. هەروەها دوای گفتوگۆو تاوتوێ کردنی یاسای ژمارە (18)ی ساڵی 2008 یاسای دەزگای فڕۆکەخانەکانی شارستانی هەرێمی کوردستان -

عێراق ، بە ئامادە بوونی بەڕێز وەزیری گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێم، لیژنەکەمان تەئیدی ئەو پرۆژەیە دەکات کە لە حکومەتەوە هاتووەو، ئەم چەند پێشنیارەش دەخاتەڕوو:

1- رستەی (هەرێمی کوردستان) لە بڕگەکانی (2)و (3)و (4)ی ماددەی یەکەمی پرۆژەکە لابببرێت.

2- ئەو راوێژکارانەی لە بڕگەی (3)ی ماددەی (سێیەم)دا هاتووە ، بکرێن بەوەی کە ژمارەیان لە (چوار) زیاتر نەبن.

3- سەرۆکی دەزگای گشتیی فڕۆکەخانەکانی مەدەنی لە هەرێم، بۆ ئەندامەکانی ئەنجومەنی راوێژکاری کە لە ماددەی (چوارەم)ی ئەم یاسایەدا هاتوون، زیاد بکرێن.

4- ریزبەندی بڕگەکان لە رەنووسەوە (الرقمیة) بکرێن بە نووسین (الکتابیة) و، هەمان ئەو شێوازە بگیرێتەبەر کە لە دارشتنی یاساکانی پەرلەمانی کوردستاندا پێرەو دەکرێن و، راست کردنەوەی رێزمانییش لە هەندی لە بڕگەکاندا بکرێت و، هۆی دانانی یاسایەکەش (الأسباب الموجبة) بەم شێوەیەی خوارەوە زیاد بکرێت، چونکە پرۆژەکە هۆی دانانی تێدا نییە.

ـ هۆیەکانی دانانی ئەم یاسایە ـ

لەبەر ئەوەی وەزارەتەکانی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمدا لە دوو وەزارەتدا کراون بە یەك وەزارەت بەپێی یاسای ژمارە (11)ی ساڵی 2006و، لە پێناوی رێکخستنی پێکهاتەکانی ئەم وەزارەتە تازەیەو، پەیکەرەکەی بەپێی ماددەی (7) لەم یاسایە، ئەم یاسایە دەرچووێندرا.

بفەرموون بۆ ئاگاداری و ئەسڵی پرۆژەکە و ڕای لیژنەی یاسایی لەبارەیەوەو، بخرێتە بەردەم پەرلەمان بۆ گفتوگۆکردن لەسەری و، دەڕبڕینی ڕای گونجاو لەبارەیەوەو دەنگدان لەسەری. لەگەڵ ڕێزدا.

ئێستاش دەقی ڕاپۆرتەکە بە زمانی عەرەبی دەخوێنمەوە:

الی/ رئاسة برلمان کوردستان - العراق

م/ تقریر حول مشروع قانون

وزارة النقل والاتصالات في إقلیم کوردستان - العراق

اجتمعت لجنة الشؤون القـانونية بتاريخ 6/رەزبـەر/2711 كوردي المصادف ليـوم 2011/9/28 مـيلادي لدراسة مشـروع قـانون (وزارة النقـل والاتصالات في إقـليم كـوردستان - العـراق)، المقـدم مـن قبـل مجلس الوزراء، والمحال الى لجنتنا بعد القراءة الأولى له في الجلسة الاعتياديـة المرقمـة (3) فـى 2011/9/26. وبعـد المناقشة والمداولة ودراسة قانون مؤسسـة المطارات المدنيـة للاقليـم المـرقم (18) لسـنة 2008 بحضـور وزيـر النقل والاتصالات في الاقليم تؤيد اللجنة المشروع الوارد من الحكومة وتقترح:

1-حذف جملة (إقليم كوردستان) من الفقرات (2)و (3)و (4) من المادة الاولى.

2- جعل المستشارين لايزيد عددهم عن (اربعة) في الفقرة (3) من المادة (الثالثة).

3- اضافة رئيس المؤسسـة العامـة للمطارات المدنيـة في الإقليـم الى أعضاء المجلس الاستشاري الـواردة في المـادة (الرابعة) من القانون.

4- تبديل تسلسل الفقرات من الرقمية الى الكتابية واتباع نفس الاسلوب المتبع في صياغة وتشريع القوانين في برلمان كوردستان، واجراء التصحيحات اللغوية في بعض الفقرات، وإضافة الأسباب الموجبة التالية للقانون لخلو المشروع من الأسباب الموجبة.

- الأسباب الموجبة -

نظراً لدمج وزارتي النقل والاتصالات بوزارة واحـدة في الاقليـم بموجب القـانون المـرقم (11) لسـنة 2009، وبغية تنظيم تشكيلات الوزارة المستحدثة وهيكليتها وفقاً للمادة (7) منه. فقد شرع هذا القانون.

راجـين التفضـل بـالأطلاع وعـرض المشـروع والتقريـر المشـترك علـى البرلـمان للمناقشـة وأبـداء الـرأى المناسـب بصدده.مـــع التقـــدير.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لێژنەی گواستنەوەو راگەیاندن راپۆرتی خۆتان بخوێننەوە.

بەڕێز احمد سليمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێستاش دەقی راپۆرتی لێژنەی خزمەتگوزاریەکانی شارەوانی و گواستنەوەو گەیاندن و گەشت و گوزار بـە زمانی کوردی پێشکەشتان دەکەین.

بۆ/ سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان

بابەت/پرۆژە یاسای گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمی کوردستان

لیژنەی خزمەتگوزاریەکانی شارەوانی وگواستنەوە وگەیاندن وگەشت وگوزار کۆبۆوە بە ئامادە بوونی بەڕێز وەزیری گواستنەوەو گەیاندن (ئنور جەبەلی) لە رۆژی 2011/10/9، بە مەبەستی تاوتوێ کردنی (پرۆژە یاسای وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمی کوردستان - عێراق)، کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە، بەپێی نووسراوی سەرۆکایەتی پەرلەمان ژمارە (1185) لە بەرواری 2011/9/28، دوای خوێندنەوەی یەکەم لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (3) ی پەرلەمان رەوانەی لیژنەکەمان کرا. دوای گفتوگۆکردن وتاوتوێ کردنی یاسای دەزگای فڕۆکەخانەی مەدەنی لە هەرێم ژمارە (18) بۆ ساڵی 2008، لیژنە پشتگیری پرۆژەی هاتووی ئەنجومەنی وەزیران دەکات، لیژنەکەمان پێشنیاری ئەم هەموارکردنانەی کە لە خوارەوە هاتووە کرد:

ماددەی یەکەم:

- لابردنی بڕگەی (2).

- لابردنی رستەی هەرێمی کوردستان - عێراق لە بڕگەکانی (3 و 4).

ماددەی دووەم:

- زیاد کرنی وشەی (ئەرك) بۆ ناونیشانی ماددەکەو بکرێتە ئامانج و ئەرکەکانی وەزارەت.

- دووبارە دارشتنەوەی بڕگەی (7) بەم شێوەیەی خوارەوە:-

پێدانی مۆلەت بۆ هەموو بوارەکانی گواستنەوەو گەیاندن: (وشکانی و ئاسمانی)، لێرە بە هەڵە نووسراوە (ئاوی)، ئەوە (ئاسمانییە). لێرە کە دەڵێین پێدانی مۆڵەت بۆ هەموو بوارەکانی گواستنەوەو گەیاندن (وشکانی و ئاسمانی) تا ئاخیری.

- دووبارە دارشتنەوەی بڕگەی (9) بەم شێوەیەی خوارەوە بێت:-

رێکخستن و پەرەپێدانی تەکنەلۆژیای زانیاری و تۆڕی ئینتەرنیت لە هەرێمداو سەرپەرشتی کردنی.

ماددەی سێیەم:

گۆڕینی زنجیرەی بڕگەکان لە ژمارەوە بۆ نووسین.

نووسینی بەڕێوەبەرایەتیە گشتییەکانی هاتوو دوای بڕگەی (4) لە ژێر یەك دەستەواژەو دارشتنی بەم شێوەیەی خوارەوە:

پێنجەم: بەڕێوەبەرایەتییەکان لە خوارەوە هاتووە: هەریەك لەمانە فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی بەڕێوەی دەبات، کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی بەدەست هێنا بێت لەوانە خاوەن شارەزایی و پسپۆری بێت:

1- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری کارگێری و ژمێریاری.

2- بەڕێوەبەرایەتی گشتی پۆستەو گەیاندن.

3- بەڕێوەبەرایەتی گشتی پلاندانان و بەدواداچوون.

4- بەڕێوەبەرایەتی گشتی گواستنەوەی سەر زەوی و هێڵی ئاسن و ترام وای.

5- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کەشناسی وچاودێری کردنی بوومەلەرزە.

ماددەی چوارەم:

یەکەم: لابردنی زنجیرە ژمارەیەکان و زیاد کردنی سەرۆکی دەزگای فڕۆکەخانەکانی مەدەنی لە هەرێمی کوردستان بۆ ئەنجومەن راستەوخۆ دوای زنجیرەی وەزیر.

دووەم: زنجیرە (2) گۆڕینی وشەی (پێکهاتە تایبەتمەندەکان) بۆ (پێکهاتەکانی وەزارەت) و لا بردنی ژمارەکان.

ماددەکانی (5، 6، 7) لیژنە تێبینی لەسەر نییە.

ماددەی هەشتەم: گۆڕینی زنجیرە ژمارەیەکان و دووبارە نووسینی دەستەواژەی زنجیرە (2) بەم شێوەیەی خوارەوەی لێ بێت:-

6- هەموو ماف و پەیوەست و هەبووەکان و میلاکی هەردوو وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندنی پێشوو دەخرێتە سەر ئەستۆی ئەو وەزارەتە.

ماددەی (9، 10) لیژنە تێبینی لەسەرنییە.

هۆیەکانی پێویست

لەبەر نەبوونی دیاری نەکردنی هۆیەکانی پێویست لەم یاسا، پێشنیار دەکەین هۆکاری دەرچوواندنی ئەم یاسایە بەم شێوەیەی خوارەوە بێت:-

لەبەر تێکەڵ کردنی هەردوو وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێم بۆ یەك وەزارەت بەپێی یاسای ژمارە (11) بۆ ساڵی 2009و، بەمەستی دووبارە پێکهێنانی وەزارەتێکی نوێ کە لە ماددەی (7)ی یاساکەدا

هاتووە، بۆ ئەوەی بگاتە ئاستێکی بەرز بۆ خزمەتگوزاری گواستنەوەو گەیاندن و، بگاتە ئاستی پێویستی قۆناغی پەرەپێدان کە هەرێم پێیدا تێپەڕ دەبێت، ئەم یاسایە دەرچووە.

تکامان وایە تاوتوێ بکرێت و پرۆژەکەو راپۆرتەکە بخرێتە بەردەم پەرلەمان، بۆ ئەوەی گفتوگۆی لەسەر بکرێت و رای گونجاوی لەسەر بدرێت.

ئەگەر ئیجازە بێت جەنابی سەرۆکی پەرلەمان کاك جەمال دەقە عەرەبیەکە بخوێنێتەوە.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو.

بەڕێز جەمال طاهر ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێستاش دەقی راپۆرتەکە بە زمانی عەرەبی دەخوێنمەوە:

الى/ رئاسة برلمان كوردستان – العراق

م / تقرير لجنة الخدمات البلدية والنقل والاتصالات والسياحة

حول مشروع قانون وزارة النقل والاتصالات في اقليم كردستان - العراق

اجتمعت لجنة الخدمات البلدية والنقل والاتصالات والسياحة، وبحضور السيد وزير النقل والسيدة مديرة مطار أربيل الدولي بتاريخ 17/ رەزبەر/2711 كوردي، المصادف 2011/10/9، لدراسة مشروع قانون (وزارة النقل والاتصالات في أقليم كردستان – العراق)، المقدم من قبل مجلس الوزراء والمحال الى لجنتنا بموجب كتاب رئاسة البرلمان ذي الرقم (1185) في 2011/9/28 بعد القراءة الأولى له في جلسة البرلمان الإعتيادية المرقمة (3)، وبعد المناقشة والمداولة ودراسة قانون مؤسسة المطارات المدنية في الأقليم ذي الرقم (18) لسنة 2008 تؤيد اللجنة المشروع الوارد من الحكومة وإقترح المجتمعون اجراء التعديلات التالية عليه:

المادة الأولى:

- حذف التسلسل (2).

- حذف جملة (أقليم كردستان) من التسلسلات (3، 4).

المادة الثانية:

- إضافة كلمة مهام الى عنوان المادة ليصبح (اهداف ومهام الوزارة).

- اعادة صياغة التسلسل (7) لتصبح:

منح التراخيص لكافة مجالات النقل (البري، الجوي) .....

- اعادة صياغة التسلسل (9) لتصبح كالاتي:

- تنظيم وتطوير تكنلوجيا المعلومات وشبكة الانترنيت في الاقليم والإشراف عليها.

المادة الثالثة:

- تبديل تسلسل الفقرات من الرقمية الى الكتابية.

- ادراج المديريات المذكورة بعد التسلسل (4) تحت عبارة واحدة وصياغتها كالاتي:

خامساً: المديريات العامة التالية ويدير كل منها موظف بدرجة مدير عام حاصل على شهادة جامعية أولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

- المديرية العامة للشؤون الادارية والمالية.

- المديرية العامة للبريد والاتصالات.

- المديرية العامة للتخطيط والمتابعة.

- المديرية العامة للنقل البري والسكك الحديدية والترام واى.

- المديرية العامة للرصد الزلزالي.

المادة الرابعة:

أولاً:

- حذف التسلسلات الرقمية وإضافة رئيس مؤسسة المطارات المدنية في الاقليم الى المجلس بعد الوزير مباشرة.

ثانياً:

تسلسل (2) استبدال كلمة المكونات ب (تشكيلات) وحذف التسلسلات الرقمية.

المواد (5، 6، 7) لاتوجد عليها ملاحظات.

المادة الثامنة:

- حذف التسلسلات الرقمية وإعادة صياغة التسلسل (2) منها لتصبح كالاتي:

- تؤول جميع حقوق والتزامات وموجودات وملاكات وزارتي النقل والأتصالات السابقتين الى هذة الوزارة.

المواد (9، 10) لا توجد عليها ملاحظات.

نظراً لعدم ورود الآسباب الموجبة مع القانون أقترح المجتمعون الصياغة التالية:

((نظراً لدمج وزارتي النقل والاتصالات في الاقليم بوزارة واحدة بموجب القانون ذي الرقم (11) لسنة 2009 وبغية اعادة هيكلة الوزارة المستحدثة وفقاً للمادة (7) منه ولاجل الارتقاء بواقع خدمات النقل والاتصالات وجعلها تتلاءم ومتطلبات المرحلة التنموية التى يمر بها الاقليم، فقد شرع هذا القانون)).

راجين التفضل بالاطلاع وعرض المشروع والتقرير على البرلمان للمناقشة وإبداء الرأى المناسب بصدده. مع التقدير.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

دیارە هەردوو لیژنەکە تەئیدی پرۆژە یاسای حکومەت دەکەن لەبارەی یاسای وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن، بەلآم چەند تێبینیەکیان لەسەر هەیە، بۆیە ئێمە پرۆژە یاسای حکومەت دەکەینە ئەساس بۆ

موناقەشە کردن، داوا دەکەم لیژنەی یاسایی ماددە بە ماددە بیخوێننەوە، بۆ ئەوەی قسەی لەسەر بکەین، فەرموون.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز؛

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الاولى:

يقصد بالمصطلحات التالية المعاني المبينة ازائها لاغراض هذا القانون:

1- **الاقليم: اقليم كوردستان – العراق.**

2- **مجلس الوزراء: مجلس الوزراء في اقليم كوردستان – العراق.**

3- **الوزارة: وزارة النقل والاتصالات لاقليم كوردستان – العراق.**

4- **الوزير: وزير النقل والاتصالات لاقليم كوردستان – العراق.**

5- **المجلس: المجلس الاستشاري للوزارة.**

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری؛

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەزمانی کوردی ماددەی یەکەم دەخوێنمەوە:

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم زاراوانەی دادێن واتاکانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستەکانی ئەم یاسایە:

1- **هەرێم: هەرێمی کوردستان ـ عێراق.**

2- **ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ـ عێراق.**

3- **وەزارەت: وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندنی هەرێمی کوردستان ـ عێراق.**

4- **وەزیر: وەزیری گواستنەوەو گەیاندنی هەرێمی کوردستان ـ عێراق.**

5- **ئەنجومەن: ئەنجومەنی راوێژکاریی وەزارەت.**

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان؛

لیژنەی یاسایی فەرموو تێبینیتان.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری؛

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تێبینیەکانی ئێمە بەم شێوەیە، دیارە هەرێمی کوردستان لە بڕگەی یەك تەعریف کراوە، واتا لە بڕگەی دوو و سێ و چوار پێویست ناکات دووبارە ئیعادە ببێتەوە، تەنها ئیکتیفا بە هەرێم بکرێت، ئێمە بەنیسبەت ماددەی یەکەم تەنها ئەو مولاحەزەیەمان هەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی گواستنەوەو گەیاندن.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە تێبینیمان لەسەر ئەوە هەیە لابردنی بڕگەی دوو لە دەقی ماددەکە لەسەر مەجلیسی وزەرا، چونکە ئەو مەجلیسی وزەرایە دووبارە نەبۆتەوە لەناو یاساکەدا، یەك جار هاتووە، کەواتە لێرە پێویست ناکات تەعریف بکرێت، لەسەر ئەوەش هاتووە کە ئەسڵی یاساکە بۆ چیە، دواییش لابردنی رستەی هەرێمی کوردستانی عێراق، یەعنی لەناو رستەکان هەرێمی کوردستانی عێراق دووبارە بۆتەوە، پێمانوایە پێویست ناکات، لەبەر ئەوەی لە دەقی یاساکەدا هاتووە، دووبارە کردنەوەی دەبێتە شتێکی زیادە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کێ دەیەوێت لە پەرلەمانتارە بەڕێزەکان لەسەر ئەو ماددەیە قسە بکات؟ دوو کەس، فەرموو کاك کاردۆ.

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەنجومەنی راوێژکارانی وەزارەت، چونکە دوایی دێینە سەر ماددەکانی تر، بۆ ئەو راوێژکارە زەروورییەتی نییە؟ پێم باشە بکرێتە ئەنجومەنی وەزارەت، راوێژکاری نەبێت، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاك حەمە شارەزووری فەرموو.

بەڕێز محمد احمد علی(شارەزووری):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من دوو تێبینیم هەیە:

یەکەم/ هەرێمی کوردستانی عێراق، بە تەنها دەبێت بنووسرێت وشەی هەرێم، ئەوە تێبینی یەکەم.

دووەم/ ئەم وەزارەتە جێگری وەزارەتی نییە، من پرسیار دەکەم بۆ؟ تۆ ئەم قانونە دانانێی بۆ ئێستا، بەڵکو ئەم قانونە دادەنێی بۆ داهاتووی ئەم وەزارەتە، ئەم وەزارەتەش بەبێ جێگر، ئێمە موناقەشەی قانونی وەزارەتەکانی ترمان کردووە، هەمووی جێگری هەبووە، بەڵام لێرە من تێبینی ئەوەم هەیە کە جێگری نییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێکهاتەی ئەنجومەنەکە سیفەتی راوێژکاری هەیە لە مەتنی قانونەکەو وەزارەتیش تەڵەبی کردیە کە ئەنجومەنەکە ئەنجومەنی راوێژ بێت، نەك ئەنجومەنی وەزارەت، بۆیە ئێمە تەئیدی وەزارەتمان کردووە، بەنیسبەت ئەو فەقەرەیەی کە بۆ بەڕێزم کاك کاردۆ ئیشارەتی پێدا، بۆیە ئێمە لەگەڵ ئەو مولاحەزاتانەی خۆمانین، دوا رەئیش رەئی ئێوەی بەڕێزو ئەندامانی پەرلەمانە، بەنیسبەت وەکیل وەزارەتیش، ئەوە جەنابی وەزیر لێرەیە، ئیمکان هەیە وەلاّم بداتەوە لەو مەوزوعە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی گواستنەوەو گەیاندن رەئی خۆتان بڵێن.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە پشتگیری دەکەین وەکو خۆی بێت، لەبەر ئەوەی ئەم وەزارەتە، وەزارەتێکە زیاتر خەڵکی ئیختیصاصی ئێمە لەم جۆرە شتانەی کە مەسەلەن (تـرام وای) لە مەسەلەی مەتار، لە ئەوانە کەمە لە کوردستان، دەکرێت بە راوێژ زیاتر ئیستیفادە لە راوێژ بکرێت، لە راوێژکاری بکرێت، بۆ ئەوەش لە دەرەوەی ولاّت زیاتر ئێمە دەتوانین ئیستیفادە بکەین، بۆیە ئێمە پشتگیری ئەوە دەکەین وەکو خۆی بمێنێتەوە، نەك ئەنجومەن بێت، چونکە ئەگەر ئەنجومەن بوو، دەبێت تەعین و دامەزراو و هەر ئەوانە بێت، بەس کە راوێژ بوو، دەکرێت ئاڵوگۆڕی تیا بکرێت، بۆیە ئێمە پشتگیری دەکەین وەکو خۆی بمێنێتەوە، سەبارەت بە وەکیل وەزیریش، ئەوە جەنابی وەزیر خۆیان ئەوەیان پێشنیار کردووە، ئێمە قسەمان تێدا نەکردووە، ئەوان دەتوانن تەوزیح بدەن لەسەر ئەو بابەتە لەو بارەیەوە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕاستی بەنیسبەت جێگری وەزیر، ئێمە بیرمان لێ نەکردۆتەوە، خۆی وەزارەتمان وەزارەتێکی ئیختیصاصیە، زۆربەی زۆری ئیش و کاری وەزارەتمان ئەگەر لەبواری گەیاندن بێت، یاخود لە بوارەکانی تر کەرتی تایبەت بەڕێوەی دەبات، لە ئێستاوە ئێمە دەیبینین، کە هەیکەلێکی زۆر گەورەی هەیە، بە پێچەوانەوە پێویستی بە تەقلیص کردنی هەبوو، بەلاّم نەك بە دانانی جێگر بۆ وەزیر، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت کابینەی شەشەمەوە، ئێمە لەم پەرلەمانە چەندین یاسامان لێرە پەسند کردووە، بۆ ئەو قۆناغە زۆربەی هەرە زۆری وەزارەتەکان وەکیلی وەزیری بۆ دانەنراوە، تەنها یەك، دوو وەزارەت نەبێت، وەکیل وەزارەت عەفو، بۆیە ئەم پرۆژەیەی کە هاتووە هەمان خاڵی بە نەزەری ئیعتیبار وەرگرتووە بەنیسبەت ئەو قۆناغەی کە ئێمە ئێستا پێدا تێپەڕ دەبین، هەر بۆیەش وەکیلی وەزارەت دانەنراوە لە زیمنی ئەم هەیکەلیەتەی بۆمان هاتووە لە وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئاخیر صیاغەی موشتەرەك بخوێننەوە، بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الاولى:

يقصد بالمصطلحات التالية المعاني المبينة ازائها لاغراض هذا القانون:

1- الاقليم: اقليم كوردستان – العراق.

2- الوزارة: وزارة النقل والاتصالات في الاقليم.

3- الوزير: وزير النقل والاتصالات في الاقليم.

4- المجلس: المجلس الاستشاري للوزارة.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر رەئیتان.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێمان پەسندە.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستاش دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ پەسند کرا، بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز؛

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الثانية:

أهداف الوزارة:

1- **انشاء وتشغيل وتطوير المطارات المدنية في الاقليم وادارتها والاشراف عليها وفق المعاير الدولية المعتمدة من قبل منظمة الطيران المدني الدولي (ICAO) والمعاير المحلية.**

2- **انشاء وتشغيل وتطوير شبكات (الترام واي) في مدن الاقليم وشبكات السكك الحديدية بين مدن الاقليم وربطها بخارج الاقليم.**

3- **انشاء وتشغيل وتطوير كافة انواع (المرائب) في مدن الاقليم وتأجيرها والاشراف عليها حسب المواصفات العالمية المتطورة واستيفاء الاجور والرسوم القانونية.**

4- **تأمين ادارة وتشغيل وتطوير انظمة الاتصالات الثابتة والمحمولة (السلكية واللاسكلية).**

5- **انشاء وتنظيم وتطوير مراكز البريد واصدار الطوابع البريدية وتقديم الخدمات البريدية باستخدام انظمة البريد العادي والسريع (السطحي والجوي) داخل الاقليم وخارجه.**

6- **انشاء مركز التنبؤ الجوي وكذلك الرصد الزلزالي وتوسيع وتطوير محطات الانواء الجوية ورصد النشاط الزلزالي في الاقليم وادارتها والاشراف عليها وتأمين كافة المستلزمات الضرورية لها.**

7- **منح التراخيص لكافة مجالات النقل والاتصالات والبريد للشركات المستثمرة المحلية والاجنبية ومتابعتها بموجب عقود تبرم بين الوزارة وتلك الشركات ولايمكن للوزارة قبول اي شرط تؤدي الى الاحتكار.**

8- **تنظيم وتخصيص الترددات المستخدمة في انظمة الاتصالات الصوتية والمرئية ضمن حدود الاقليم وبالتنسيق مع الجهات ذات العلاقة.**

9- **الاشراف وتنظيم وتطوير تكنولوجيا المعلومات وشبكة الانترنيت في الاقليم.**

10- **الاشراف على مكاتب النقل بما فيها مكاتب النقل في كافة المعابر الحدودية للاقليم واستيفاء الاجور والرسومات واستخدام (المنفيست) وفقا للقوانين وبالتنسيق مع الجهات ذات العلاقة.**

11- **تدريب وتأهيل منتسبي الوزارة في جميع المجالات.**

12- **التنسيق مع وزارة النقل والاتصالات الفدرالية في تنفيذ مشاريع النقل والاتصالات الاستراتيجية التي تكون اية محافظة من محافظات الاقليم جزءاً من رقعتها الجغرافية وتشارك الوزارة في اعداد التصاميم وكافة مراحل التنفيذ والتشغيل والصيانة ضمن حدود الاقليم.**

13- **تشجيع الاستثمار في مجالات النقل والاتصالات التي تحددها الوزارة بالتنسيق في هذا الشأن مع هيئة الاستثمار في الاقليم.**

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان؛

بەکوردیەکەشی تکایە.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری؛

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی دووەم: ئامانجەکانی وەزارەت:-

1- دروست کردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی فڕۆکەخانەکانی مەدەنی لە هەرێمداو بەڕێوەبردن و سەرپەرشتی کردنیان بەگوێرەی پێوەری نێودەوڵەتی، کە لە لایەن رێکخراوی نێودەوڵەتیی فڕۆکەوانیی مەدەنی (ICAO)و پێوەری ناوخۆ (لۆکاڵ)ـەوە پەیڕەو دەکرێن.

2- دروست کردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی تۆڕەکانی (ترام وای) لە شارەکانی هەرێمداو تۆڕەکانی هێڵی ئاسن لەنێوان شارەکانی هەرێمدا و گرێدانی بە دەرەوەی هەرێم.

3- دروست کردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی هەموو جۆرەکانی ترمینالّ (گەراج) لە شارەکانی هەرێمداو بەکرێدان و سەرپەرشتی کردنیان، بەگوێرەی خەسڵەتەکانی پێشکەوتووی جیهانی و وەرگرتنی کرێ و ڕەسمی یاسایی.

4- مسۆگەر کردنی بەڕێوەبردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی سیستەمەکانی گەیاندنی جێگیرو ناوەدست (بەتەل و بێتەل).

5- دروست کردن و ڕێکخستن و پەرەپێدانی بنکەکانی پۆستەو دەرکردنی پوولی پۆستەو پێشکەش کردنی خزمەتگوزاریی پۆستە، بە بەکارهێنانی سیستەمەکانی پۆستەی ئاسایی و خێرا (سەر زەوی و ئاسمانی) لە ناوخۆی هەرێم و دەرەوەیدا.

6- دامەزراندنی بنکەی کەشناسی، هەروەها سەنتەری بوومەلەرزەو فراوان کردن و پەرەپێدانی وێستگەکانی کەشناسی و چاودێری کردنی جوولەی بوومەلەرزە لە هەرێمداو بەڕێوەبردن و سەرپەرشتی کردنیان و دابین کردنی هەموو کەل و پەلێکی پێویست بۆیان.

7- پێدانی مۆڵەت بۆ هەموو بوارەکانی گواستنەوەو گەیاندن و پۆستە بە کۆمپانیاکانی وەبەرهێنی خۆماڵی و بیانی و بەدواداچوونیان بەگوێرەی گرێبەست کە لەنێوان وەزارەت و ئەو کۆمپانیایانەدا مۆر دەکرێت و، وەزارەت بۆی نییە هیچ مەرجێك قبوڵ بکات کە دەبێتە مایەی قۆرخ کردن.

8- ڕێکخستن و تەرخان کردنی لەرینەوەی بەکارهاتوو لە سیستەمەکانی گەیاندنی دەنگ و رەنگ لە چوارچێوەی سنووری هەرێمداو بە هەماهەنگی لەگەڵ لایەنانی پەیوەندیدار.

9- سەرپەرشتی و ڕێکخستن و پەرپێدانی تەکنەلۆژیای زانیاری و تۆڕی ئینتەرنێت لە هەرێمدا.

10- سەپەرشتی کردنی نووسینگەکانی گواستنەوە لەنێویاندا نووسینگەکانی گواستنەوە لە تێکڕای دەروازەکانی سنووری هەرێمداو وەرگرتنی کرێ و ڕەسم و بەکارهێنانی مانفێست بەگوێرەی یاساو بە هەماهەنگی لەگەڵ لایەنانی پەیوەندیدار.

11- مەشق پێ کردن و شیاندنی کارمەندانی وەزارەت لە هەموو بوارەکاندا.

12- هەماهەنگی کردن لەگەڵ وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندنی فیدراڵدا لە جێبەجێ کردنی پڕۆژە ستراتیژییەکانی گواستنەوەو گەیاندن، کە هەر پارێزگایەك لە پارێزگاکانی هەرێمدا دەبێتە بەشێك لەڕووبەرە جوگرافییەکەی و وەزارەتیش لە چوارچێوەی سنووری هەرێمدا بەشدار دەبێت لە ئامادە کردنی دیزاین و تێکڕای قۆناغەکانی جێبەجێ کردن و وەگەڕخستن و چاك کردنەوەدا.

13- هاندانی وەبەرهێنان لە بوارەکانی گواستنەوەو گەیاندندا کە وەزارەت دیاریی دەکات، لەم ڕووەشەوە بە هەماهەنگی لەگەڵ دەستەی وەربەرهێنان لە هەرێمدا.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە لەگەڵ دەقی ماددەکەین، هیچ مولاحەزەیەکی ئەوتۆمان نیە، تەنها بەعزێك مەسائیلی لۆغەوی هەیە، تەصلیحمان کردۆتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی گواستنەوەو گەیاندن.

بەڕێز احمد سلێمان عبدالله(بیلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەبعەن ئەم ماددەیە کە ماددەی دووە، ئێمە پێمان وایە ئەمە هەم مەهامە، هەم ئەهدافە، لەبەر ئەوە پێمان باشە کەلیمەی مەهامیشی بۆ زیاد بکرێ لە ماددەکە، لە بڕگەی (2) زیاد کردنی وشەی ئەوە،

بەکوردی ئەبێتە ئەرکەکان زیاد بکرێ، لە بڕگەی (7) بۆ ئەوەی تەعریفی تر هەڵنەگرێ، پێمان باش بوو لەناو کەوانەیەك(وشکانی و ئاسمانی) زیاد بکرێ، دووبارە داڕشتنەوەی بڕگەی (9) کە بەم شێوەیەی خوارەوە بێ، هەم لە عەرەبیەکەی، هەم لە کوردیەکەی دەستکاری بکرێ، چونکە پێمان وایە تۆزێك رەکیکە، ڕێکخستن و پەرەپێدانی تەکنەلۆژیای زانیاری و تۆڕی ئەنتەرنێت لە هەرێمداو سەرپەرشتی کردنی، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێمان پەسەندە وەك خۆی تەنها ئەوە زیاد بکرێ لە ماددەی (2)، دەڵێ (اهداف ومهام الوزارة) مەهامی وەزارەت زیاد بکرێ، لەگەڵین، بڕگەی نۆ هەر هەمان شتە، مەسەلەیەکی قەواعیدی ئەگەر (اشراف عليها) بکەوێتە ئەخیر وەك کاك بیلال ئاماژەی پێی کرد، پێمان پەسەندە.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە دەیەوێ قسە بکات؟، عبدالقادر اکرام، سالم کاکۆ، هاژە سلیمان، سۆزان شەهاب، کاردۆ محمد، بێریڤان سەرهەنگ، پەروین عبدالرحمن، خلیل عثمان، بەیان احمد، سەروەر عبدالرحمن، کاوە محمدامین، صباح بیت الله، عبدالسلام بەرواری، هاوڕاز خۆشناو، شەونم محمد، فاضل بەشارەتی، کاك قادر، تارا ئەسعەدی، ئەم بەڕێزانە داوای قسە کردنیان کردووە، فەرموو کاك عبدالقادر اکرم.

بەڕێز عبدالقادر اکرام جمیل:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وابزانم لە ماددەی (2) هاتووە، یەعنی هەموویان بەڕاستی ئەوەکانیان زۆر بەهێزە، ئەما ئێستا حەز دەکەم فەقەرەیەك زیاد بکەین، یەعنی ئەو فەقەرەیەش ئاوا بێ، تەبیعی فەقەرەکەش بە عەرەبیە، (اعداد ديراسات الجدوى الاقتصادية والفنية لمشاريع النقل الجوي والبري وسكة الحديد والاتصالات اللاسلكية فالبريد والتصميم تنفيذ المشاريع والقيام بجميع الاعمال والخدمات المتصلة بتلك الاغراض) یەعنی دەمەوێ ئەو فەقەرەیە زیاد بی لە ماددەی (2)، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز کاك سالم.

بەڕێز سالم تۆما کاکۆ.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تێبینی من لەسەر چاودێری و سەرپەرشتی کردنی چالاکیەکانی وەزارەتە، بەڵام لێرە دەبینین لە ماددەی دووەم، بەشی زۆری دروست کردن و هەڵسوڕاندنی چالاکیەکانی وەزارەتە، (انشاء وتشغيل وتطوير المطارات)

(انشاء وتشغيل وتطوير شبكات الترام) هەروەها چالاكیەكانی تر، وابزانم یەكتر بڕە لەگەڵ ئەهدافی وەزارەت، بۆیە پێم باشە بەم شێوەیە بكرێ(الاشراف على انشاء وتطوير وتشغيل) ئەوجا موئەسەساتەكانی پێدابێ مەتارات و گەراج و چالاكیەكانی تری وەزارەت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆكی پەرلەمان:

هاژە خان فەرموو.

بەڕێز هاژە سلیمان مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

سەرەتا پشتیگری لە لیژنەی شارەوانی دەكەم، بە زیاد كردنی وشەی (ئەرك) ببێتە ئەرك و ئامانجەكانی وەزارەت، لە ماددەی (2) دا، دەربارەی بڕگەی (3) خاڵی (3) لەماددەی دووەم، مەسەلەی دروست كردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی هەموو جۆرەكانی تەرمینالێ گەراج، لە شارەكانی هەرێمدا، بەڕاستی هەرچەندە ئەوە لە ئەرك و ئامانجەكانی وەزارەتە، بەڵام ئەوەی من دەمەوێ لێرە باسی بكەم، بە فرسەتی دەزانم ئەوەیە كە زۆربەی گەراجەكانی هەرێم ئێستا، گەراجی زۆر زۆر خراپن، ئەبێ یەعنی بە زووییی وەزارەت كار بۆ ئەوە بكات، كە گەراجی باش لەسەر ئاستێكی باش دروست بكات، چونكە بەڕاستی ئەو گەراجانەی كە ئێستا هەن، زۆربەی خەڵك لەوە گلیەیان هەیە، كە وەكو سالّی پەنجایەكانە، ئەبێ نەفەر ئینتیزاری بكات، بە سەعات لەناو سەیارە دابنیشێ، یاخود ئەوەیە بەراستی لە موستەوای ئاستی پێشكەوتنی ئێستا نیە، لە ئاستی پێشكەوتنی تەكنەلۆژییای ئێستا نیە، یاخود ئەوەی كە ئەبێ سایەق هاوار بكات بۆ نەفەر، كە ئەوانە بەڕاستی لە ئاستی پێشكەوتنی ئێستا دانیە، بەڕاستی ئەبێ وەزارەت بە جدی كار بۆ ئەوە بكات، بە زووترین كات، گەراجی لەو شێوەیە كە لەگەڵ ئاستی پێشكەوتنی ئێستا بگونجێ، دەربارەی بەڕاستی ئەوەی پاسیش، مەسەلەی پاسەكان ئێستا زۆربەی زۆری لە هەولێر، پاسەكان خەڵك گلەییان لەوە هەیە، كە بەشێوەیەكی باش ئەركەكانیان جێبەجێ ناكەن، زۆر گلەییان لەوە هەیە كە لەكاتی خۆی یان ئەو كەسانەی كە دەوامیان هەیە، زۆر تاخیر دەبن بە هۆی ئەوەی كە لەكاتی خۆیان ناگەنە شوێنی خۆیان، دەربارەی خاڵی حەوتەم، بەڕاستی مەسەلەی پێدانی مۆڵەت بە هەموو بوارەكانی گواستنەوەو گەیاندن، وە پۆستە كۆمپانیای وەبەرهێنان، ئێمە چەند كۆمپانیایەكی مۆبایلمان هەیە لە هەرێمی كوردستاندا، خەڵك گلەیی زۆری لەوە هەیە، ئەبێ وەزارەت كار بۆ ئەوە بكات، بەدواداچوونی خۆی بە باشی بكات، زۆر سیم كارت هەیە، یەعنی سیم كارتەكان بەشێوەیەكی بەبێ سانسۆر دەفرۆشرێن لە بازاڕەكان، كێشەی زۆری دروست كردووە بەڕاستی بۆ خەڵك، لە ڕێگەی ئەم سیم كارتانەوە كە بەناوی هیچ كەسێك ناكرێ، لە بازاڕ پێیان دەوترێ سیم كارتی علوج، خەڵك تەهدید دەكرێ، خەڵك مەشاكیلی بۆ دروست دەكرێ، بۆیە دەبێ وەزارەت كار لەسەر ئەوە بكات، كە بەدواداچوون بۆ ئەو كێشانە بكات، دەربارەی خاڵی (9) سەرپەرشتی و ڕێكخستن و پەرەپێدانی تەكنەلۆژیای زانیاری و تۆڕی ئینتەرنێت لە هەرێم، بەڕاستی زۆر گرنگە كە ئەو وشەیەكی بۆ زیاد بكرێ، چاودێریش لەسەر ئەو سایتانەی كە گونجاو نین لەگەڵ كۆمەڵگای ئێمەدا، چونكە

بەڕاستی زۆر سایت هەیە کە گونجاو نیە لەگەڵ ئێمەدا، هیچ سانسۆرێکی لەسەر نیە لە هەرێم، ئەمە زۆر گرنگە کە وشەی چاودێری بۆ زیاد بکرێ، ئەوە یەکێك بێ لە ئەرکەکانی وەزارەت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

سۆزان خان فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، بێگومان بابەتی گەیاندن و گواستنەوە یەکێکە لە بابەتە گرنگەکانی کە ئێستا لە دونیاش زیاتر بەرەو کەرتی تایبەت دەڕوات، حکومەت ئەرکەکەی تەنیا ڕێکخستنەکەیە، هیچ خۆی ناکاتە تەرەف لە بەڕێوەبردنەکە، بەڵکو تەنها سەرپەرشتیان دەکات، هەر بۆیە من لەخاڵی یەکەمەوە دەست پێ دەکەم، قەت وەزارەتی گەیاندن و گواستنەوە ناتوانێ مەتار دروست بکات، وەگەڕی بخات، پەرەی پێ بدات، ئەمانە هەمووی کەرتی تایبەتە دەیکات، یەعنی هەتاوەکو ئێستا نەبووە لە هەرێمی کوردستان، ئەسلەن کارمەندمان نیە کە موختەس بێ بە مەتار دروست کردن، لەبەر ئەوە من داواکارم خاڵی یەکەم بکرێت بە (علی اشراف) یەعنی وەزارەت ئاگادار بن، تەرەفێك بن تەنها بۆ چاودێری کردنی مەسائلی پەرەپێدان، ئەگینا ما باقی ئەوانە هەموو کۆمپانیای تایبەت ئەکات، بەتایبەتی دروست کردنەکەی، بەعنی با ئێمە شتێك نەڵێین کە سوور دەزانین لە توانای وەزارەتەکە نیە، ناتوانێ بیکات، سەبارەت بە خاڵی دووەم، وشکانی و ئاسمانی، دروست کردن و وەگەڕخستنی و پەرەپێدانی، جارێکی تر ئەیڵێمەوە، وەزارەت دروستی ناکات، تکایە ئیشرافی ئەکات، لە کۆمپانیای ئەهلی خەتەکان دروست ئەکات، کۆمپانیای ئەهلیە تەنانەت یەك دیزاینەکەشی ئەکات، تکایە دروست کردن وەزارەت نایکات، بیکەن بە (اشراف علی) چونکە ناکرێ وەزارەت، ناتوانێ دروستی بکات، دیزاینەکەی بە کۆمپانیا دراوە، خاڵی پێنجەم، دروست کردن و ڕێخستن و پەرەپێدانی بنکەکانی پۆستە، جارێکی تر ئەگەڕێمەوە بۆ حزوری کەرتی تایبەت، لە بوارەکانی پۆستەو گەیاندن، بەڵام لێرە شتێك دەبینم کە من پێموایە بە پێچەوانەی ماددەی 110 ی دەستووری عیراق، بەتایبەت (سادساً: تنظیم سیاسة ترددات بثیة والبرید) خۆشمان دەزانین لە بەریدا دەرکردنی پول، یەکێکە لەو شتانەی کە لە پاڵ بەریدو ڕێکخستنەکەیەتی، لەبەر ئەوە لێرە داواکارم لە لیژنەی یاسایی لەسەر ئەم بابەتە تەوزیحمان بدەنێ، چونکە ماددەی 110 سادیسەن زۆر سەریحە، سەبارەت بە خاڵی حەوتەم و خاڵی 13 یەك شتە، پێدانی مۆڵەت بۆ هەموو بوارەکانی گواستنەوەو گەیاندن و پۆستە بە کۆمپانیاکانی وەبەرهێنانی خۆمالی، لە 13 ئەڵێت، هاندانی وەبەرهێنان لە بوارەکانی گواستنەوەو گەیاندنداً کە وەزارەت دیاری ئەکات لەم ڕووەشەوە هەماهەنگی لەگەڵ دەستەی وەبەرهێنان دەکات، مادام ئەم دوو خاڵە یەك شتن باسی بابەتی وەبەرهێنان دەکەن، لە بواری گەیاندن و گواستنەوە، لەبەر ئەوە پێم باشە سیاغە بکرێتەوە، بەشێوازێکی تر کە بوترێ هاندانی وەبەرهێنان لە بوارەکانی گواستنەوەو گیاندن،

بەهەماهەنگی لەگەڵ دەستەی وەبەرهێنان لە هەڵمی کوردستاندا، پێدانی مۆڵەت بۆ بوارەکان نەوەك هەموو، بوارەکانی گواستنەوەو گەیاندن و پۆستەو کۆمپانیاکانی وەبەرهێنان، چونکە بەڕاستی بەڕێزان ئەم خاڵە خۆی ڕاستە، ئەگەر بڵێیت ئەم خاڵە دابنێی، تەواو پێچەوانەی ئەو خاڵانەیە کە وەزارەت ئەو ئەرکەی خستۆتە سەرشانی خۆی کە دروستی بکات، کە خۆی دروستی بکات، لەبەر ئەوە من پێموایە ئەو دروست کردنانە هەمووی ببێت بە ئیشراف، ئەم دووخاڵەی 7 و 13 بکرێت بەیەك خاڵ، چونکە باسی وەبەرهێنان دەکات، سەبارەت بە نۆیەم، بەڕێزان هەتاوەکو ئێستا لە هیچ کوێی دونیا سەرپەرشتیاری تۆڕەکانی ئینتەرنێت ناکرێ، لەگەڵ ڕێزما سانسۆری لەسەر دانادرێت، هیوادارم لەهەرێمی کوردستان، تەوەجوهەکەش نەچێت بەو بارەی کە سانسۆر لەسەر ئینتەرنێت دابندرێت، ئێمە هەرباسی ئازادی و ئازادی ڕا دەربڕین دەکەین، ئینتەرنێتیش یەکێکە لەو بوارانە، لە هیچ کوێی دونیا سانسۆری نەخراوەتە سەر، بەڵکو ئەو کەسانەی کە سایتەکان دەکەنەوە، پێموایە تەقدیمی تەلەب دەکەن لە وەزارەت و وەزارەت ئاگاداری بێ، ئەگینا سەرپەرشتی کردن وچاودێری کردن و سانسۆر کردن، بەهیچ جۆرێك ئێمە لەگەڵی نین و ناشبێ کە ئەمە خەتێکە ..، بەڵێ، دەتوانێ وەزارەت ڕێکخستنی خەتەکان و کۆمپانیاکانی گەیاندنی ئینتەرنێت، ئەوانە دەتوانێ مۆڵەتیان پێ بدات، سەرپەرشتیان بکات، بزانێ کارەکانیان کە خەڵك گلەیی هەیە لە کۆمپانیایەکی ئینتەرنێت، بەدەم داوای خەڵکەوە بچێت، ئەمانە هەیە، بەڵام سەرپەرشتی تۆڕەکان بکات و هەندێ تۆڕ سانسۆر بکات، ئەمە نیە هەتاوەکو ئێستا لە هەرێمی کوردستان، سەبارەت بە سەرپەرشتی کردنی نووسینگەکانی گواستنەوە لە نێوان دێهاتەکان، نووسینگەکانی گواستنەوە لە تێکڕا لە دەروازەکانی سنووری هەرێمی کوردستان، جارێکی تر دەیڵێمەوە بەپێی خاڵی یەکەم، مادام مەتارات سەرپەرشتی کردنەکەیان خستۆتە سەر ئەرکی وەزارەت، سەرپەرشتی کردنەکەیان، کۆمپانیاکانی کە سەر بە بواری مەتاراتن، ئەوانەی پلیت دەفرۆشن بە هاوواڵتیان، ئەمانە دەبێ مۆڵەت لە وەزارەتی گەیاندن وەربگرن، وەزارەتی گەیاندنیش ئاگاداربێ، چونکە بەڕێزان لە هەرێمی کوردستان موشکیلەیەکمان هەیە، ئەو کۆمپانیایانە ڕاستە عەقدیان کردووە، ڕاستە تەیارەیان بەکرێ گرتووە، بەڵام هیچ مولتەزم نین بەو سکە جولەی کە دایئەنێن بۆ هاوواڵتیان، جاری وا هەیە هاوواڵتیەك کەدێتە ئێرە کارێکی هەیە، لە هەموو دونیا شت بە مەوعید ئەڕوات، تەنها لە هەرێمی کوردستان لە مەتارەکانیان بە مەوعید ناڕوات، مەفروزە ئەو زەلامە لە مودەتی خۆیا سەفەر بکات، مەفروزە ئەو کۆمپانیایەی کە حاڵەتێك و دوان و سیان لەم جۆرەی تووش بووە، دەبی ئیجازەکەی لێ سەحب بکرێتەوە، یەعنی مەعقول نیە هاوواڵتی بمێنێتەوە شەو هەتا بەیانی لە مەتار، لەبەر ئەوەی تەیارە نەبووە، نەیان توانیوە تەیارەی بەدیل دروست بکەن، لەبەر ئەوە من داواکارم لێرەوە، کەوا سەرپەرشتی لەپاڵ ئەوەی کە نووسیویانە، نووسینگەکانی گواستنەوە لە تێکڕای دەروازەکانی سنووری هەرێم، لەنێوانیاندا مەتاریش، ئەوە دەبێ لە وەرگرتنی کرێ و ڕەسم و هەموو ئەو شتانە، ئەوانیش بێ بەش نەکرێن، یەك خاڵی تر هەیە، ئەمە پرسیارێکە لە وەزارەت دەیکەم، بەپێی ئەوەی وەزارەت سەر پەرشتی گواستنەوە دەکات، لە هەرێمی کوردستان پێموایە شارەوانیەکان و

موحافەزاتەکان، کۆمەڵێك مەحەتەی پاسیان داناوە، ئەو چەترانەی کە دانراوە، ئەو چەترانە ئەسلەن خۆی دەبێ، وێران بووە، ئەوە وێران بووەکەی بخەرە ئەو لاوە کە خەڵك زۆر زۆر عەزیەتی ئەو محەتانە ئەدات، بەڵام نە قتعە دانراوە، ئەمە چ خەتێکی پیا ئەڕوات، نە مەوعیدی هاتن و چوونی بەسەرا دانراوە، هیچ شتێکی تیا نیە، بەس تەنها ئەم مەحەتانە بۆتە بەشێك لە دیکۆری شارەکە، ئەگینا هیچ شتێکی تری تیا نەکراوە، ڕاستە ئێستا لە هەرێمی کوردستان گواستنەوە بەو شێوەیە تەنزیم نەکراوە، کە بەسەعات و بە دەقیقە، بەڵام خۆ دەکرێ بوترێ لەم مەحەتەی پاسەیا ئەم خەتانە پێیدا دەڕوات، دەتوانێ هاوولاتی لەوێوە سوار بێ، ڕوون کردنەوەیەکە بەرچاوڕوونیەکە، من ئێستا لێم بپرسی ئەو مەحەتەیە چ پاسێکی پیا ئەڕوات، نایزانم، لەبەر ئەوە هیچ قتعەیەکی لەسەر دانەنراوە، هیچ نەبێ ئەو ئەرکە بچێتە سەرشانی وەزارەتی گواستنەوە، بۆ ئەوەی ئەم کارە ڕێك بخات، باشتر کارەکانیان بەڕێوەبەرن، ئەوە مولاحەزاتی من بوو لەسەر ئەم ماددەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك کاردۆ فەرموو.

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من هەمان تێبینی سۆزان خان لەسەر خاڵی نۆ و دە هەیە، کاتێ کە ماددەی یەك تێپەڕی، بەڵام باسی ئەنجومەنی ڕاوێژکاریمان کرد، لەماددەی دوو باسی دروست کردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی فرۆکەخانەکانی مەدەنی لە هەرێم دەکات، ئەم دروست کردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانە، بەڵای منەوە ناکۆك دەبێ لەگەڵ حوکمەکانی یاسای دەزگای فرۆکەخانەی مەدەنی لە هەرێمی کوردستان، یەعنی بۆیە دەمووت با ڕاوێژکار نەبێ، ئەنجومەن بێ، بۆ ئەوەی بەڵای منەوە یەکێك لە کێشەکانی وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن، فرۆکەخانەی مەدەنیە لە کوردستان، بەڵای ئێمەوە گرنگە ببێتە بەشێك لە وەزارەت، بۆخۆشی ئامانجەکەی لێرە زۆر زۆر بە ڕوونی دیاری کردووە، لەبەر ئەوە ببێتە ڕاوێژکاری کە ئێستا کرا، دەورێکی تەوسیاتی ڕاوێژکاری نەبێ ناتوانێ ئەو سەرپەرشتی و وەگەڕخستنە بکات، کە لە ئامانجی یەکەم دیاری کردووە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بێریڤان خان فەرموو.

بەڕێز بێریڤان اسماعیل سەرهەنگ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆر لە قسەکانم سۆزان خان کردی، بۆیە پشتگیری دەکەم، ئەو پڕۆژە یاسایە زۆر لای من گرنگە، چونکە گەیاندن و گواستنەوە زۆر گرنگە لە پێشکەوتنی ولاّت، ئەگەر ئەوانەمان هەبێ یەعنی هەرێممان زۆر

پێشکەوتووە، هەرچەندە درەنگە دەبوایە دووساڵ پێش ئێستا بوایە، بەڵام بەنیسبەت ئەوە قسە دەکەم، ماددەی(2)بڕگەی (3) دروست کردن و وەگەڕخستن، دروست بوونی جۆرەکانی تەرمینالّ، لێرە باسی تەرمینالّ کراوە، منیش بەئەرکی تایبەت دایدەنێم، کە نەوەك حکومەت دروستی بکات، ئەوە لە هەموو ولاّتانی جیهان گەیاندن و گواستنەوە کەرتی تایبەت بەڕێوەی دەبات، بەڵام لێرە تایبەتمان زۆر بەڕێك و پێکی نایبات بەرێوە، بۆیە حەز دەکەم ئەوە وەزارەتی گەیاندن و گواستنەوە سەرپەرشتی بکات، بەتایبەتی دروست کردنی تەرمینالّ بۆ پاسەکان، هەتا پاس نیتمان ئێستا، زۆر شوێنی جوانمان هەیە بۆ ڕاوەستانی پاس، بەڵام نە کاتی پاس دەزانی، نە پاسەکان دەناسی، نە شوفێرکان دەزانین، زۆر پێویستە پاس لە کاتی دیاری کراوی خۆی تەعلیماتی بۆ دابنرێت، چونکە ئەوە ڕۆشنبیریە کە بۆ خەڵك بڵاّوی دەکەینەوە، کە خەڵك هاتوچۆ بکات بە پاس، لەبەر ئەوە ئێستا ژینگە کێشەیەکی جیهانیە، کوردستانیشی گرتۆتەوە، پێویستە خەڵك فێربێ بە پاس هاتوچۆ بکات، بەڵام لەم هەموو ئامانجانەی کە نووسراوە، باسی پاس هیچ نەهاتووە کە زۆر موهیمە، باسی قیتار دەکەین، کە قیتارمان هەر نیە، باسی پاس ناکەین کە ئێمە نوقتەی پاسمان هەیە، ئەگەر هاتو شوێنیان هەبێ تایبەت، وەکو جاران، گەراجی پاسەکان هەبوو، ئەوکاتە خەڵك فێردەبی بەوە هاتوچۆ بکات، بۆیە سەرپەرشتی کردنی، یان لێرە دەڵێ دروست کردن، ئەگەر دروست کردن بێ تەرمینالّێکی تایبەت بە پاس زۆر گرنگە، ئەوە یارمەتی دەرە بۆ کەم بوونەوەی پیس بوونی ژینگە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

پەروین خان فەرموو.

بەڕێز پەروین عبدالرحمن عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری داواکانی سۆزان خان و بێریڤان خان دەکەم، کە بە بوونی تەرمینالّی تایبەت بە پاسەکان، لەبەر ئەوەی ئێمە دەزانین جاران پاس هەبووە کە خەڵکێکی زۆر ئیستیفادەی لێ کردووەو هاتوچۆی پێ کردووە، ئێستا دەبینین بوونی زۆر کەم بووە، یاخود لایەنی تایبەت پێی هەڵدەستێ بەم کارە، ئەمەش دیارە گرنگی خۆی هەیە، یەکەم شت ئەوەیە دیارە کە ژینگە دەپارێزێ، بۆئەوەی ئەو دوکەڵەی کە سەیارە دەری دەکات، ئەگەر پاسی تایبەت هەبێ، ئەوکاتە شوێنی تایبەت لەسەر پاسەکان دیاری بکرێ، ئەوکاتە خەڵك ئەوەندە ئەوە نابێ سەیارەی تایبەت بەخۆی بەکاربێنێ، بۆ ئەوەی بگاتە شوێنی کاری تایبەتی خۆی، پاسەکە بەکاربهێنێ، دووەم شت، ئەو هەموو ڕووداوەی هاتوچۆ کە لە سەیارەو خێرایی لێخورین ڕوودەدات، ئەوکاتەش ڕووداو کەم دەبێتە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك خلیل فەرموو.

بەڕێز خلیل عثمان حمدامین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لە عینوانی ماددەی (2) دەست پێ دەکەم، یەعنی برادەران لە هەردوو لیژنە، دیارە سەرەتا ئامانجەکانی وەزارەت بووە، دوایی ئەرکیشیان بۆ زیاد کردووە، بەڵام بەگوێرەی ئەوەی ئینشاو تەشغیل و کۆمەڵێك شتی تیایە، من پێم باشە بکرێتە ئامانج و ئەرك و دەسەڵاتەکانی وەزارەت، یەعنی دەسەڵاتەکانیشی بۆ زیاد بکرێ، خاڵێکی تر، ئەو مەسەلەی ئینشائە، لە دوو، سێ شوێن دووبارە بۆتەوە، هەروەکو سۆزان خان گوتی، ستراتیژی حکومەتی هەرێمی کوردستان، ئەو نەمتەی ئێستا ئێمە کاری لەسەر دەکەین، نەمتی خەسخەسەو ستراتیژی خەسخەسە کردن لە هەرێمی کوردستان، بەو دەلالەتەی کە ئێمە چەندین جار لە پڕۆژە یاساکان لە پەسەند کردنی پرۆژە یاساکان، تەرکیزمان لەسەر تەشجیع کردن و هاندانی کەرتی تایبەت کردۆتەوە، بۆیە من پێموایە ئەمە بەڕاستی پێچەوانەیە لەگەڵ ئەو مەبدەئە، خاڵێکی تر هەر سەبارەت بە بڕگەکانی (7) و (8) و(9) مەسەلەی ئیتصالات، وە تەنەسوب کردن، بەشێوازێك دابڕێژرێتەوە بەڕاستی تەعەسوف بەکارنەهێندرێت، یەعنی ئەمە حەقێکە دراوە بە وەزارەت، هەروەکو سۆزان خان گوتی، بەڵام تەعەسوف لەبەکارهێنانی ئەو بڕگەیە نەکات، کەئەویش مەسەلەی تەنەسوب کردنە لەسەر موخاتەباتی شەخسی، ئیتیسالاتی شەخسی، هەم پێچەوانەی بنەماکانی مافی مرۆڤە، هەم پێچەوانەی ئەم نەمتەیە کە ئەمڕۆکە ئێمە بەرەو ئازادی و بەرەو کرانەوەو بەرەو ڕای جیاواز دەڕۆین، ئەمە پێم باشە بەشێوەیەك دابڕێژرێتەوە کە مەتاتیەتی تیا نەبێ، تەحدید بکرێ، خاڵێکی تر کە بەلامەوە زۆر گرنگە، ئەویش تەنزیم کردنی هاوردەکردنی هۆکارەکانی هاتوچۆیە لە هەرێمی کوردستان، بە هەماهەنگی لەگەڵ وزارەتی ناوخۆ، ئێمە بۆخۆمان دەزانین ئەمڕۆ ڕێگاو بانەکانمان، شوێنەکانمان ئێمە لۆدێکی زۆری هاتوچۆی ئۆتۆمبێلی لەسەرە، ژمارەیەکی زۆر ئۆتۆمبێل داخلی هەرێمی کوردستان بووە، لە بارهەلگر لەتانکەر، لە سەیارەی شەخسی، ئەمانە من پێم باشە بەڕاستی دەسەڵاتێك بدرێت بە وەزارەت بە ڕاستی بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی ناوخۆ، بەڕاستی دیاری بکرێ و حەدێکی بۆ دابندرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەیان خان فەرموو.

بەڕێز بەیان احمد کۆچەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت ماددا دوێ، بۆچونامن ئەڤێت هەنێ ئەهداف نینە، هەمی ئەرکن، مەهامن، ژبەر هندێ ئەز پێشنیار دکەم کو ماددەیەکی دی زێدە بکەین، بۆ ڤێ موئەسەسێ، بۆ ڤێ وەزارەتێ، کو یەعنی ئامانجێت وەزارەتێ بن، کو دام و دەزگەهەکا هەبیتن ئامانجێیێت خۆیێت هەی، لەوما ئەز پێشنیار دکەم کو زەروری

دزانم، ئەڤە هەنێ هەبیتن، بۆ نموونە، چەند ئامانجەکان پێشکەشی مەجلسا بەڕێزی دکەم، (تنمیة قطاع النقل وتطویره وفق خطط الاقلیم الاقتصادیة والاجتماعیة وبما یکفل تلبیة الطلب علی مرفق النقل) ئەم زانین کو نوکە گەشە پێدانێ، یەعنی دواڕێ گەشەپێدانێینە، لەوما ئەز ب گرنگی دزانم ئەڤا هەنێ، ئارمانجا هەنی مە هەبیتن، خالا دوێ، (رفع مستوی الخدمة في قطاع النقل) خالا دی ترێ وەکو سۆزان خانێ ئاماژە پێ کرد (تعزیز دور القطاع الخاص والتشجیع علی الاستثمار في مجال النقل) گەلەکا گرنگە، یەعنی ڕۆڵێ کەرتێ تایبەت یێ وازح بیتن تێدا، خالادی تر (تحقیق التکامل والتوافق والتنسیق في مجالات النقل المختلفة) ئەز ڤێ ماددەی پێشنیار دکەم، وەکی ئارمانج، وەکی من ئاماژە پێ کرد، هەر دام و دەزگەهەکی ئارمانجێ خۆیێت هەی، لەوما ب زەروری دبینم، ڤێرە ژی ئەڤە بێتە ئیزافە کرن، سەبارەت ئەڤێت هەنێ، کو ببنە مەهامێ وەزارەتێ، ئەز خالا شەشێ پرسیار دکەم، ب ڕاستی ژ جەنابێ وەزیری، راستی زلزالی لایێ من چ عیلاقەت ڤێرە نینە، گەر بۆمە تەوزیحەکێ ل سەر بداتن، خالادی ترێ ئەز ئیزافە دکەم بۆ سەر مەهامێت وەزارەتێ، ئێکێ ژوا (وضع سیاسة عامة للنقل والاشراف علی تنفیذیها بالتنسیق والتعاون مع الجهات ذات العلاقة) خالا دی ترێ (اعداد البحوث والدراسات اللازمة لتطویر قطاع النقل واصدار النشریات والتقاریر الدوریة) نوقتەهەکا دی ب فەرد بینم (مهام) ئیزافە ببیتن، (انشاء قاعدة المعلومات لقطاع النقل) زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

د.سەروەر فەرموو.

بەڕێز سەروەر عبدالرحمن عمر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ئەوەی تێبینی دەکەم لەماددەی (2) دا، هەندێ بابەت و ئەرك و ئامانج هەیە هی وەزارەتن بە فعلی، پێویستە باشتر بەدوای دابچی یاخود کاری زیاتری لەسەر بکات، کە بەداخەوە نەی کردووە، هەندێك بابەتیش هەیە کە کاری ئەو نیە دێ کار لەسەر ئەمە دەکات، بۆ نموونە، لە خاڵی حەوتەم، باس لەوە دەکات مەسەلەی پێدانی مۆڵەت بۆ هەموو بوارەکانی گواستنەوەو گەیاندن، بەتایبەت مەسەلەی کۆمپانیاکانی گەیاندن دێتەکایەوە، لەمەدا ئەرکی وەزارەتە کە بێت و چاودێری بکات، ئێمە لێرە شتیك دەبینین بابەتی ڕۆژە، ئەو کۆمپانیایانە بۆیان نیە هەر بێن لەخۆیانەوە پارە لەهاوواڵتیان بسێنین، یان بەجۆرێك لە جۆرەکان بیڕەتێننەوە، بۆ نموونە، کۆمپانیان هەیە دەڵێ شەش ملیۆن بەشدار بۆی هەیە، سادەترین شت کە کارتی مۆبایلەکەی دەفرۆشێت لە بازاڕ پێنج سەد دیناری هاتۆتەوە سەر، بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان، 500 دینار هیچ نیە لەوانەیە بۆ هاوواڵتیەك، بەاڵم ئەگەر بێتو ئێمە لێرە بیخەینە سەر یەك ئەو ژمارە حیسابیەی بکەین لە مانگێکا نزیکەی سێ ملیار دینار دەکات، سێ ملیار دینار بە ناشەرعی دەچێتە گیرفانی کۆمپانیایەکەوە، کێ لەمە دەپێچێتەوە، کێ بەدوایدا دەچێت، من ئەو پرسیارە لە بەڕێز وەزیر دەکەم، کەوا چیان کردووە بۆ ئەمە، لەو بەدواداچوونانەی کەوا هەیە، ئەمە کە کاری وەزارەتە، کە

نایکات، بەلأم لەولاترەوە بابەتی تر هەیە کە کاری وەزارەت نیە، هەرچەندە ئەمە یاسای پێکهاتەی وەزارەتە، خراوەتە یاساکەوە کە کاری ئەو نیە، بۆ نموونە، لەخاڵی شەشدا هەروەکو هاوکارم بەیان خانیش ئیشارەتی بەوەدا، شتێك باس دەکات، دامەزراندنی بنکەی کەش ناسی و سەنتەری بوومە لەرزە، بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان، هیچ کاری وەزارەت نیە بێتن سەنتەرێکی هەبێ بەناوی بوومەلەرزە و سەنتەری کەش ناسی، سەنتەری کەش ناسی و سەنتەری بوومەلەرزە، یەکێکە پەیوەندی بە کۆمەڵێك سێکتەری تر هەیە، بە کۆمەڵێك وەزارەتی تر، بە کۆمەڵێك لایەنی تر هەیە، من نازانم حیکمەتی ئەوە لەچی دایە جەنابی وەزیر ئەگەر بێتو ئەو سەنتەرە لەو وەزارەتە بێ، لەوانەیە بەو جۆرە هاتبێ کەوا ئێمە لە حکومەتی عیراقدا حکومەتی فیدرال سەنتەرکە سەر بەو وەزارەتەیە، ئێمەش دامان نابێ، کاری سەنتەری بوومەلەرزەو سەنتەری کەش ناسی ئەوەیە، وەکو سەنتەری بوومەلەرزە کاری دراسات کردنە، توێژینەوەیە، بەدواداچوونە، ئاخۆ لەم ولاتەدا بوومەلەرزە هەیە، یان نیە، یان ڕوودەدات یان ڕوونادات، چۆن بینایەکانمان ڕێگاو بانەکان هەموو لایەنەکانی تر تا چەند تەحەمولی ئەوە دەکەن، ئەمە کاری وەزارەتی خوێندنی بالأیە، لە وەزارەتی خوێندنی بالأش بەتایبەت ئێمە سەنتەرێکمان هەیە، سەنتەری دیراساتی ستراتیژیات، لێکۆڵینەوەو دیراساتی ستراتیژیە، ئەمە کاری ئەوەبێ ئەوە بکات، چونکە کۆمەڵێك باحسی لێیە، بەلأم لەگەڵ ڕێزی زۆرم بۆ ئەو کەسانەی لەوێ ئیش دەکەن، چەند کەسێکن دەرچووی زانکۆن، بەلأم ئەم توێژینەوە لەوێدا نیە، ئەمە کاردانەوەی خراپیشی دەبێ لە داهاتوودا، سەبارەت بە کەش ناسیەکەش هەر ئەوها، کەش ناسی تەنها پەیوەندیدار نیە بە وەزارەتی گواستنەوە، کە ئایا ڕێگە دەگیرێ یان ناگیرێ، بەڵکو پەیوەندی بە وەزارەتی کشتوکاڵیشەوە هەیە، پەیوەندی بە وەزارەتی سەحەشەوە هەیە، پەیوەندی بە وەزارەتی تەربیەشەوە هەیە، پەیوەندی بە شارەوانی هەیە، هەریەکە بە بەشی خۆیان، بۆیە من پێشنیاری ئەوە دەکەم، ئەم سەنتەرە، ئەم بنکەی کەش ناسی و بنکەی بوومە لەرزەیە لەسەر وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن نەمێنێ، یان بچێتە ئەو سەنتەرەی کە سەر بە وەزارەتی خوێندنی بالأیە، چونکە لە ولاتانی تر کاتێ کە سەیری دەکەین لە ولاتە پێش کەوتووەکاندا هەیە دەستەیەکی سەربەخۆیە لەهەندێ شوێندا نیوەی سەر بە قیتاعی خاسە، نیوە حکومیە، جۆرێك تێکەڵەیە لە هەندێ شوێنی تردا، دەستەیەکە سەر بە ئەنجومەنی وەزیرانە، یان وەکو هەریەکێك لە دەستە سەربەخۆکانی تر، بۆ ئەوەی ئەمە بە ئەرکی سەرشانی خۆی هەڵبستێت، ئەوەندەی من ئاگادار بم وەزارەتی خوێندنی بالأش لە زانکۆشدا بە تایبەت لە بەشی جیۆلۆجی، داوای ئەمەیان کردووە، بەشی جوگرافیا بە هەمان شێوە، کە هاوکار بن بۆ بەڕێوەبردنی ئەم دووبەشە، ئەمە کاری باشتر دەتوانێ بکات، سوپاس.

بەڕێز کاوە محمد امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تێبینەکانی من زۆربەی زۆری باسکرا، بەلأم ئەوەی کە پێم باشە لێرە دیقەتی بدەینەوە بە تایبەتی برادەرانی لیژنەی یاسایی ئەگەر بتوانین ئێمە فەقەرەیەك یاخود وشەیەك لە یەکێك لە بڕگەکان زیاد

بکەین، مەسەلەی چاودێری کردنە، ئێمە لێرە لە خاڵی 7 باسی پێدانی مۆڵەت بۆ هەموو بوارەکانی گواستنەوە و گەیاندن و پۆستە وکۆمپانیاکانی وەبەرهێنی خۆمالّی و بیانی بەدواداچوونیان، تەنها بە دواداچوونەکە پەیوەندی بە گرێبەستەکەوە هەیە، نەی گوتووە بە دواداچوونی گشتی، لەبەرئەوەی لەبواری گواستنەوە و گەیاندن دا کەرتی تایبەت ڕۆڵی زۆر کاریگەر و بەرچاوی دەبێت، کەرتی تایبەت لە مەتارات و لە تەلەفۆنات و پەیوەندیەکاندا ئەگەر چاودێری نەکرێت بەڕاستی لەوانەیە گلەیی و گازاندە و کەموکورتی زۆر پەیدا دەبێت، بۆ نموونە ئیشارەت درا بە مەواعیدی مەتارات، پێش چەند ڕۆژێك 10 تا 15 ڕۆژێك خەڵك لە سلێمانی هەموو هاتبوون لە مەتاری هەولێر سەفەر بکەن بۆ تورکیا تەیارەکە هەر نەهات، تەیارەی بەدیلیش نەبوو، ئەو خەڵکە مایەوە یان گەڕایەوە و عیلاجیان بۆ نەکردن، لەبەرئەوە بەشێکە و کێشەیەکە پێویستی بە بەدواداچوون هەیە، لەبەرئەوەی مەسەلەی چاودێری کردن و بەدواداچوون نەك بۆ گرێبەستەکان بۆ هەموو ئەو کێشانەی کە لە مەجالی گواستنەوە و گەیاندن ڕوو دەدات، هەروەها لە پێکهاتەی وەزارەت کە هێشتا نەهاتووینەتە سەری یەکێك لە مدیریەتەکان ئیشی چاودێری کردن و بەدواداچوونە، بەڵام لێرە لە مەهامی وەزارەت لە ئەرکەکان و مەهامی وەزارەت ئیشارەت بە هیچ چاودێریەك نەکراوە کە لەو کێشانەی کە خەڵك لە هاتوچۆ دا ڕووبەڕووی دەبێتەوە، بۆیە پێم باشە لێرە لە فەقەرەی 8 یان لە فەقەرەی 9 ئەو مەسەلەیە عیلاج بکەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل (جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

کاك صباح فەرموو.

بەڕێز صباح بیت الله شکری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەربارەی ماددەی 2 خاڵی 2 کە دەڵێ دروست کردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی تۆڕەکانی تەرام وای لە شارەکانی هەرێم، دوو/ تۆڕەکانی هێڵی ئاسن، بە ڕەئی من تۆڕەکانی هێڵی ئاسن کافیە، چونکە تەرام وایش هەر هێڵی ئاسن دەگرێتەوە، لەناو شارەکاندا، فەقەرەی 4 مسۆگەر کردنی بەڕێوەبردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی بە ڕەئی من وشەی (گشت) ئیزافە بکرێت، گشت سیستەمەکانی گەیاندنی جێگر و ناودەست، لە جیاتی ناو دەست بکرێتە گوازراو، یەعنی (جوال)، هەروەها لە ئاخیری فەقەرە ئەوەش ئیزافە بکرێت، ژێرخانی گەیاندن کە تۆڕی کێبڵی تیشکی و تەرەدوداتی بەکارهاتوو لە سنووری هەرێم لە خۆی دەگرێت، خاڵی شەشەم/ بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان پێم باشە بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە، دامەزراندن و فراوان کردن و پەرەپێدانی بنکە و وێستگەکانی کەشناسی و سەنتەری بومەلەرزە و چاودێری کردن و کۆکردنەوەی زانیاری بومەلەرزە لە سنووری هەرێم، خاڵی حەوتەم/ لە ئەخیری فەقەرەکە دەڵێ کە دەبێتە مایەی قۆرخ کردن، بەڕەئی من ئەم وشەیە ئیزافە بکرێت، وەرگرتنی رسوماتی گونجاو بەپێی گرێبەستەکان، خاڵی نۆیەم/ پێم باشە سەرۆکی پەرلەمان دووبارە بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە، لە جیاتی سەرپەرشتی کردن و

ڕێکخستن، کارکردن لە پێناو پەرەپێدانی تەکنەلۆجیای زانیاری و تۆڕی ئەنتەرنێت و زەمینە ساز کردن بۆ دامەزراندنی حکومەتی ئەلیکترۆنی (A.GOVERMENT) لە سنووری هەرێم، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل (جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

کاك عبدالسلام فەرموو.

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تەسەور دەکەم ئەم ماددەیە پێویستی بەوە هەیە گفتوگۆی لەسەر ڕابگرین و سەرلەنوێ دارشتنی بۆ بکەینەوە، رجا ئەکەم لە جەنابی وەزیر و هەردوو لیژنە تۆزێ بایەخ بدەنە تێبینەکانی من، من وازدێنم لە زمانەوانیەکە، بەڵام لە پرەنسیپ ئێمە ئەمڕۆ لە زەمەنێك دەژین کەرتی تایبەت زۆربەی زۆری ئەم ئیشانە دەکات و وەزارەت نایکات، پرسیارەکەم ئەوەیە ئایا نیزامان هەیە بگەڕێینەوە بۆ کۆن و وەزارەت ئەم شتانە بکات؟ بڕوا ناکەم، ئایا وەزارەت فعلەن دەتوانێ تەئمین و ئیدارەو تەشغیلی شەریکەکانی موبایل بکات؟ بۆیە دەبوایە زیاتر بیری لێ بکەینەوە، نموونەیەکی تری زۆر زۆر وازح (الاشراف وتنظیم وتطویر تکنلوجیا المعلومات وشبکة الانترنیت) ڕێگەم بدەن من پسپۆری ئەم بوارەم، هیچ عیلاقەتێك لە بەینی تەکنەلۆجیای مەعلومات و ئەنتەرنێت نیە، ئەنتەرنێت یەکێکە لە ئەنجامەکانی تەکنەلۆژیای مەعلومات، تەکنەلۆژیای مەعلومات کۆمپیوتەرە و بەرمەجەیە و هەموو شتە، نازانم وەزارەتی نەقل عیلاقەتی هەیە بە تەتویری ئەنزیمەی تەشغیلی کۆمپیوتەر و دانانی پرۆگرامەکان و تەتبیقات یان وەزارات و ئەو؟ بۆیە هیچ عیلاقەتی تەکنەلۆجیای مەعلومات و تەتویری ئەمە ئیشی وەزارەتی تەکنەلۆجیا نیە، تەکنەلۆجیای مەعلومات ئینفۆرمەیشن سیستەم دەداتە پرۆسیسینگ و ئایتیە و ئەمە ئیشێکی تری، مەسەلەی ئەنتەرنێت کەس ناتوانێ ئیشراف بکات و تەنزیمی بکات، با وەزارەت خۆی نەکاتە ئەو، من لە سویدەوە دێم و جی ئێس ئێمەکەم پێیە دەچمە سەر شاخێك لەمەنتیقەی بەرواری بالا و ئەنتەرنێت بەکاردێنم، من نازانم وەزارەت چی دەکات؟ وەزارەت چۆن دەتوانێ بۆ من سیرڤەری گەورە دادەنێ تەنزیم و تەتویرەکەی ئینتەرنێت جیهازێك نیە بینایەك نیە، شەبەکەیەکە لە هەموو دونیا و بۆیە ئەنتەرنێتە و بۆیە ئەوەندە سەرکەوتووە، چونکە کەس ناتوانێ سەیتڕەی لەسەر بکات، ئەگەر نیازی ئێمەیە خوانەکات وەکو دەوڵەتە دکتاتۆرەکان سێرڤەرێك دانێین و مەلقەمێك دانێین و تەحدید بکەین هاووڵاتی مافی هەیە بچێتە کام سەفحە و نەچێتە کام سەفحە، من داوا دەکەم لە پەرلەمانتاران پێش ئەوەی دەنگ بدەن لەسەر ئەو خاڵە خۆیان یەکلابکەنەوە، لەگەڵ ئەوەن ئەنتەرنێت سانسۆر بکرێت؟ یان نا؟ بۆیە ئەم ماددەیە ئەسڵەن زیادەیە، ئەگەر بتانەوێ هەر بمێنێ و وەزارەت وای پیشان بدات کە ئیلتزاماتی هەیە، من پێشنیار دەکەم ئەگەر بە دڵتان بێت (تهیئة البنیة التحتیة المطلوبة لتطویر خدمات الانترنیت وتوفیرها لکافة المواطنین) ئەمە ئەگەر وەزارەت بیکاتە ئەوە ئەشهد و بیللا بۆ ئەوەی فراوانی بکات، بۆ ئەوەی مەجال بدات وەکو کاك صباح باسی خەتی سلکی ئەوە بکات، بەڵام ئیشراف و تەتویر نەخێر، بۆیە ئەگەر سەری ئێوە گێژ نەکەم

ماددە ماددە بچم هەمووی بەو تێڕوانینە تەماشا کراوە، شتێکە ئێمە تێپەڕمان کردووە، گەراجی ئەهلی هەیە، ختوتی ئەهلی هەیە، یەعنی دەچیە سوریا نە وەزارەت ئاگاداریەتی و نە کەس، چ تازە بێین ئێمە وەزارەت هەموو گەراجەکان کافە نووسراوە، هەموو گەراجەکان سەیتەرەی لێ بکات، ئەو گەراجانە دوو سێ یەکن کە سەر بە حکومەتن بڕۆن بزانن چۆنە؟ بۆیە رجاتان لێ دەکەم من بە جدی ئەوە دەڵێم ئەم ماددەیەی سەروو تازە دابڕشتنێکی دەوێ و وەزارەتی نەقل و گواستنەوە لە حکومەتێکی دیموکراسی بە تایبەتی لە هەرێمێك پێوەردانانە و چاودێریە بۆ ئەوەی ئەو پێوەرانەی دانراون ڕەچاو دەکرێن یان نا؟ لەوە زیاتر ئیشی نیە، ئەگەر بیەوێ شەریکەیەکی هەبێ هی گواستنەوە و گەراجێکی هەبێ مونافەسە دەکات لەگەڵ کەرتی تایبەت، ئەگەر بیەوێ خەتێکی موبایلی هەبێ انشاللە نایبێ، مونافەسە دەکات لەگەڵ خەتی تایبەت، بەڵام نە دەچێت ئەو ئیشراف دەکات لەسەر مەتار، ئێمە دەزگایەکمان هەیە، هەموو ئەرکەکانی دەزگا دیارن، کافیە بڵێیت (الاشراف على المطارات الدولية عن طريق مؤسسة المطارات المدنية) و خەلاس، تراموای کاك صباح باسی کرد، گەراجات تەسەور دەکەم ئیشی قتاعی خاسە، تەئمین و ئیدارەی تەشغیلی ئەجهیزەی ئیتسالات تەبیعی حەقی نیە و دەبێ قبوڵی نەکەین، بە مەعایر دانێین و ئەم مەعایرانەش ئیتحادین، یەعنی من دوو تێبینیم هەیە لەسەر ئەم ماددەیە، زۆر لە ئەرکەکان ئیتحادین، بەریدە و مواسەلاتە و مەجموعەیەك وەسائیلە، هەتا تەردوداتە، ئەمە ئیتحادین ئەمانە، ئەو ماددەیەی دەڵێ تەنسیق لەگەڵ وەزارەتی ئیتحادی بەسە، بەشێکی تر کەرتی تایبەتە، ئەسڵەن نە وەزارەت دەتوانێ بیکات، نە دەتوانین ئێمە پاشەکشە بکەین لەوەی هەیە، بۆیە رجاتان لێ دەکەم ئەمە پێشنیاری منە، تێبینەکانی خوشك و براکانتان گوێ لێ بوو، هەندێکیان ڕێزم هەیە بۆ بڵێین پنی کردنی ئەمە بوو، بەڵام بە ڕەئی من ئەم ماددەیە هەمووی ناگونجێ لەگەڵ واقعی ئێستای کوردستان، ناتوانێ وەزارەت جێ بەجێ ی بکات، هەندێ پرەنسیپی تێدایە ئێمە دەبێ دژی بین، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل (جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

هاوڕاز خان فەرموو.

بەڕێز هاوڕاز شێخ احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە ئێمە لەسەر ئەسڵی پرۆژە یاسایەکە گفتوگۆ دەکەین، لە ئەسڵی پرۆژە یاسایەکەش دوو ماددە هەیە، ماددەیەك بەناوی ئامانجەکان و ماددەیەك بەناوی ئەرکەکان هەیە، بەڵام ئەو ماددەیەی کە ئێستاکە ئێمە گفتوگۆی لەسەر دەکەین ماددەی 2 دیارە ئەو ئامانجانەی کە باسی لێوەکراوە کۆمەڵێ ئەرکیشی لەگەڵ تێکەڵکراوە، بە تایبەتی ئەگەر تەماشای بکەین لە خاڵی 7 کە باسی پێدانی مۆڵەت دەکات، وەکو ئامانجێکی وەزارەت باسی دەکات کە لە ئەسڵدا دەبێ ئەوە ئەرکی وەزارەت بێ لە خاڵی 10 بە هەمان شێوە سەرپەرشتی کردنی نووسینگەکانی گواستنەوە دیسانەوە وەکو ئامانجێك باسی دەکات لە ئەسڵدا ئەوە دەبێ ئەرك بێ، مەشق پێ کردنیش هەر بە هەمان شێوە مەشق پێ کردن و شیاندنی کارمەندانی وەزارەت،

هەماهەنگی کردن لەگەڵ وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندنی فیدراڵ دا ئەمەش لە ئەرکە نابێ لە ئامانجی وەزارەت دابێ، ئەسڵەن دەبێ لە ئەرکیدا بێت، ئەگەر وەکو ئەوەی کە لیژنەی خزمەتگوزاریەکان و شارەوانی و گواستنەوە وگەیاندن داوای کردووە، ئەرکیشی بۆ زیاد بکرێت ئەوە شتێکی باشە، بەڵام ئەگەر ئەرکی بۆ زیاد نەکرێت بۆ ئەو ماددەیە، دەبێ ئەو ئەرکانە لە ئامانجەکان جیا بکرێنەوە و ئەو چوار خاڵە لە ئامانجەکان دەربهێندرێ، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل (جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

شەونم خان فەرموو.

بەڕێز شەونم محمد غریب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بێ گومان هاوڕێیانی پێش من هەستان لە هەندێ خاڵدا قسە و باسیان لەسەر ئیشەکانی ئەم وەزارەتە کرد، ئەو خاڵانەی کە دەڵێ دروست کردنی مەتارات و تراموای و ڕێگای ئاسن بەڕاستی ئەمانە لە ئیشی وەزارەتی نەقل و مواسەلات نیە، چونکە ئێمە دەزانین و وەك ئەوان باسیان کرد ئەو وەزارەتە ناتوانێ ئەم ئیشانە بکات، دەبێ ئەم وەزارەتە سەرپەرشتی کاری ئەو ئیشانە بێت یاخود بەرنامەی تایبەتی دابنێ بۆ بەڕێوەچوونی ئەو ئیشانە و سەرپەرشتی کردنیان، من لەگەڵ هەمان ڕام کە ئەو خاڵانە بگۆڕدرێت و بەو شێوەیە مامەڵەی لەگەڵ دا بکرێ و کە ئیشی وەزارەت نیە لە ئێستادا، بە نیسبەتی دامەزراندنی بنکەی کەشناسی بەڕاستی ئەم بڕگەیە هەروەکو د.سەروەر قسەی لەسەر کرد، ئەمە کارێکی تایبەتە بە بەشی جیۆلۆجیەوە، ئیشی وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن نیە، ئەمە هینی تەبەقاتی ئەرزە، بوومەلەرزە هەموومان دەزانین دەبێ دیراسەتی تەبەقاتی ئەرز بکرێ و دەبێ تەحلیلی بۆ بکرێت، دەبێ هێڵەکانی بوومەلەرزە لە هەموو دونیادا تەحدید بکرێ و ئەمە بابەتێکی دوورودرێژە و بەڕاستی ئیشی ئەم وەزارەتە نیە، لەبەرئەوە هەروەك باسکرا، ئەو سەنتەرە هەیە، سەنتەری دیراساتی ستراتیجی کوردستانە کە ئەمە سەنتەری لێکۆڵینەوەیە و مەجموعەیەك ماموستا و پسپۆر هەیە هەمووی خاوەنی شەهادەی دکتۆرا و ماجستێرن لە بوارەکانی تەکنیك و تەکنەلۆجیا دا لە هەموو بوارەکانی زانست دا هەروەها ئەنواع ئەجهیزەی باشیان هەیە بۆ جێ بەجێ کردنی ئەم کارە، یاخود دەبێ ئەم بابەتە ڕەبت بکرێت بەم دائیرەیەوە کە سەر بە وەزارەتی خوێندنی باڵایە و یاخود بە تایبەتمەندی ڕەبت بکرێت بە بەشی جیۆلۆجیەوە لە زانکۆکاندا، ئەگەر بکرێت بە سەنتەرەکە و ڕەبت بکرێت بە بەشی جیۆلۆجیشەوە هەر دەبێ بۆ ئەوەی دیراسە لەسەر ئەو بابەتە بکرێت، بە نیسبەتی بڕگەی 9 ەوە هاوڕێم کاك عبدالسلام قسەی لەسەر کرد، ئەسڵەن من پێم باشە ئەو بڕگەیە هەر ئیلغا بکرێت، چونکە ئەو بڕگەیە لێرە دا من بە زیادی دەزانم، تەئیدی پێشنیارەکەی کاك عبدالسلام دەکەم یاخود ئەوەای لێ بکرێت کە کاك عبدالسلام باسی کرد، لە بڕگەی 11 مەشق پێ کردن و شیاندنی کارمەندانی وەزارەت لە هەموو بوارەکان دا پێویستە لێرە دەست نیشان بکرێت لە بوارەکانی زانستی تایبەت بە گەیاندن و گواستنەوە، هەروەها بە نیسبەت

برگەی 13 لەسەر عەرەبیەکە مولاحەزەیەکم هەیە لەسەر هاندانی وەبەرهێنان لە بوارەکانی گواستنەوە و گەیاندن دا کە وەزارەت دیاری دەکات، پێم باشە بەم شێوەیەی لێ بکرێت، (وضع خطط تشجيع الاستثمار فى مجالات النقل والاتصالات وتكنولوجيا المعلومات على اساس المنافسة لتقديمها فى جو يكفل توفيرها للمستفدين بصورة متطورة وبما يتماشى مع تطورات التقنية وبالتنسيق مع الجهات ذات العلاقة في الاقليم).

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل (جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

كاك فاضل فەرموو.

بەڕێز فاضل محمد قادر(بەشارەتی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ماددەی 2 هەرچەند هاوڕاننم باسیان لە مەسەلەی دروست کردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی هەموو جۆرەکانی تەرمینالْ، ئەمە بە حەقیقەت من پێم خۆشە لەسەر ئەوە هەندێ قسە بکەم، مەسەلەی تەرمینالْ پێم وایە لە هەرێمی کوردستان هیچ وجودێکی نیە و دەشتوانم بڵێم مەسەلەی تەرمینالْ گرفتێکی گەورەی بۆ هاووڵاتیان دروست کردووە، چونکە هیچ کام لە لایەنەکانی لەبەرچاو نەگیراوە، نە لە بواری تەندروستی و نە لە بواری شێوەی بەکارهێنانی تەرمینالْ، ئەگەر سەرنجێك بدەین ئەوەی کە بەرچاومان دەکەوێ بەڕاستی لە زۆربەی تەرمینالّەکان لە هەرێمی کوردستان بە حەقیقەت هیچ مواسەفاتێکی تەرمینالّی نیە، بۆیە من پێشنیار دەکەم لەم پرۆژەیەی کە ئەمڕۆ پەسەند دەکرێ زیاتر وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن موکەلەف بکرێت بە دروست کردنی تەرمینالْ لە هەرێمی کوردستان، چونکە ئەوەندە کە دەبینین لە هەموو نەوعەکان یەعنی ئەگەر سەیر بکەی ئەو شوێنانەی کە عیلاقەی بە بواری توجارەت و بازرگانی یان کەرتە تایبەتەکانەوە هەیە ئەو گوندانەی کە دروست کراون بە ناوی جۆراوجۆر لە هەرێمی کوردستان، سەیر دەکەی چەند نەوع مواسەفاتیان تێدایە، یان چۆن ئیهتمامی پێدراوە، بەڵام مەسەلەی تەرمینالْ لە هەرێمی کوردستان شتێکە بۆ هەموو خەڵکە و هەموو کەسێ ڕووی تێ دەکات، بەڵام هیچ مواسەفاتێکی تەرمینالّیان تێدا نیە لە هیچ ڕوویەکەوە، بۆیە ئومێدەوارم و پێشنیار دەکەم مەسەلەی تەرمینالْ چارەسەر بکرێت، لە خاڵی 9 هەر لە ماددەی 2 من سەد لەسەد تەئیدی پێشنیارەکان و بۆچوونەکانی کاك عبدالسلام دەکەم، بەڵام ئێمە دەکرێ بە حەقیقەت خاڵی 9 بۆ مەبەستی تر و بۆ خزمەتی هاووڵاتیان بەکاربهێنین و نەك بۆ چاودێری کردنی تۆڕی ئەنتەرنێت و فەیس بوك و ئەوانە، ئەمە بە حەقیقەت ئەوەی کە من ئیشارەتی پێ دەدەم لە هەرێمی کوردستان هاووڵاتیان گرفتێکی زۆریان لە دەوائیر هەیە، لە دەوائیر بۆ مەسەلەی کتابات، من پێشنیار دەکەم تۆڕی ئەنتەرنێت بۆ خزمەتی هاووڵاتی بەکاربێت، چونکە لەسەرتاسەری کوردستان هاووڵاتیەك بۆ کتابێکی بەسیت دەبێ لەوپەڕی کوردستانەوە بێ بۆ پایتەختی هەرێمی کوردستان و بەدوای کتابێك داو ئەویش (10 ـ 15) رۆژ زیاتریشی پێ دەچێ، بۆیە ئەگەر بێتو لە هەرێمی کوردستان تۆڕی ئەنتەرنێت ئەو هاووڵاتیەی کەوا

کتابێکی هەیە و داوایەکی هەیە ولە کۆیی تەسلیم دەکات لەوێ وەڵامەکەی وەربگرێ من پێموایە ئەمە خزمەتێکی گەورەیە بۆ هاوواڵتیان ئەگەر ئەنجام بدرێ وخزمەتێکی زۆر بەرچاویشە و زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل (جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

کاك قادر فەرموو.

بەڕێز قادر حسن قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش هەر لە عینوانی ماددەکە تەئیدی لیژنەی گواستنەوەو گەیاندن وجەنابی وەزیر و برادەران دەکەم کە ئەرك و ئامانجەکانی وەزارەت بێ، ئینجا لە بڕگەی 4 تەقریبەن ئەوەش تێبینیەکی لوغەویە کە دەڵێ مسۆگەر کردنی بەڕێوەبردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی سیستمەکانی گەیاندنی جێگیر و ناو دەست و بە تەل و بێ تەل، بکرێتە مۆبایل، چونکە شەرت نیە هەموو شتێك تەرجومەی حەرفی بۆبکرێت، کۆمپیوتەر کۆمپیوتەرە، تەلەفزیۆن تەلەفزیۆنە، ئەنتەرنێت ئەنتەرنێتە و موبایل هەر مۆبایلە، هەر مۆبایلەکە بنووسرێ یان لایەنی کەم گەڕۆك بنووسرێ، بڕگەی 5 منیش تەسەور دەکەم ئەمە لە دەسەڵاتەکانی حکومەتی ئیتحادی بێت، بۆیە ئەگەر لە ئەخیری بڕگەکە کە هاتووە دروست کردن و ڕێکخستن و پەرەپێدانی بنکەکانی پۆستە ودەرکردنی پوولی پۆستە و پێشکەش کردنی خزمەتگوزاری پۆستە و بەکارهێنانی و تا دوایی، بەڕاوێژ لەگەڵ حکومەت، یان بە هەماهەنگی لەگەڵ حکومەتی فیدراڵی بۆ ئیزافە بکرێ و ئەوەی تر کە زۆر بەلامەوە گرنگە تەئیدی ڕەئی هاوکاری بەڕێزم کاك خلیل عثمان دەکەم ئەگەر نازانم تا چەند پەیوەندی بە وەزارەتی گواستنەوە وگەیاندنەوە هەیە، هاوردەکردنی ئۆتۆمبیل ئەمە فعلەن گرفتێکی زۆر گەورەیەو ئەزمەیەکی گەورە و قەیرانێکە ڕووبەڕووی هەموو هەرێمەکەمان کردووەتەوە، ئەو ژمارە زۆرە بەبێ تەحدید کردن یەعنی ئێستا ئێمە ڕووبەڕووی ئینهیارێکی ئابووری و لە هەمان کاتیش دا کاریگەری لەسەر ئاسایشی نەتەوەییشمان دروست کردووە، ئەو هەموو قوربانیانەی کە ڕۆژانە دەدرێ، ئیتر ئەگەر ئەمە تا چەند پەیوەندی بە وەزارەتەوە هەیە لەگەڵ لایەنەکانی تری پەیوەندار حەدیٚك بۆ ئەمە دابندرێ زۆرم پێ باشە و سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل (جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

تارا خان فەرموو.

بەڕێز تارا تحسین ئەسعەدی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕاستی دەرچوونی ئەم قانونە یەکێکە لە کارە گرنگەکان کە ئینشاللە لە هەرێمی کوردستان، کە چەند ئێمە تەئمین کردنی هاتوچۆ کردنی هاوواڵتی و کەسانێك ببێ هەڵبەتە پیشاندانی ئیهتمام دانە بەوەی کە

پێشکەوتن یەکێکە لە پرەنسیپەکانی کە ولاتەکەی پێ پێش دەکەوێ، ئیقتراحەکانی کە هاوکارانم کردیان بەڕاستی من لەگەڵیانم لە یەك خاڵ ئەویش کە دەست پێ دەکات ماددەی 2 ئەهدافی وەزارەت ببێتە (اهداف ومهام الوزارة) خاڵی دووەم ڕەسدی زلزالی کە باسی کرد د.سەروەر من لەگەڵیم ئەوە دەستەیەکی تایبەتە لەگەڵ ڕەسدی زلزال کە بدرێتە وەزارەتی تەعلیمی عالی و کە بە دیراسات و شت ئەمە دەکرێت، سێیەم خاڵم ئەوەیە کە شەبەکەی ئەنتەرنێت کە باس دەکرێت و وابزانم لێرە جێگای نیە و ئەمە دەگەڕێتەوە بۆ یاسای ڕاگەیاندن زیاتر بەوە هەڵدەستێ، خاڵی 11 (تدریب وتأهیل منتسبی الوزارة فی جمیع المجالات) نازانم چ مەجالێکە؟ ئەم هەموو مەجالەی کە باس دەکرێت و وەکو کاك عبدالسلام گوتی ئەم هەموو تێکەڵکردنەی کە لەناو مەهام و ئەرك وهەموو شتەکانی کە باسکراوە ئەمجا دێت لێرە دەڵێ (تأهیل منتسبی الوزارة فی جمیع الحالات) حاڵەتەکان تەحدید بکرێ چین و ئایا لە چ لایەکەوە لە چ کارێکەوە کە دەکرێ، ئەگەر لابرێ باشە و ئەگەر نا تەحدید بکرێ لەوە و لەوەی کە پێویستی پێیە وەزارەتەکە لە چیدا تەتبیق بکرێ؟ موەزەفینەکانیەتی، ئەوانەی تەعاموڵی لەگەڵ دەکەن، ئەوانەی کە عەقد دەکەن، کێن ئەو کەسانەی کە دەیانەوێ تەئهیل بکرێن بۆ ئیشی باشتر؟ سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل (جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

بەڕاستی هەندێ خاڵ هەیە، هەندێ مەوزوع هەیە پێویست بە قسە کردن نیە لەسەری، ئەمە مەشروعی قانونە و دەبێ قانون، ئایا لە قانون دەتوانین بڵێین نابێ و راکب و نەفەر بچێتە ناو سەیارە و لەناو سەیارە چاوەرێ نەکات؟ ئایا دەتوانین بڵێین فلاّن پاس لە سەعات چەندەوە دێ و لە سەعات چەندەوە نابێ بیخەینە ناو قانونەوە؟ وەڵاّ فلاّن تەرمینالّ قوڕاوە و پێویست نیە، یەعنی ئەمە شتی تەنفیزی نییە، پەرلەمانتار دەکرێ بچێتە دائیرەی مەعنی تەعقیبی ئەو مەسەلانە بکات، ئەمە پرۆژە یاسایە و پرۆژە یاساش قانون شتە ئەساسیەکان باس دەکات، لیژنەی یاسایی ڕەئیتان؟ کاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە حەز دەکەین هەندێ مەسائیل هەیە ئەوەی پەیوەندی بە لیژنەی یاساییەوە هەیە، هەندێك ڕوونی بکەینەوە، لە هەمان کات دا هەندێ مولاحەزە بۆمان هات کە گوایە وەزارەت لە زمنی ئەو ماددەیە ئەهدافی دیاری نەکردووە، زۆر لە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان مولاحەزەیان بۆ ناردووین دەڵێن کە پێویستە لە ئەهدافی وەزارەتی تەنمیەی قتاعی نەقلی تێدا بێت، ڕەفعی مستەوای خدمەی تێدا بێت، تەعزیزی دەوری قتاعی خاسی تێدا بێت، تەحقیقی تەنسیق لە مەجالاتی نەقل هەبێت، ئێمە باشە ئەگەر ئێوەش پێتان باش بێت، ئێمە ئەهدافی وەزارەت سیاغەیەکمان بۆ ئامادە کردووە، ئەم سیاغەتان بۆ دەخوێنمەوە سیاغەیەکی عام و شمولیە، ئەگەر پێتان باش بێ نیقاشی لەسەر دەکەین، ئەویش ئەوەیە (اهداف الوزارة: تهدف الوزارة الى ارتقاء مستوى خدمات النقل بطرقه المختلفة وخدمات الاتصال بقنواتها المرئية المسموعة والمقروءة بحيث تتلائم ومتطلبات المرحلة التنموية التى يمر بها الاقليم على مختلف الاصعدة ومواكبة

المستجدات التى تشهدها هذه الخدمات على الصعيد العالمى والاستفادة من التقنيات الحديثة فى هذا المجال) ئەمە ئەهدافەکەیە وئەهدافێکی عامە تەحدیدیشمان نەکردووە و کراوەشە و ئیمکان هەیە ئەمە لە جیاتی ئەو فەقەرانەی کە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان تەئکیدیان لەسەری کردووە، تەبعەن لە زمنی ئەوانە ئیعدادی دیراساتی جەدوای ئیقتسادیشی تێدایە و بە تەئکیدیش هەر وەزارەتێك دیراسەی جەدوای ئیقتسادی هەیە و ئەوە جەدوای ئیقتسادیش دەگرێتەوە، خاڵی دووەم کە لەڕووی یاساییەوە دەمەوێ ئیشارەتی پێی بدەم ئێمە قانونی رەقەم 18 قانونی مەتاراتی مەدەنی دیراسەمان کردووە لە لیژنەی قانونی و لەگەڵ ئەو قانونە هەڵمان سەنگاند هیچ تەعاروزێك نیە بەینی قانونی رەقەم 18 و ئەو پرۆژەی کە ئێستا تەقدیم کراوە لەلایەن وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن خاڵێکی تر کە هەیە و دەمەوێ ئیشارەتی پێی بدەم ئەویش ئەوەیە ئێمە تەنها ناکرێ دەستی وزارەت ببەستینەوە بە ئیشراف کردن لەسەر فرۆکەخانەکان و بە عەمەلی ئێمە پیادەی ئەو خاڵەمان کردووە کە وەزارەت حەقی خۆیەتی کە مەتارات دروست بکات، بەڵام خۆ ستافی وەزارەت ئەو مەتاراتە دروست ناکات، بەڵکو بە ڕێگای عقودو لە ڕێگای کۆمپانیا جیهانیەکانەوە ئەم مەتاراتانە دروست دەکرێ و تەنها ناکرێت ئێمە بەس لە مەسەلەی ئیشراف حەسری بکەین، چونکە ئیشراف شتێکە و ئینشائیش شتێکی تره، بەنیسبەتی فەقەرەی 7 کە لە پرۆژەکە هاتووە، ڕەنگە ئێمە خیلافیشمان لەگەڵ بەڕێزان لە لیژنەی شارەوانی هەبێ، ئێمە پێمانوایە بڕگە 7 بە شێوەیەکی موتڵەق هاتووە، حەقە ئێمە بە مەسائیلی ئاسمانی و وشکانی تەحدیدی بکەین، بە نیسبەت سەنتەری کەشناسییەوە، دیارە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان دوو ڕەئیان هەیە، ڕەئیەك لەگەڵ ئەوەیە کە لە زمنی تەشکیلاتی ئەم وەزارەتە بێ و ڕەئیەکیش هەیە لەگەڵ ئەوەیە کە خارجی تەشکیلاتی ئەم وەزارەتە بێ، بەڕێزان ڕەنگە ئێمەش لە لیژنەی یاسایی هەندێ بۆچوونی وامان هەبێ، بەڵام ئێمە پێویستە پێش ئەوەی بەت لەو مەسەلەیە بکەین بزانین رەبتی کوێی دەکەین، ئەوە وەزارەتی خوێندنی باڵایە و بەڕێزان لەوێ پەیوەندیان کردووە، خیلاف هەیە عەجەب رەبتی ئەوێ بکرێت یان رەبتی ئەوێ نەکرێت؟ مەفروز وایە کە پێشتر ئەو مەسەلەیە یەکلابکەینەوە و فەك کردنی لە وەزارەتەکە زۆر ئاسانە و زەحمەت نیە، مودیریەتێکی عامەیە، فەکی ئیرتباتی دەکەین لەم وەزارەتەو رەبتی دەکەین بە وەزارەتەکەی دیکە، بەڵام ئەوە ئێمە پێمان وایە بە شێوەیەکی مەدروس بێت، نەك بە شێوەیەکی سەرپێی بێت، بتوانرێ وەزارتی مەعنیش هەماهەنگی و هاوکاری یەکتر بین، بۆ ئەوەی بتوانین ئەو جیهەتەی کە پێی رەبت دەکرێت دەست نیشان بکرێت، لە مەسائیلی فەنی تر من بۆ بەڕێزان لیژنەی شارەوانی و جەنابی وەزیر بەجێی دێڵم، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل (جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

لیژنەی گواستنەوە؟ کاك بلال فەرموو.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە بەڕێزان زۆر چوونە وردەکاری یاسایەکەوە، بەڵام ئێمە ئەوەی کە توانیبمان کۆنترۆڵی بکەین لەسەر ئەوەی کە جوابی بدەینەوە یان ئەوەی کە موقنع کەر بێ بۆیان، دیارە شتی جیاواز گوتراوە، بەڵام لەسەر ئینشا و لەسەر دروست کردنیان یان چاودێری کردنیان ئێمەش بەڕاستی هەمان تێبینی لیژنەی یاساییمان هەیە، ئێمە ناکرێ دەستی وەزارەت ببەستین بەوەی کەوا چاودێری مەتارەکان دەکات کە بۆ خۆی ناتوانێ بیکات، ئەوەش هەر ئینشا کردن هەر ئەوەیە و خۆشی دەیدات بە کۆمپانیای کەرتی تایبەت وخۆی دەیکات، ئەگەر ئیشراف بێت کەواتە لەوانەیە ئەو وەزارەتە عیلاقەی پێوە نەبێ و بدرێتە وەزارەتێکی تر یان شوێنێکی تر، لەبەرئەوە دەبێ ئینشا نەك ئیشراف، قسە لەسەر پوول کرا کە دەبێ لەگەڵ حکومەتی فیدراڵی تەنسیق بکرێت، ئێمەش لە لیژنە زۆر موناقەشەی ئەوەمان کردووە، ئەوانەی کە لێرە گوترا بە زیادەوە ئەوەشمان زۆر باس کردووە، ڕەئی وەزارەت ئەوە بوو کە دەستی وەزارەت نەبەسترێ، لەبەرئەوەی ئێستا خۆیان ئەوە مومارەسە دەکەن، مومارەسەی دەکەن وهیچ موشکیلەش نەبووە، بۆ ئێمە جارێکی تر وەزارەت ببەستینەوە بە حکومەتی فیدرالێ و ئەوانیش ئەو کاتە جوابی بدەنەوە یان نەیدەنەوە، لەبەرئەوە ئێمە پێمان باش نیە کە ئەو مەسەلەی پوول و مەسەلەی ئەوانەش دیسانەوە ببەسترێتەوە بە وەزارەتەوە، بەڕێزێکی دیکە باسی ئەوەیان کرد کە لەسەر مەعابری حدودی یان دەروازەکانی سنووری ئەوە هەر لەهەمان ماددە لە بڕگەی 10 ئەگەر تەماشای بکەین تێیدا هاتووە کە ئەوە ئیشرافی دەکات و پەیوەست دەبێ بەو وەزارەتەوە، لەبەرئەوە مەعلومە لەناو وەزارەتەکە دایە، خۆی باس لەوە کرا کە مەتارەکان بەپێی هەمان ماددە 3 بڕگەی 4 ئەگەر تەماشا بکەن لەوێ زۆر بەڕوونی دیسانەوە هاتووەکە مەتارەکان دەکەونە چوارچێوەی ئەم وەزارەتە و ئەم وەزارەتە ئیشرافیان دەکات، برایەکی تر باسی ئەوەی کرد کە دەسەڵاتەکانی بۆ زیاد بکرێت، پێمانوایە دەسەڵات و ئەرك لێك نزیکە و پێمان باش نیە کە ئەو کەلیمەی دەسەڵاتی بۆ زیاد بکرێت بۆ وەزارەت، باس لە ڕەسدی زلزالی کرا، ئێمە بەڕاستی لە لیژنەش ئەم ڕەسدی زلزالیە خۆیان داوایان کردبوو بە نووسراوی ڕەسمی داوایان لە ئێمە کردبوو وەکو لیژنە کە بخرێنە سەر خوێندنی باڵا لە هەرێمی کوردستان، بەڵام ئێمە دوایی بە نووسراوێك کە داوامان لە وەزارەتی پەیوەندار کرد کە وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندنە ئەوان پێیان باش نەبوو دوێنێ دووبارە ئەو موناقەشەیەمان کردووەتەوە لە لیژنە کە کۆبوونەوەمان کردووە، لەناو لیژنەش دواجار بە دەنگ یەکلامان کردەوە، ئەگەر نا کۆمەڵێك لە ئەندامان ڕایان لەسەر ئەوە بوو کە ئەم ڕەسدی زلزالیە لەسەر وەزارەت نەمێنێ و بخرێتە سەر وەزارەتی خوێندنی باڵا، ئەوەش دیسانەوە چەند بەڕێزێك ئێستا دووبارەیان کردەوە بۆیە من داوا لە سەرۆکایەتی دەکەم کە ئەمە دووبارە بخاتە دەنگدانەوە و بۆ ئەوەی کە یەکلابێتەوە ئایا ڕەسدی زلزالی لەسەر وەزارەت بمێنێ یان بچێتە سەر وەزارەتی خوێندنی باڵا کە ئەوان خۆیان داوای دەکەن، باس لە دواکەوتنی ئەوە کرا کە هاوولاتیان دوا دەکەون لەمەسەلەی مەتار و لەناو تەیارە وئەوانە، ئەوەش دیسانەوە بەڕاستی باسمان کرد، دوێنێ کە بەڕێز بەڕێوبەری مەتاری هەولێریش بەشدار بوو لەگەڵمان و پێشتریش قسەمان لەسەری کردووەو چەند جار کۆبوونەوەمان کردووە، ئێمە ئەم وەزارەتە تا ئێستا ئەو

وەزارەتە دەسەلاتی نەبووە بەسەر ئەوەدا، لەبەرئەوەی ئیجازە دانی ئەم شەریکانەی کە لە هەرێمی کوردستانن ئیجازەیان بە دەستی وەزارەتی خارجیە نەك بە دەستی وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن بێت، لەبەرئەوەی ئەوان ناتوانن با بڵێین چاودێری بکەن، بەڵام ئێمە باسمان لەوە کرد کە لە داهاتوو دا تەنسیقێك بکرێت بۆ ئەوەی کە ئەم کێشە چارەسەر بکرێت، بەس ناتوانرێ لەناو ئەو یاسایەدا جێی بکرێتەوە، لەبەرئەوەی دەسەلاتەکە دەسەلاتی وەزارەتی تیجارەیە، باس لەوە کرا تراموای هێڵی گواستنەوە، هێڵی ئاسنی هەر یەکە، نا من پێمانوایە جیاوازە، تراموای لەناو شاردا دەکرێت، زۆرجار ژێرزەمینیە، لەبەر ئەوە جیاوازی هەیە، لەگەڵ هێڵی ئاسنی، بەڕێزێك باسی ئەوەی کرد کە ئەصڵەن ماددەی دووەم لابېرێت، بەڕاستی من پێم وایە، ئەگەر ماددەی دووەممان لابرد، یەعنی وەزارەتەکەمان ئیلغا کرد، چونکە وەزارەت هیچی تری نامێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

سوپاس، کاك جەمال، فەرموو.

بەڕێز جمال طاهر ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وا دیارە کە مەوزوعی مەهام و ئەهداف ئیحتیماڵە هەندێك تێکەڵاو ببێت، برادەران باسی ئینشائیان کرد، کە زۆر باسی ئەو وشەیە کرا، ئایا ئەمە ئیشی وەزارەتە؟، یان ئیشی وەزارەت نیە؟، ئێمە دەبێت جیاوازی بکەین لەنێوان ئینشا و تەنفیز، لێرە ئینشا مەرج نیە وەزارەت خۆی پێی هەڵبستێت، چی دەکات ئیحتیماڵە کەرتی تایبەت بیکات، وەبەرهێنانی تایبەت بیکات، مەبەست لەم ئینشاو پەرەپێدانە ئەوە نیە کە وەزارەت ڕاستەوخۆ پێی هەڵدەستێت، ئینەما مەبەست ئەوەیە دامەزراندنە، نەك بڵێن تەنفیزی دامەزراندنە، ئەمە خاڵێك، خاڵێکی تر باس جەدوا کرا، جەدوای پرۆژەکان، بەپێی یاسای وەبەرهێنان هەر مەشروعێك بکرێت، پێویستە جەدوای وەبەرهێنانی هەبێت، بابڵێین جەدوای مەشروعەکە هەبێت، ئەوە خاڵێکە لە خاڵەکانی پێدانی مۆڵەتی وەبەرهێنان بۆ هەر کەسێك بێت، بۆیە من نابینم ئەو بابەتە لێرە جارێکی تر بوروژێندرێت، ئیزافە بکرێت، مەسەلەی چاودێری و سەرپەرشتی، چاودێری شتێکە، سەرپەرشتی شتێکی تر، چاودێری بەمانای ڕەقابە دێت، وەکو بڵێین سانسۆرکردنی پرۆژەکە، ئەمە دەکەوێتە بواری ڕەقابەوە، یەعنی تەدقیق و ڕەقابە، بەڵام ئیشراف ئیحتیماڵە زیاتر لە دووڕەوە سیاسەتێکی گشتی، یان ئیستیراتیژیەتێکی گشتی دادەنێن، ئەو کاتە بەڕەو سیاسەتی بابڵێین ئەنتەرنێت و ئیتصالاتی تر، یەعنی بەڕەو ئەو تەوەجوهەی ببەن، ئەگینا من موتەفقم لەگەڵ کاك عبدالسلام کە مەسەلەی کۆنترۆڵ کردنی ئەم تەکنەلۆژیایەی باس کرد، کە دەبینم زەحمەتە وەزارەت بتوانێت کۆنترۆڵی بکات، ئەگەر بێت و باسی ئەهداف و مەهام بکەین، ئەو ئەهدافانە تەنها نین، چونکە ئەهداف مەلەسەیەکی زۆر فراوانە ئێمە دەتوانین تا ئێوارە موناقەشەی بکەین، هەر ئەهداف و مەهام زیاد بکەین، بۆیە دەبێت بزانین جەنابی وەزیر ولیژنەی یاسایی لەو ڕووەوە چی دەڵێن، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

سوپاس، جەنابی وەزیر تکایە ڕەئی خۆتانم پێ بڵێ، فەرموو.

بەڕێز ئەنوەر جەبەلی (وەزیری گواستنەوەو گەیاندن):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕاستی زۆر قسە کرا، من بەهیوا بووم کەمەجال هەبوایە 100 کەس قسە بکات، زۆر شت تێکەڵ بوو، بەس من لێرەدا یەك مولاحەزەم هەبوو، هیچ ئینسانێك نیە ئیختصاصی هەبێت لەهەموو شتێك، دەبێت هەر ئینسانێك کەقسە بکات، قسە لەسەر ئەو مەجالە بکات کە سەری لێ دەردەکات وئیختصاصی خۆی بێت، من بەس تەئکید دەکەمەوە لەسەر خاڵی نۆیەم کە زۆر قسەی لەسەر کرا، لەمەجالی تەتویری تەکنەلۆژیای مەعلومات، ڕێزم هەیە بۆ هەموو ئەندام پەرلەمانەکان، کە قسەیان لەسەر ئەو خاڵە کرد، ئەم مەعلوماتی تەکنەلۆژیایە ئێمە وەکو وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن پرۆژەیەکمان هەیە، تۆرێکی فایبەر ئۆپتیکمان هەیە، کە دامەزراوە لەشاری هەولێر، بەهیچ شێوەیەك ناتوانن حکومەتی هەرێمی کوردستان بیکەن بە ئەلیکترۆنی بەبێ ئەو تۆڕە، ئەو تۆڕە ئەساسێکە بۆ ئەم پرۆژەیە، ئێمە کەباسی ئەو مەعلوماتی تەکنەلۆژیایە دەکەین بۆ ئەوەیە، بۆ ئەنتەرنێت نیە، ئەنتەرنێتیش بەکار دێت لەو خەتە، بەس بۆ ئەوەیە بۆ ڕەبت کردنی هەموو دامودەزگاکانی حکومیە لەهەرێمی کوردستان بەیەکەوە، پێویست ناکات من هەموو ڕۆژێك من نووسراو بۆ لایەنەکان بنێرم هەموویان پەیوەندیان بەیەکەوە دەبێت، هەموو شتێك بە ئەلیکترۆنی دەبێت، ئیشەکە لێرەیە، ئێستا ئەم خەڵکە دەڵێن باسی سانسۆر دەکەن، بەهیچ شێوەیەك سانسۆر یان چاودێری نەهاتووە لەم فەقەرەیەدا، دەڵێت ئیشراف، کە ئەوەش مانای ئیشراق فەنیە، ئەگەر خەتەکە پچڕا کێ ئیشراق لەسەر دەکات بۆ چاککردنەوەی، ئەگەر وەزارەت بەو ئیشە هەڵنەسێت تۆڕی ئێمەیە، نامەوێت قسەی زۆری لەسەر بکەم، بەس مەبەستم ئەوەیە کە خەڵکەکە بەڕاستی زۆر شارەزا نیە، نەچووەتە ناو لوبی مەوزوعەکە، ئەمە مەسەلەی ئەنتەرنێت نیە، زۆر باسی ئینشا کرا، لەهیچ ولاتێکی ئەوروپاش نیە، هەر وەزارەتێك هەموو ئەو دامودەزگایەی هەبێت کە سکەی حەدیدی خۆی دابنێت، یاخود مەشروعێکی خۆی دابنێت، کە ئینشا مانای لێرەدا نیە، ئێمە دەزانین کە بە 1000 ساڵی تریش ئێمە وامان لێنایەت ئەو مەتارە دروست بکەین بەهەموو دەزگاو هەموو پێداویستیەکانی، یاخود سکەی حەدیدی دابنێین ئێمە کە دەڵێین ئینشا بەڕاستی خۆ کێشەمان نیە، کە ئەم ئینشائە دابردرێت، بەس مەقصەدمان نیە کە ئێمە دایدەمەزرێنین، ئێمە ئەنجامی دەدەین بەهیچ شێوەیەك ئێمە ئەنجامی نادەین، زۆر شت هاتە ناو مەسائیلی کێشەکان، ئێستا ئێمە دەزانین کە کێشە لەهەموو دونیا هەیە، ئێمە کێشەمان زۆرە، کێشە پەیوەندی بە موناقەشەی یاساییە، یاساکە دەبێت هەبێت، کێشەکان شتێکی ترە، ئێستا باسی کێشەکان لێرەدا دەبینم کەزیادەیە، باسی تەرمینالێان کرد، تەرمینالێ بەڕاستی ئێمە گەر بودجەمان هەبێت تەرمینالمان دروست دەکرد، بەس ئێستا دەڵێن تەرمینالێ نیە لەکوردستان ڕاستە زۆر کەمە، هەر دوو تەرمینالێ ئێستا لەهەولێر لە بواری جێبەجێ کردنن، تەرمینالێك لەسەر ڕێگای کەرکووك، ئەوی تریش

لەسەر 100 مەتری، لەڕێگای وەبەرهێنان، خۆی لەڕێگای وەبەرهێنان ئەنجام دەدرێت، تەرمینالێك لە سلێمانی کە پار چووم بۆ ئیفتیتاحەکەی، لەوێ تەرمینالێك دروست کراوە، لەزۆر شوێنی تریش ئەنجامی دەدەین، بەس لەڕێگای وەبەرهێنان، ئێمە بودجەمان نیە بۆ ئەنجام دانی ئەم پرۆژانە ئەگینا وەزارەت دەیکرد بەخۆشحالێوە، باسی مەتار کرا، باسی مەنحی ڕوخستەت کرا بۆ هەموو بوارەکان، بەڕاستی ئێستا ئێمە زۆر کۆمپانیای خزمەتگوزاری ئەنتەرنێت کە پێشکەشی دەکەن لە کوردستان هەیە، ئێمە دەبێت کە مۆڵەتیان دەدەینێ گرێبەست دەکەین، خۆ ناکرێت ئێمە لێرەدا بەتەفصیل باسی ئەو گرێبەستە بکەین کە خاڵەکانی چین، ئێمە مەرجمان لەسەر ئەو کۆمپانیانە داناوە بەپێی ئەو گرێبەستە ڕسوماتیان لێ وەردەگرین بۆ وەزارەت، باسی رصدی زیلزالی کرا، بەڕاستی ئێمە هیچ پێمان خۆش نیە کە رصدی زلزالی مەربووت بێت بە وەزارەت، لەکابینەکانی پێشوو بەڕێوەبەرایەتی گشتی کەشناسی هەیە، سەر بەوەزارەتە ئێستا یەك مودیریەی رصدی زیلزالی هەیە نازانم لە سلێمانیە لەکوێیە؟، کە دەیانەوێت جیا ببێتەوە لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کەشناسی سەر بە خوێندنی باڵا بێت، بەس ئێمە مودیریەت لێرە جیا بکەینەوە پێمان باشە، ئەگەر بکرێت بۆ نا هەموو بەڕێوەبەرایەتیەکان کەشناسی بۆ خۆی سەربەخۆ بێت، لەزۆر ولاّت هەیە دەستەیەکی سەربەخۆیە بۆ خۆی، بەس کە ئێستا سەر بەوەزارەتە یەعنی ئێمە نامانەوێت سەر بەوەزارەت بێت بەس ئێستا با حەلێکی بۆ بدۆزینەوە قەیناکە ئێمە هیچ مانعێکمان نیە کە سەربەخۆ بێت یان سەر بەوەزارەتی خوێندنی باڵا بێت، بەس خوێندنی باڵا دەیانەوێت بەس یەك بەڕێوەبەرایەتی لە هەموو ئەو بەڕێوەبەرایەتیە گشتیانە سەر بەئەوان بێت، ئەمە بوو ئێمە ڕەزامەندیمان نەدا لەسەری، بەڕاستی مەسەلەی پاسەکان و شوێنی پاسەکان ئەمە زۆربەی زۆری بەشێکی خۆی دراوە بە شارەوانی کە سەرپەرشتی دەکات و بەڕێوەی دەبات، زۆربەی زۆری مەسائیلی پاس سەندیکایە، من لەگەڵ ئەوەدا نیم هەر لە بیدایەتەوە کە ئەوە ئیشی ئێمە بێت ڕێکخستنی تەکسیەکان وپاسەکان، خۆی باشترە کە سەندیکا ئەم ئیشە بەڕێوە ببات، بەنیسبەت کێشەی فرۆکەخانەکانیش گەشتکەران کێشەیان بۆ دروست دەبێت، بەڕاستی وەك کاك بیلال باسی کرد، موناقەشەمان کرد دوێنێ، ئێمە دەمانەوێت ئەو مەکاتبانە کە بلیت دەفرۆشن، یان تەیارە نایەت، یان تەئخیر دەبێت، کێشە دروست دەبێت، ئەو مەکتەبانە، ئەو نووسینگانە لای ئێمە ڕووخسەتیان وەرنەگرتووە، لە مەتار ڕووخسەتیان وەرگرتووە، بەڕاستی دەمانەوێت ئەم کێشەیەش یەکلایی بکەینەوە، کە هەموویان دەبێت مۆڵەت لەوەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن وەربگرن، بۆ ئەوەی مەرجیان لەسەر دابنێین، ئێستا بەچ شێوەیەکە بتوانین باشتری بکەین و یەکلایی بکەینەوە، ناکرێ ئێستا ئێمە تەداخول بکەین، چونکە پەیوەندیان بە ئێمەوە نیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

کاك عبدالسلام نوقتەی نیزامیت هەیە، فەرموو.

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

نوقته نیزامیەکەم لەبەر ئەوەیە، چونکە تەئسیری دەنگدان هەیە، من دەمەوێت لەسەرەتاوە پشتگیری تەواوی 100٪ی جەنابی وەزیر بکەم، کە داوای کرد هەر کەسەو لە ئیختصاصی خۆی قسە بکات، ڕجاتان لێدەکەم ڕێگام بدەنێ نەك بۆ دیعایەی شەخصی، بەڵکو تا ئیسپاتی بکەم کە ئیختصاصی من چیە؟، من لە صەفی ئەخیری کولیە یەك سالّ کۆمپیوتەرم خوێندووە، سێ سالّ لە زانکۆی تەکنەلۆژی ڤیەنا کۆمپیوتەرم خوێندووە، 15 سالّ ئیشم کردووە وەکو موبەرمج، 10 سالّی ئەخیر معاون رئیس قسمی ئایتی بووم لە ویستینگ هاوس ئیدارەی شەبەکاتم داناوە لەوەختێکدا کە شەبەکە نەبووە، بۆیە حەزەکەم جەنابی وەزیر دڵنیا بێت کە من قسە دەکەم، سیفی خۆم تەقدیم نەکرد بەشێکی زۆر کورت بوو، ئەمەوێت بەس ئیسپاتی بکەم کەمن پسپۆڕم، بەمنیان وتووە کە تۆ پسپۆڕی لەو بوارەدا، پاش ئەوە نازانم ئێوە حەکەم بن بۆ ئەوەی کە پسپۆڕم یان نا؟، بۆ دەلیلی پسپۆڕیەکەم جەنابی وەزیر باسی فایبەر ئۆپتیکی کرد، بۆ ئەوەی کە بۆچی ئەوە هاتووە لە خاڵی نۆیەم، فایبەر ئۆپتیك بەشێکە لە شتێك کە پێی ئەڵێن لە بواری پسپۆڕێتی پێ دەڵێن کۆمینەیکشن تەکنەلۆژی، ئەمە تەکنەلۆژیای ئیتصالاتە، ئەمە میدیایە، وەسیلەیەکە بۆ گەیاندنی مەعلوماتەکان چ بەشەبەکەی کۆمپیوتەر چ بە شتی تر، بۆیە جارێکی تر دەیڵێمەوە، تەتویری تەکنەلۆژیای مەعلومات کە پێی دەڵێن (ئین فۆرمەیشن تەکنەلۆجی) هیچ لە نزیك و دوورەوە بەپێی پسپۆڕی خۆم کەهیوادارم قانع بووبێتن کە پسپۆڕم، ئەگەر مەبەست لەو مەوزوعەی تەتویری تەکنەلۆژیای مەعلومات و ئیشراف و تەنزیم (فایبەر ئۆپتیك) بێت (فایبەر ئۆپتیك) تەکنەلۆژیای ئیتصالاتە، ئەوە یەك: دووەمیش: کاك جەمال قسەیەکی جوانی کرد، ئیشراف جیاوازە تەنفیز جیاوازە، بەڵام کە ئیشراف و تەنزیم پێکەوە هاتن، ئەبێت بە ڕەقابە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

سوپاس سۆزان خان، فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من جارێکی تر دەیڵێمەوە، چونکە ئێمە یاسای ژمارە(18)مان هەیە، ئەبێت بگەڕێینەوە ئێستا جەنابی وەزیر جارێکی تر هەڵەیەکی یاسایی کردەوە، کە ئەڵێت (منح اجازات وتصاریح خاصة بفتح مکاتب شرکات الطیران ووکلاء شرکات الطیران العاملة في الاقلیم ومراقبة اعمالها لضمان التزامها بشروط الترخیص ووفق السیاقات المعتمدة) ئەمە ئیشی موئەسەساتی مەتاراتی مەدەنیە، ئەوە ئیشی وەزارەت نیە، بۆیە من جارێکی تر جەخت لەسەر ئەو خاڵە دەکەمەوە، من کۆمەڵێك ئیقتراحاتم کرد، وە برادەرانم بەهەمان شت پشتیوانی و پشتگیریان کردم، وتم (7 و13) یەك بابەتە، باس لە کەرتی تایبەت دەکات، کە تۆ دەڵێیت (7و13)باسی کەرتی تایبەت دەکات بۆ بەدوو خاڵی جیاواز بێت، بۆ بەیەك خاڵ نەبێت، بۆ ئاسان کردن و بۆ گەیاندنەوە، دوای ئەوە بەڕاستی، ئەگەر ئێمە لێرەدا دەمانەوێت ئەرك و مەهامی وەزارەت تەحدید بکەین دەبێ هەندێ شت هەیە بەنەزەر لەگەڵ واقیعەکەدا ڕێکی بخەین، مسۆگەر کردنی بەڕێوەبردن و وەگەڕ خستنی

پەرەپێدانی سستمەکانی گەیاندنی جێگیر وناوەدست بەتەل و بێ تەل، یەعنی من ئەمەوێت بزانم حکومەت بەتەمایە کۆمپانیای مۆبایل بکاتەوە، ئەگەر کۆمپانیای مۆبایلی کردەوە، ئەرکی مسۆگەرکردنی بەڕێوەبردن و وەگەڕخستن وپەرەپێدانی سستمەکە، دوای ئەوە بیرمان نەچێت، ئێمە لە عێراقدا (الهیئه العلیا للاتصالات) هەیە، جارێکی تر کۆڕەك تیلیکۆم و ئاسیا سێل لە موناقەسەیەکدا لە ولاتی ئوردن بەسترا.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

سۆزان خان، ئەمە هەمووی شەرحە، ئەمە نوقتەی نیزامی نەبوو، تۆ دیسان شەرحت کردەوە، کاك عومەر فەرموو.

بەڕێز عومەر حمه امین خدر(نوەردینی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بەبومەلەرزە کە لەسەر ئەم وەزارەتە بمێنێتەوە یان بخرێتە سەر وەزارەتی خوێندنی باڵا، یەکەم ئەم یاسایە لە حکومەتەوە هاتووە هەتا لەسەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیرانەوە گفتوگۆی لەسەر کراوەو حکومەت خۆی ڕازییە کە لەسەر ئەم وەزارەتە بێت، ئەمە یەك: دووەم: ئەگەر بخرێتە سەر وەزارەتی خوێندنی باڵا، دەبێت یاسای خوێندنی باڵای بۆ تەعدیل بکرێت، چونکە یاسای وەزارەتی خوێندنی باڵا، بەهیچ شێوەیەك باسی دەزگایەکی لەم شێوەیە ناکات، سێیەمیان: لەڕاستیدا بوعدێکی یان لایەنێکی عیلمی لەمەسەلەی بومەلەرزەدا هەیە، کە دەکرێت وەزارەتی خوێندنی باڵا، دیراسەی بکات یان وەکو چۆن لەکۆلیژی زانست بایەخی پێ دەدەرێت، بەڵام لایەنێکی تری هەی کە فەنیە، کە پەیوەندی بە ئیتصالاتەوە هەیە، پەیوەندی بەدەزگایەکەوە هەیە کە پێویستی بە چاودێری کردن وئیشراف و دانان هەیە، کە ئەمە زیاتر لەگەڵ تایبەتمەندی وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن دەگونجێت، نەك وەزارەتی خوێندنی باڵا، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

سوپاس، کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە لە لیژنەی یاسایی لەناحیەی دەستووری و یاسایی بابەتەکانمان زۆر بەوردی دیراسەت کرد، سەبارەت بەو قسانەی کە هەندێك ئەندام پەرلەمانی بەڕێز کردیان دەڵێن موخالەفەی ماددەی 110 لە دەستووری عێراقی دەکات، لە فەقەرەی شەشەم (تنظیم سیاسة الترددات البثیة والبریدیة) ئێمە دەڵێین نەخێر موخالەفەی ناکات، چونکە ماددەکە زۆر بەوازحی هاتووە، بڕگەی هەشتەم دەڵێت(تنظیم وتخصیص الترددات المستخدمة في انظمة الاتصالات الصوتیة والمرئیة ضمن حدود الاقلیم وبالتنسیق مع الجهات ذات العلاقة)واتە وەزارەت سەربەخۆ ئەوە ناکات، تەنسیق لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکان دەکات، لەحکومەتی

فیدراليدا، ئەوە خاڵی یەکەم: سەبارەت بە ئەنوائی جەوی، تەبیعی ئەنوائی جەوی بەو صیاغەی کە هاتووە لە یاساکەدا ئەوە وەرگیراوە تەقریبەن لەهەمان یاسای وەزارەتی گواستنەوە، ژمارە (12)ی ساڵی 2006، بڕگەی نۆیەم لە ماددەی دووەم، دەڵێت(انشاء وتوسيع والاشراف على محطات الانواء الجوية والرصد الزلزالي وفق السياقات الدولية وتوفير الاجهزة والمعدات اللازمة) واتە لێرەدا هیچ گۆڕانکاری نەکراوە، دوو وەزارەت دەمج کرا، یەك لە ئەهدافەکان هاتووەتەناو ئەم یاسایە، وە پشتگیری لەقسەکانی کاك عومەر نورەدینی دەکەم، کە دەڵێت فیعلەن کە بەنیازین ئەو جیهازە وەربگرین لە وەزارەتی گواستنەوە وگەیاندن بیدەین بە وەزارەتی خوێندنی باڵا، دەبێت یاسای وەزارەتی خوێندن باڵا تەعدیل بکەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

کاك جلال نوقتەی نیزامیت هەیە، فەرموو.

بەڕێز جلال علی عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵڵا من تەوزیحێك لەسەر مەسەلەی رەصدی زیلزالی دەدەم، حەز دەکەم بۆ برایان و خوشکانی ئەندام پەرلەمان ڕوون بکەمەوە، کە ئەو ئەجهیزانەی کە کۆمپانیایەکی ئەمریکی هێناوێتی تەنها بۆ خوێندنەوەیە، بۆ خوێندنەوەو ڕەصدی زیلزالیە، دایمەزراندووە لەو دەوائیرانەی کە سەر بە وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندنن، هیچ پەیوەندیەکی بە توێژینەوەوە نیە، من تەئیدی قسەکانی کاك عومەر دەکەم، سەنتەری توێژینەوەی زانستی کەباس ئەکرێت بخرێتە سەری، بڕوا ناکەم بێجگە لەسەرۆکی سەنتەرەکە کە بەڕاستی شارەزایە، یەك کەس نیە لەو سەنتەرە شارەزایی لە خوێندنەوەی ئەو جیهازانە هەبێت، کە ئەمریکیەکان هێناویانە، وەختی خۆشی وەزارەتی خوێندنی باڵا داوایان لێکردن، وتیان ئەگەر بۆ خوێندنەوە بیهێنین جیهازی خوێندنەوەتان بۆ دێنین نەك خوێندنەوەو ڕەصد، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

جەنابی وەزیر فەرموو، قسەت هەیە.

بەڕێز انور جەبەلی(وەزیری گواستنەوەو گەیاندن):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت تەراخیص خوشکە سۆزان ئاماژەی پێکرد، کە لەگەڵ یاسای ژمارە(18) ناگونجێت، ئەوەی کە باسمان کردووە، ئەم خاڵە خاڵی (7) کە دەڵێت(منح التراخيص لكافه مجالات النقل) ئێمە تەحدیدمان نەکردووە بۆ هێڵی ئاسمانی یاخود مەکاتبی ئاسمانی، بەڵام ئێستا ئەگەر ئەم یاسایە موصادەقەی لەسەر بکرێت، یاسای ژمارە(18) تەفعیل بکرێت ئەو کاتە ئەو ئیشانە عائیدی ئێمە نیە، ئێستا مەجالمان هێشتووەتەوە نەمانوتووە هی نقل بۆ تەیارات و شت، روخسەت بۆ مەجالی نقل و ئەوانە، یەعنی ئەوە ئەو کاتە شمولی ئێمە ناکات، بەس ئێستا هەتا ئەو دەزگایە دەکەوێتەگەڕ بەڕاستی ئەمانەوێت ئەم کێشەیە حەل بکەین بۆیە دەمانەوێ لەزمنی ئەم فەقەرەیە ئیشی لەسەر بکەین، بەنیسبەت (تەڕەدوودات)، ئێمە

زۆر زۆر بەوردی دەستوور ئاگامان لێیەتی، کە چۆن موعامەلە لەگەڵ تەڕەدوودات بکەین، دانیشتنمان لەگەڵ(c.m.c)کردووە لەمانگی (5)دەعوتمان کردن و هاتنە ئێرە، کۆبوونەوەمان کردووەو بەردەوامیش پەیوەندیمان بەوانەوە هەیە، لەکوردستان ئەوەی لەزمنی هەرێمی کوردستانە وا ڕێککەوتووین کە ئێمە دەتوانین ئەم لەرە لەرانە تەنزیمیان بدەین بە کۆمپانیاکان، هەتاکو ئەوان زەخت لەسەر ئێمە دەکەن دەیانویست لەژێر کۆنترۆڵی ئەوان بێت، بەس ئێستا لەبەر ئەوەی یاسای (c.m.c) هێشتا موصادەقە نەکراوە لە پەرلەمانی عێراق، لەوانەیە چەند ساڵی بوێت تا ئیقرار دەکرێت، خۆ ئێمەش چاوەڕوان ناکەین ئێمە ئیشی خۆمان دەکەین، بەئاگاداری ئەوان، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

لیژنەی یاسایی، فەرموون.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پاش ئەو پێشنیارو بۆچوونە مەعقولانەی کە لەلایەن ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەش کران، ئێمە لە لیژنەی هاوبەش توانیمان ئەم صیاغەیە دابڕێژین، ئەگەر تێبینیش هەبوو دەتوانین دووبارە لەسەری ڕابوەستین:

المادة الثانية:

اهداف ومهام الوزارة:

تهدف الوزارة الى الارتقاء بمستوى خدمات النقل بطرق مختلفة وخدمات الاتصال بقنواتها المرئية والمسموعة والمقروءة بحيث تتلائم ومتطلبات المرحلة التنموية التي يمربها الاقليم على مختلف الاصعدة ومواكبة المستجدات التي تشهدها هذه الخدمات على الصعيد العالمي والتقنيات الحديثة في هذا المجال وتقوم بالمهام التالية:

1- انشاء وتشغيل وتطوير المطارات المدنية في الاقليم وادارتها والأشراف عليها وفق المعاير الدولية المعتمدة من قبل منظمة الطيران المدني الدولي(ICAO) والمعاير المحلية.

2- انشاء وتشغيل وتطوير شبكات (الترام واي)في المدن الاقليم وشبكات السكك الحديدية بين مدن الأقليم وربطها بجار الأقليم.

3- انشاء وتشغيل وتطوير كافة انواع(المرائب)في مدن الأقليم وتأجيرها والإشراف عليها حسب المواصفات العالمية المتطورة واستيفاء الأجور والرسوم القانونية.

4- تأمين ادارة وتشغيل وتطوير انظمة الإتصالات الثابتة والمحمولة(السلكية واللاسلكية).

5-انشاء وتنظيم وتطوير مراكز البريد واصدار الطوابع البريدية وتقديم الخدمات البريدية بأستخدام انظمة البريد العادي والسريع(السطحي و الجوي) داخل الآقليم وخارجه.

6- انشاء والتوسيع والآشراف على محطات الانواء الجوية والرصد الزلزالي وفق السياقات الدولية وتوفير الاجهزة والمعدات اللازمة لها.

7- منح التراخيص لكافة مجالات النقل والاتصالات والبريد للشركات المستثمرة المحلية والآجنبية ومتابعتها بموجب عقود تبرم بين الوزارة وتلك الشركات ولا يمكن للوزارة قبول اي شروط تؤدي الى الأحتكار.

8- تنظيم وتخصيص الترددات المستخدمة في انظمة الاتصالات الصوتية والمرئية ضمن حدود الأقليم وبالتنسيق مع الجهات ذات العلاقة.

9- تنظيم وتطوير تكنولوجيا المعلومات وشبكة الانترنيت في الأقليم و والآشراف عليها.

10- الاشراف على مكاتب النقل بما فيها مكاتب النقل في كافة المعابر الحدودية للأقليم وإستيفاء الأجور والرسومات وأستخدام (المنفيست)وفقاً للقوانين وبالتنسيق مع الجهات ذات العلاقة.

11- تدريب وتأهيل منتسبي الوزارة في جميع المجالات.

12- التنسيق مع وزارة النقل والإتصالات الفدرالية في تنفيذ مشاريع النقل والإتصالات الاستراتيجية التي تكون أية محافظة من محافظات الإقليم جزءاً من رقعتها الجغرافية وتشارك الوزارة في إعداد التصاميم وكافة مراحل التنفيذ والتشغيل والصيانة ضمن حدود الأقليم.

13- تشجيع الإستثمار في مجالات النقل والإتصالات التي تحددها الوزارة بالتنسيق في هذا الشأن مع هيئة الإستثمار في الإقليم.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

جەنابی وەزیر، فەرموو.

بەڕێز انور جەبەلی(وەزیری گواستنەوەو گەیاندن):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لای ئێمەش پەسەندە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

كاك سەرهەنگ نوقتەی نیزامیت هەیە، فەرموو.

بەڕێز سەرهەنگ فرج محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە لە لیژنەی گواستنەوەو گەیاندن، لە پێشنیازەکانماندا داوامان کرد و بەنووسراویش لەبەردەم ئەندامانی بەڕێزدایە، لەماددەی حەوتدا ئەوەی کە کاك عەونی خوێندیەوە، ئەوەی تێدا نەبوو، چونکە ئێمە تەحدیدمان کردووە، لەبڕگەی حەوتەمدا لەماددەی دووەم، دەڵێت(منح التراخيص لكافة مجالات النقل

البري والجوي) تەحدیدمان کردووە، ئەو تەحدید کردنە بەنیسبەت ئێمە گرنگ بوو، چونکە ئێمە هەر ئەو دوو مەجالەی نقلّمان هەیە، خۆ بەحرمان نیە، بۆ ئەوەی تەحدید بکرێت کە مەبەستەمان نووسینگەی فرۆشتنی بلیتی تەیارەکان بوو بەڕاستی تا ئەوانیش بکەونە ژێر چاودێرییەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

فەرموو لیژنەی گواستنەوەو گەیاندن.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بیلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڵێ قسەکانی کاك سەرهەنگ ڕاستە، بەس دیارە کاك عونی لەکاتی خوێندنەوەکە لەبیری کردووە ئەو وشەیە، ئەگینا ئەوانیش لەسەری موتەفیق بوون، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل(جێگری سەرۆکی پەرلەمان):

ئێستا ئەوەی کە خوێندرایەوە، جەنابی وەزیریش لەسەری ڕازی بوو، بۆیە دەیخەینە دەنگەوە کێی لەگەڵدایە بادەستی بڵند بکات تکایە؟، 48 کەسی لەگەڵدایە، فەرموون کێی لەگەڵدا نیە؟، 13 کەسی لەگەڵدا نیە؟، کەواتە بەزۆرینەی دەنگ وەرگیرا، فەرموو بۆ ماددەی دواتر.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الثالثة:

تتألف الوزارة من التشكيلات الآتية:

1-الوزير: هو الرئيس الأعلى للوزارة والمسؤول عن اعمالها وتوجيه سياستها وممارسة الاشراف والرقابة عليها وتصدر منه وتنفذ بأشرافه جميع القرارات والأوامر والتعليمات في كل ماله علاقة بمهام الوزارة وتشكيلاتها وصلاحياتها وسائر شؤونها الفنية والمالية والادارية والتنظيمية وفق احكام القانون ويكون مسؤولاً امام مجلس الوزراء بأعتباره عضوا متضامناً فيه وله تخويل بعض من صلاحياته الى المدراء العامين او من يراه مناسباً في الوزارة.

2- مكتب الوزير: يرتبط بالوزير ويرأسه ويديره موظف بدرجة مدير حاصل على شهادة جامعية اولية ويعاونه عدد من الموظفين.

3- المستشارون: لايزيد عددهم عن ثلاثة ممن لهم شهادة جامعية اولية من ذوي الخبرة والاختصاص.

4- مؤسسة المطارات المدنية في الاقليم: ترتبط بالوزارة ويرأسها موظف بدرجة خاصة حاصل على شهادة جامعية اولية وتخضع في عملها لاحكام قانون مؤسسة المطارات المدنية لاقليم كوردستان – العراق رقم (18) لسنة 2008 الصادر من برلمان كوردستان.

5- المديرية العامة للشؤون الادارية والمالية: يديرها موظف بدرجة مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية من ذوي الخبرة والاختصاص.

6- المديرية العامة للبريد والاتصالات: يديرها موظف بدرجة مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية من ذوي الخبرة والاختصاص.

7- المديرية العامة للتخطيط والمتابعة: يديرها موظف بدرجة مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية من ذوي الخبرة والاختصاص.

8- المديرية العامة للنقل البري والسكك الحديدية والترام واي: يديرها موظف بدرجة مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية من ذوي الخبرة والاختصاص.

9- المديرية العامة للانواء الجوية والرصد الزلزالي: يديرها موظف بدرجة مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية من ذوي الخبرة والاختصاص.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەکوردیەکەشی تکایە.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی سێیەم: وەزارەت بریتییە لەم پێکهاتانەی دادێن:

1- وەزیر: سەرۆکی بالاێ وەزارەتەو بەرپرسیشە لە کارەکانی و ئاراستە کردنی سیاسەتەکەی و سەرپەرشتی و چاودێری کردنی و هەموو بڕیارو فەرمان و رێنماییەکیش لەوەوە دەردەچن و، بە سەرپەرشتیی ئەویش جێ بەجێ دەکرێن سەبارەت بە هەر شتێکی پەیوەندیی بە ئەرکەکانی وەزارەت و پێکهاتەو دەسەلاتەکانی و تێکڕای کاروباری تەکنیکی و دارایی و کارگێڕی و رێکخستنەوە هەیە، بەگوێرەی حوکمەکانی یاساو لەبەردەم ئەنجومەنی وەزیراندا بەرپرس دەبێت بەوەی ئەندامێکی هاوکارە تێیداو، بۆی هەیە هەندێك لە دەسەلاتەکانی بداتە بەڕێوەبەرانی گشتی، یان هەر کەسێك کە لە وەزارەتدا بە گونجاوی بزانێت.

2- نووسینگەی وەزیر: گرێدراوی وەزیر دەبێت و فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەر کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی بەدەست هێنا بێت سەرۆکایەتیی دەکات و بەڕێوەی دەبات و چەند فەرمانبەرێکیش هاریکاری دەبن.

3- راوێژکاران: ژمارەیان لە سێ زیاتر نابێت لەوانەی بڕوانامەی بەرایی زانکۆیان هەیە لەوانەی خاوەن شارەزایی و پسپۆرین.

4- دەزگای فڕۆکەخانەی مەدەنی لە هەرێمدا: گرێدراوی وەزیر دەبێت و فەرمانبەرێکیش بە پلەیەکی تایبەت خاوەن بڕوانامەی بەرایی زانکۆ سەرۆکایەتیی دەکات و لە کارکردنیدا دەکەوێتە بەر حوکمەکانی

یاسای دەزگای فڕۆکەخانەی مەدەنی لە هەرێمی کوردستان - عێراق ژمارە (18) ی ساڵی 2008 کە لە پەرلەمانی کوردستانەوە دەرچووە.

5- بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کاروباری کارگێڕی و دارایی: فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی بەدەست هێنا بێت لەوانەی خاوەن شارەزایی و پسپۆرین، بەڕێوەی دەبات.

6- بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی پۆستەو گەیاندن: فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی بەدەست هێنا بێت لەوانەی خاوەن شارەزایی و پسپۆرین، بەڕێوەبەی دەبات.

7- بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی پلان و بەدواداچوون: فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی بەدەست هێنا بێت لەوانەی خاوەن شارەزایی و پسپۆرین، بەڕێوەی دەبات.

8- بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی گواستنەوەی سەر زەوی و هێڵی ئاسن و ترام وای: فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی بەدەست هێنا بێت لەوانەی خاوەن شارەزایی و پسپۆرین، بەڕێوەی دەبات.

9- بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کەشناسی و چاودێری کردنی بوومەلەرزە: فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕیوەبەری گشتی کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی بەدەست هێنا بێت لەوانەی خاوەن شارەزایی و پسپۆربن، بەڕێوەی دەبات.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕاستی ئێمە وەکو لیژنەی یاسا تەنها یەك مولاحەزەمان هەیە، ئەویش راوێژکارەکانە، راوێژکارەکان پێمانوایە وەکو وەزارەتەکانی تر لە چوار راوێژکار زیاتر نەبێت، رەنگە ئێستا پێویستی بە سێ راوێژکار هەبێت، بەڵام لەوانەیە لە ئایندە پێویستی بە چوار راوێژکار هەبێت، بۆیە ئێمە لەگەڵ جەنابی وەزیریش قسەمان کردو ئەویش تەئیدی کردین، بەنیسبەت ئەو ئیختیصارەی کە لیژنەی شارەوانی کردوویەتی، ئێمە پشتگیریان دەکەین، بەنیسبەت ئەو شروحاتانەی بەڕێوەبەرە گشتیەکان و هەندێ دەزگاکانی کە کردوویانە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی گواستنەوەو گەیاندن.

بەڕێز جەمال طاهر ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕاستی ئێمەش لەگەڵ لیژنەی یاسایی موتەفیقین لە هەندێك مولاحەزات، تەنها زیاتر لە رووی صیاغە کردنی ئەو ماددەیە چارەسەر بکرێت، لەگەڵ ئەوەینە کە موستەشارەکان وەکو خۆی بمێنێتەوە، وەك لە پرۆژە یاساکەدا هاتووە، کە تەنها سێ موستەشارە، سەبارەت بەم ماددەیە تەسەلسولاتی، با بڵێم فەقەراتی رەقەمی بکرێت بە کتابی و ئەو مودیریاتانەی هاتوون هەر دووبارە بۆتەوە، هەموویان بکرێتە ژێر فەقەرەی پێنجەم (خامساً: المديريات العامة التالية: ويدير كل منها موظف بدرجة مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص)، بەمە ئیکتیفا بکرێت، ئەوە تەقریبەن مولاحەزاتی سەرەکی ئێمەیە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو.

بەڕێز احمد سليمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە بەڕاستی لەسەر مەسەلەی چوار موستەشار، یان سێ موستەشار بێت، ئێمە لە لیژنە زۆر موناقەشەمان کردووە، هەتا هەندێك را وا بوو کە ئەسڵەن موستەشار یەعنی تەعیین نەکرێت لەو وەزارەتە، لەبەر ئەوەی ئەو وەزارەتە وەزارەتێکی زیارت میهەنییە، یەعنی ئیختیصاصیە، خەڵکی ئێمەش وەکو پێشتر ئیشارەتم پێ کرد، لەو ئیختیصاصە ئێمە خەڵکمان وەکو بڵێی تەجروبەی کەمتزە، بۆیە ئەگەر وەزارەت دەستی کراوە بێت لەوەی کە خەڵك لە دەرەوە بێنێت ئیستیفادەی لێ بکات و، بتوانێت وەکو موستەشار ماوەیەك لەلای بێت دوایی ئەگەر ئەوەی پێویست نەبوو، یەکێکی تر بێنێت، بەڵام دواتر هاتینە سەر ئەوەی وەکو وەزارەت خۆی داوای کردووە کە موستەشاری هەبێت و زیاد نەکرێت، بەڵام دەستیشی کراوە بێت، ئەگەر پێویستی پێ بوو موستەشار لە دەرەوە بێنێت، بۆ ئەوەی ئیستیفادەی لێ بکات، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە لەسەر ئەو ماددەیە؟ ناوەکانیان دەنووسم، ئەم بەڕێزانەی ناویان نووسراوە، بەڕێزان (ناسك توفيق، عمر عبدالرحمن، فازل بەشارەتی، حەمە شارەزووری، سەرهەنگ فەرەج، جەلال علی، یاووز خورشید، بەفرین حسین، د.احمد وەرتی، عبدالقادر بازرگان، رێباز فتاح، کوێستان محمد)، فەرموو ناسك خان.

بەڕێز ناسك توفيق عبدالكريم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەرەتا من پشتگیری رەئیەکەی لیژنەی شارەوانی دەکەم بەو رێکخستنەی کە کردوویەتی بە بەڕێوەبەرایەتیەکان، بەس پێش ئەوە لەسەر راوێژکارەکان، کە لیژنەی یاسایی دەڵێت با لە چوار زیاتر

نەبێت، بەڕاستی من هەمان ئەو ڕەئیەی حاجی بلالم هەیە، مادام ئەنجومەنی ڕاوێژکارانمان هەیەو لەم مەجالەشدا پسپۆڕیمان کەمە، مادام دەستیشی کراوەیە بەهۆی ئەو ئەنجومەنەیەوە، من پێموایە لەوە دەچێت سێیەکەش زۆر بێت، نەك ئێمە بڵێین سێیەکەش زیاد بکەین، چونکە ئێمە دەڵێین زیاد کردن و، ئێمە لەگەڵ تەرشیقداین، پێویست ناکات کەسێك بڵێنین موجەڕەد ئیشی بۆ بدۆزینەوە، ئەگەر پسپۆر بێت، ئەو کاتە لە کاتی پێویستیدا بهێنرێت و پێویست ناکات لەوە زیاتر تەعیین بکرێت، ئەگەر هەر دانرا، یەعنی دانرا کە سێیەکە هەبێت، ئەوە لەگەڵیدا بنووسرێت خزمەتی لە دە ساڵ کەمتر نەبێت، چونکە بۆ ئەوەی بیبەستیتەوە، ناکرێت لەوە زیاتر بێت.

خاڵێکی تر، ئەو بەڕێوەبەرایەتیانە کە سەیریان دەکەیت هیچی شوئونی قانونی تیا نییە، یەعنی کە دەیخوێنیتەوە شوئونی قانونی نابینیت لەناو ئەم بەڕێوەبەرایەتیانە، ئایا سەبەب چیە؟ یەعنی پێویستیان پێ نییە، بۆ زانیاری هیچ وەزارەتێك نییە پێویستی بە شوئونی قانونی نەبێت، من پێموایە ئەگەر بکرێتە بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئەوەی کارگێڕی و داراییەکە یاساییش بخرێتە پاڵی، بۆ ئەوەی پێوە دیار بێت، کە ئەمە بەڕێوەبەرایەتیەکی هەیە شوئونی قانونی تیایە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کاك عومەر فەرموو.

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من هاوڕام لەگەڵ ڕەئیەکەی لیژنەی یاسایی بەوە کە عەددی موستەشارەکان لە چوار زیاتر نەبێت، هەروەکو لەیاسا کۆنەکەشدا هاتووەو، ئەم وەزارەتە نەتیجەی دەمجی دوو وەزارەتە، نەتیجەی دەمجی دوو یاسایەو، هیچ مانیعێك نییە لەوەی کە (لا یزید عددهم عن اربعة) بێت، بەڵام بەنیسبەت مودیر عامەکانەوە، هەروەکو ناسك خان باسی لەسەر کرد، من هاوڕام لەسەر ئەوەی ئەم وەزارەتە، راستە لە ئەساسدا وەزارەتێکی فەنییەو ئیشەکانی زیاتر شتی فەنی سەیتەڕەی بەسەردا هەیە، بەڵام ڕەبتیشی بە مەتارەکانەوە هەیە، ڕەبتی بە تەرمینالەکانەوە هەیە، ڕەبتی بە ئیشڕاف کردنەوە هەیە، ڕەبتی بە تەتویرەوە هەیە، ڕەبتی بە زۆر لەو مەسائیلە قانونیانە هەیە، لەبەر ئەوە پێویستە لە زیمنی ئەو مودیریاتە عامانە، ئەگەر ئیستیحداس بکرێت، یاخود لە زیمنی ئەو مودیریە عامەیە کە ئێستا ئیدارەو مالیەیە، مودیریەتێکی عامەی یاساییش هەبێت، لەبەر ئەو گرێبەستانە، چونکە جائیزە ئەو گرێبەستانە بە بالغی زۆر گەورە هەڵبگرێت و شروتی یاسایی زۆری تیا بێت، پێویستە دائیرەیەکی یاسایی هەبێت لەم وەزارەتە بۆ چاو پێ خشاندنەوە بەو عەقدو گرێبەستانەی کە لەم وەزارەتە ئەنجام دەدرێن، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کاك فازل فەرموو.

بەڕێز فاضل محمد قادر(بەشارەتی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ماددەی سێیەم من تەنها یەك تێبینیم لەسەر خاڵی یەك هەیە کە دەڵێت (وەزیر: سەرۆکی بالای وەزارەتەو بەرپرسیشە لە کارەکان و ئاراستە کردنی سیاسەتەکەی و سەرپەرشتی کردنی)، هەر لەم خاڵەدا باسی ئەوە دەکات کە بەرپرس دەبێت بە ئەندامێکی هاوکاری تێیداو، بۆی هەیە هەندێك لە دەسەلاتەکانی، من لێرە مەبەستم ئەم خاڵەیە کە تەنها شەخصی وەزیر بەرپرس کراوە لە کارەکانی وەزارەت، چونکە لە هەمان خاڵدا دەڵێت وەزیر بۆی هەیە هەندێك لە دەسەلاتەکانیشی بداتە کەسێك، یان چەند کەسێك لەناو ئەو وەزارەتە، بۆیە بە بڕوای من دەبێت ئاستی بەرپرسیاریەتی بخرێتە سەر دەستەی وەزارەتیش، چونکە کاتی وا هەیە لەکاتی سەفەر کردن پازدە رۆژ، بیست رۆژ وەزیر نییە لەناو وەزارەتەکەی، بۆیە دەبێت کەسی تر هەبێت ئاستی بەرپرسیاریەتیەکەی لە ئەستۆ دابێت بۆ جێ بەجێ کردنی ئوموری ئەو وەزارەتەو، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کاك حەمە فەرموو.

بەڕێز محمد احمد علی(شارەزووری):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من سەرەتا دەستخۆشی لە راپۆرتی هەردوو لیژنە دەکەم، بەڵام من تەنها تێبینیم لەسەر خاڵی دوو لە بەڕێوەبەرایەتیەکان، بەڕێوەبەرایەتی پۆستەو گەیاندن، دیارە ئەم وەزارەتە لە ئەنجامی لێك دانی دوو وەزارەت دروست بووە، بەوەی کە من شارەزاییم هەیەو جەنابی وەزیریش ئاگاداری زۆربەی مونتەسیبەکانی ئەو وەزارەتە عایدی مەعهەدێکن لە مەعهەدێك دەرچوون مەعهدی ئیتیصالات وبەرید، کە دوو ئیختیصاصاتی جیاوازە، بۆیە من پێشنیاری ئەوە دەکەم دوو بەڕێوەبەرایەتی گشتی بێت، بەڕێوەبەرایەتی گشتی پۆستەو بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەکنیکی، کە سەرپەرشتی گەیاندن دەکات، ئێستا لە وەزارەتەکەدا هەیە، لەبەر ئەم خاڵانەی خوارەوە:

1- بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەکنیکی، یان گەیاندن سەرپەرشتی دەکات، ئێستاش بەدالات هەیە لە قەزاو ناحیەکان مەربوتە بە وەزارەتەوە، بە کەرتی تایبەت و تا ئێستا بەڕێوەبەرایەتی گەیاندن، یان تەکنیکی لە وەزارەت سەرپەرشتی دەکات، بۆ پێداویستیەکانی، یان بۆ نوقصانی ئەو شتانە دەچێتە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەکنیکی، موهندسێك سەرپەرشتی دەکات، کە شارەزا لەو بوارە.

2- بەشی مایکۆف هەیە لە وەزارەت، کە ئەرکی گەیاندنی ئیتیصالاتە لە نێوان موحافەزەکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان، کە ئەوە بەشێکە لە گەیاندن، کە جاران وەزارەتی گەیاندن بوو، ئێستا بووە بە وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن، ئەوەش بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەکنیکی سەرپەرشتی دەکات.

3- بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەکنیکی، یان گەیاندن لە وەزارەتی گەیاندنی جاران، وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندنی ئێستا سەرپەرشتی زۆربەی ئەو عەقدانە دەکات کە لەگەڵ کۆمپانیاکاندا، بەسێ کۆمپانیاکانی

گەیاندن شارەزایی زیاتر بێت، بۆیە من پێشنیاری ئەوە دەکەم، لەبەر ئەوەی دوو وەزارەتەو لێکدراوەو لەوانەیە بۆ تەرشیق بێت، ئەو ئیختیصاصە دوو ئیختیصاصی جیاواز بن، پۆستەو گەیاندن، پێشنیاری ئەوە دەکەم بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەکنیکی زیاد بکرێت، لەبەر ئەو هۆیانەی کە باسم کرد، سوپاستان دەکەم.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کاك سەرهەنگ فەرموو.

بەڕێز سەرهەنگ فرج محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەندامانی بەڕێز.

مـن لەگـەڵ ئـەوەم کـە بڕگـەی سـێ لـە مـاددەی سـێیەم لابـبرێـت بەڕاسـتی، ئـەوەی کـە پەیوەنـدی بـە موستەشارەکانەوە هەیە، من بەڕاستی ئەو رەقەمەم لەلا نییە ئەگەر یەکێك لە برادەرەکانی لیژنـەی دارایـی لەلای بێت، نازانم ئێمە عەدەدێکی زۆر لە کوردستان موستەشارمان هەیـە، بەڕاسـتی ئیزافـە کردنـی زیـاتر، ئێمـە دەبێـت ئـیش بکـەین لەسـەر کـەم کردنـەوەی ئیزافـە کردنـی، پێمواییـە عیبێکـی مـالی گـەورە لەسـەر بودجـەی گشـتی هـەرێم دروسـت دەکـات، بۆیـە دەبێـت لێـرەوە ئێمـە ئـەم هـەنگاوە بنـێین، ئەمـە لەلایـەك، لەلایەکی تـرەوە ئەم وەزارەتە، ئێمە زۆربـەی وەزارەتـەکان موتـەفیق بـووین لەسـەر ئـەوەی کـە وەزارەتێکـی حەساسـەو مـەجالی زۆر وردو عیلمـی تێدایـەو، زۆر لـە مەجالـەکانی تەکنـەلۆجیا، بەڕاسـتی ئێمـەش لـەو مەجالانـە خـەڵکی پسـپۆرو شـارەزامان نییـە، مـن ئیقـتیراحم کـرد دوێـنێ لـە لیژنـەو، لێـرەش ئیقـتیراح دەکەمەوە جارێکی تـر بـۆ ئەنـدامانی بـەڕێزی پەرلـەمان، کـە وەکـو لـە مـاددەی چـوار/ لـە بڕگـەی چـواردا هاتووە، کە وەزیر بۆی هەیە خەڵك بێنێت لە دەرەوە بۆ هەر مەسـەلەیەك کـە بـە گرنگـی بزانێـت پـرس و راوێژی پێ بکات، من پێم باشە ئەم مەوزوعە جێ بهێڵین و، بەڕاستی خەڵك دانەنێین بە تـەعین، وەزارەت، وەزیر سەلاحیەتی ئەوەی هەبێت کە خەڵکی پسپۆر لە مەجالـەکانی ئەنتـەرنێت، لـە مـەجالی سەرپەرشـتی کردن و ئیدارە دانی مەتار، یان هەر شتێکی تر لەو بابەتە، یان لە مەجالی ترام وای و هێڵی ئاسن خەڵك لە دەرەوە بێنێت و ئیستیشارەی پێ بکات بە عەقدێك، کە مودەی عەقدەکەی کۆتـایی پـێ هـات، دەتوانێـت واز لە خزمەتگوزاریەکەی بێنێت، ئەمە پێشنیازی یەکەمە.

پێشنیازی دووەمم بەڕاستی ئەوەیە کە لە بڕی دروست کردنی فەرمانگەیەکی یاسـایی، مـن پێشـنیاز دەکـەم کە بەڕێوەبەرایەتی تەکنەلۆجیا زانیاری ئەوەی سەر بە ئەنجومەنی وەزیرانـە بخرێتـە سـەر ئـەم وەزارەتـە، بە حوکمی ئەوەی کە ئیشەکانیان زۆر لە یەکـەوە نزیکـەو هـیچ زەروورەتێـك نییـە بـە بـڕوای مـن کـە ئـەو بەڕێوەبەرایەتیە سەر بە ئەنجومـەنی وەزیـران بێـت، چـونکە وەزارەتـی موختـەص، وەزارەتـی گواسـتنەوەو گەیاندنە، برادەرانیش باسی فەرمانگەی یاساییان کرد، فەرمانگەی یاسایی لە ماددەی حەوتدا باسی عەقـدو ئەوانە کرا، لە ماددەی حەوت دەڵێت وەزیر بۆی هەیە (للوزیر ابرام الاتفاقیات وتوقیع العقود مـع الشـرکات والجهـات الاجنبیـة في مجـال اختصاصـات الـوزارة بعـد استحصـال موافقـة مجلـس الـوزراء)، دیـارە دوای

وەرگرتنەکەی ئەوە بە فلتەری یاسایی ئەنجومەنی وەزیراندا تێ دەپەڕێت، بۆیە دەکرێت فەرمانگەیەك هەبێت سەر بە فەرمانگەی یاسایی بێت، سەر بە بەڕێوەبەرایەتی بەڕێوەبردن و دارایی بێت، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کاك جەلال فەرموو.

بەڕێز جلال علی عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من مولاحەزەیەکم لەسەر نووسینی عەرەبیەکەی لیژنەی شارەوانی هەیە، کە مودیریەی عامە رەصدی زیلزالی ئەنوائی جەویەکەیان نەنووسیوە، ئەوە زەروورە، مولاحەزەیەکی ترم لەسەر مودیریەی عامەی نەقلی بەڕی هەیە، کە گوتت نەقلی بەڕی، بەڕاستی سیکەیەکی حەدیدی و ترام وای و ئەوانەش دەگرێتەوە، چونکە من پێموایە ئەو هێڵی ئاسن و ترام وایە هەر چەندە لە پلاندا هەیەو ئیشی بۆ دەکرێت، بەڵام خۆزگەو تەمەنیاتە هەر مودیریە عامەی نەقلی بەڕی دابندرێت شتێکی باشترە، من بۆ مەسەلەی دائیرەی قانونی بەوەی کە سالانێکی زۆرە لە وەزیفەم، دائیمەن دائیرەی عامەی دیوان بەشی یاسای هەیەو، لە مودیریەتی عامەی موحافەزە بەشی یاسای عایدی مودیر عامە، لەبەر ئەوە شتێکی یەعنی تەحصیل حاصلە، ئەگەر بڵێیت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کاك یاووز فەرموو.

بەڕێز یاووز خورشید عثمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەم ماددەیە تەنها دوو مولاحەزەم هەیە، یەکێکیان/ لەسەر بڕگەی سێیە سەبارەت بە ژمارەی راوێژکارەکان، پشتگیری لە رای لیژنەی یاسایی دەکەم، کە وەکو وەزارەتەکانی تر ئەوانیش لە چوار راوێژکار زیاتر نەبێت.

سەبارەت بە بەڕێوەبەرە گشتیەکان، من پێم باشە سەنەواتی خدمە دیاری بکرێت، یەعنی بە لایەنی کەمەوە ئەو بەڕێزانەی کە دەبنە بەڕێوەبەری گشتی لە دە ساڵ کەمتر خزمەتیان نەبێت، بەتایبەتی یەعنی ئەوانی دیکە بەڕێوەبەرە گشتیەکان نەکرێت، بەڕێوەبەری گشتی دیوان زۆر زەروورە، دەبێت لە دە ساڵ خزمەتی کەمتر نەبێت، چونکە ئەو پۆستە جەنابی وەزیر، ئەو وەزیرەی کە دێتن لەوێ دەست بەکار دەبێت، دەتوانێت لەگەڵ خۆی بەڕێوەبەری گشتی دیوان بێنێت، بۆیە پێم باشە بەلایەنی کەمەوە لە کۆتایی بڕگەکە ئەوە ئیزافە بکرێت بەلایەنی کەمەوە دە ساڵ خزمەتی هەبێت و، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز بەفرین خان فەرموو.

بەڕێز بەفرین حسین خەلیفە:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وێڕای پشتگیری لە پێشنیاری لیژنەی شارەوانی و گواستنەوەو گەیاندن لە لێکدانی خاڵەکانی (5 و 6و 7 و 8 و 9) و کۆکردنەوەی لە ژێر یەك پێناسەدا، لە هەمان کاتدا کە نووسراوە خاوەن پسپۆری بن، دیارە ئەوە ئاشنایە، بەڵام باشتر وایە سالأنی خزمەتەکەی دیاری بکرێت، هەرچەندە کە گوترا پسپۆری بێت، دیارە ئەوە سالّی خزمەتی دەبێت چەند بێت؟ جگە لەوەش ئەوەی کە من بەدی دەکەم لە بەڕێوەبەرایەتیەکان و فەرمانگەکان، وەکو بەڕێزانی پێشەوە ئاماژەیان پێ کرد، هیچ فەرمانگەیەکی یاسایی، یان کاروباری یاسایی بەدی ناکەم، لە هەمان کاتدا ئێمە یاسای هەر وەزارەتێکمان پەسند کرد بێت، فەرمانگەیەك، یان بەڕێوەبەرایەتیەکمان بۆ کاروباری یاسایی داناوە، بۆیە بۆ یاسای ئەم وەزارەتەش بە گرنگی دەزانم کە فەرمانگەی کاروباری یاسایی هەبێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز دکتۆر ئەحمەد فەرموو.

بەڕێز د.احمد ابراهیم علی(وەرتی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی سێیەم، پێکهاتەکانی وەزارەت، لە خاڵی دووەم نووسراوە نووسینگەی وەزیر/ گرێدراوی وەزیر دەبێت، من پێموایە لە عەرەبیەکە نووسراوە (یرتبط بالوزیر)، یەعنی گرێدراو مانای ئیرتیبات ناگەیەنێ، پەیوەست دەبێت بە وەزیرەوە، یان پەیوەندی بە وەزیرەوە دەبێت، نەك گرێدراوی وەزیر دەبێت، گرێدراو لە زمانی عەرەبی بۆ عەقد دەبینم ئینعیقادە، یان عەقد، بەڵام (یرتبط) یەعنی پەیوەست دەبێت بەوە، هەروەها بە هەمان شێوە لە دەزگای فڕۆکەخانەی مەدەنی لە هەرێمدا نووسراوە گرێدراوی وەزیر دەبێت، یەعنی پەیوەست دەبێت بە وەزیرەوە، ئەمە وەکو لایەنی زمانەوانی.

سەبارەت بە راوێژکارەکان، ژمارەیان لە چوار زیاتر نەبێت، تەبعەن نووسراوە چوار زیاتر نەبێت، یەعنی مەرج نییە چوار راوێژکاری هەبێت، دەکرێت دووانی هەبێت، یان یەکی هەبێت، بەڵام زیاتر نەبێت، یەعنی حەددی ئەعلایەکەی دانراوە کە لەوە زیاتر نەبێت.

نازانم لێرە ئەگەر مەبەست لە پێکهاتەی وەزارەتە، پێکهاتەکان نووسراوە وەکو بەش، ئایا راوێژکاران لێرە وەکو بەش حیسابە؟ یەعنی شوعبەی راوێژکاران هەیە، یاخود چۆن یەکسەر (المستشارون) دەبێتە پێکهاتە؟ من تەئیدی لیژنەی یاسایی دەکەم کە لە چوار راوێژکار زیاتر نەبێت، ئەوە ئێمە ڕاپۆرتمان بەرز کردۆتەوە، بەس مەبەستم لێرە لە راوێژکاران وەکو پێکهاتەیەك لە پێکهاتەی وەزارەت حیساب کراوە، ئایا ئەمە شوعبەیەکە لەناو وەزارەت؟ بۆیە ناونراوە پێکهاتەیەکی وەزارەت، یان ئەوەتا چۆن دەبێت بەشێك لە وەزارەت حیساب بێت؟ چونکە ئەوانی تر بەڕێوەبەرایەتیەنە، یان دەزگانە، یان نووسینگەی وەزیرە، ئەوانە هەموو پێکهاتەن، یەعنی بەشن لەناو وەزارەتدا، بەڵام ئەگەر شوعبەیەك هەبێت، یان پێکهاتەیەك هەبێت

لەناو وەزارەت هەبێت، کە ئەمە شوعبەی موستەشارەکانە، یان بەشێکە، بەڕێوەبەرایەتیەکە موستەشارەکان لەوێ کۆ دەبنەوەو ئەو کاتە بەو شێوەیە دەخوێندرێتەوە.

سەبارەت بە بەڕێوەبەری گشتی دیوان، من پێموایە لێرە نوقصانیەك هەیە، پێویستە بەڕێوەبەری گشتی دیوانیش لەناو پێکهاتەی وەزارەتدا بوونی هەبێت، بۆ ئەوەی دوایێ هەم ببێتە ئەندامێکیش لە مەجلیسی وەزارەت کە لە ماددەی چواردا دێت.

سەبارەت بە کورت کردنەوەی کە لیژنەی شارەوانی و گواستنەوەو گەیاندن پێشنیاریان کردووە، منیش پشتیوانی لەو کورت کردنەوەیە دەکەم، بنووسرێت (پێنجەم)، وەکو ئەوەی کە خۆشیان پێشنیاریان کردووە لە ژمارەوە بێتە نووسین، دەبێتە پێنجەم/ بەڕێوەبەرایەتی گشتی، بەلأم داڕشتنەکەی بەم شێوەیە بێت، بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکانی خوارەوە، کە هەر یەکەی فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی بەڕێوەی دەبات، کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی بەدەست هێنا بێت، لەوانەی خاوەن شارەزایی و پسپۆرین، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کاك عبدالقادر بازرگان فەرموو.

بەڕێز عبدالقادر اکرام جمیل:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی سێ کە پێکهاتەکەی وەزارەتە، دوو ئیقتیراحم هەیە، ئەویش بۆ ئیزافە کردنە، ئیقتیراحی یەکەمیان/ پێشنیار دەکەم کە دوو مودیریە هەبێت، یەکەمیان/ (المديرية العامة للشكاوي). دووەمیشیان/ (المديرية العامة للاعلام)، یەعنی مەسەلەن (المديرية العامة للشكاوي) تەعریفەکەشی وابێت (يديره مدير من حملة الشهادة الجامعية الاولية في الاقل تتولى عرض شكاوي المواطنين على الجهات المختصة في الوزارة ومتابعة الرد عليها اضافة الى تنظيم مقابلات السيد الوزير بالتنسيق مع مكتب السيد الوزير). دوو/ (المديرية العامة للاعلام/ يديره مدير من حملة الشهادة الجامعية الاولية في الاقل يعاونه عدد من الموظفين يتولى التعريف بأهداف الوزارة وانشطتها وانجازاتها بسائر الاعلامية واصدار النشرات والمطبوعات)، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز دکتۆر ڕێباز فەرموو.

بەڕێز ڕێباز فتاح محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ئەرکەکانی وەزارەت موناقەشەی زۆر لەسەر ئەوە کرا، کە ئایا ئیشی تەکنەلۆجیای زانیاری کاری ئەم وەزارەتەیە، یاخود نا؟ بەلأم لە کۆتاییدا بڕیار درا کە تەکنەلۆجیای زانیاریش بەشێکە لەو وەزارەتە، لەبەر ئەوە ئێستا لە هەرێمی کوردستان دەزگایەکیش تەکنەلۆجیای زانیاری هەیە، من پێموایە ئەوە کێشەیەك

لەنێوان وەزارەت و دەزگاکە دروست دەکات، لەبەر ئەوەی باشترە لە پێکهاتەی وەزارەتەکە دەزگای تەکنەلۆجیای زانیاریش هەبێت، بۆ ئەوەی هەم ببێتە دروست بوونی تەنسیق لەنێوانیان، ئەو تێکەلاوییەش لەناویاندا دروست نابێت و، دەزگاکەش پێموایە لە کاتی تەصدیق کردنی بودجە کێشەیان لەسەر ئەوە هەبوو، کە نەتوانراوە بودجەی پێویستیان بۆ دابنرێت، لەبەر ئەوەی کەسێك نییە بەرگرییان لێ بکات، بەلأم پێموایە ئەگەر بخرێتە سەر وەزارەت بۆ ئەوانیش باشتر دەبێت.

سەبارەت بە راوێژکاران، من پێموایە بۆ وەزارەت خۆی کێشەیە لەوەی کە تەحدید بکرێت لە سێ راوێژکار، ئەگەر بۆ وەزارەتێکی دیکە راوێژکار لەبەر ئەوەی وەزارەتەکە تەحدیدە بە کاروبارێکی تایبەت، مەسەلەن بۆ وەزارەتی تەندروستی، ئەگەر موستەشارەکە لەبواری تەندروستی شارەزا بێت کێشە نییە، تا کۆتایی کابینەکە ئەو کەسە موستەشاری وەزارەتەکە بێت، بەلأم ئەم وەزارەتە کۆمەلێك بابەتی جیاواز لەخۆی دەگرێت، یەعنی ئەم سێ موستەشارە، لە چ بوارێك ئەم سێ موستەشارە ئەم وەزارەتە دەگرێت؟ لەبەر ئەوە من وا تەسەور دەکەم کاك سەرهەنگیش پێشتر باسی کرد بەعەقد بێت باشترە، لەبەر ئەوەی کە بواری جیاواز هەبوو، لە هەر یەکێك لەو بوارە پێویستت بە راوێژکارە، ئەگەر تەنها سێ کەس تەحدید بکرێت و، ئەو سێ کەسە شارەزاییان لە بواریکی دیاری کراو هەبێت، ئەی لە بوارەکانی دیکە چۆن کێشەکە چارەسەر دەکرێت؟ لەبەر ئەوە ئەگەر بە عەقد کردن بێت لەگەڵ کەسانی پسپۆر، تەسەور دەکەم باشتر بێت لەوەی کە تەحدید بکرێت تەنها چەند کەسێك بکرێن بە موستەشاری وەزارەت.

لە بڕگەی چوارەم دەڵێت دەزگای فڕۆکەخانەی مەدەنی لە هەرێمدا گرێدراوی وەزیر بێت، نازانم جیاوازی هەیە لەنێوان ئەوەی گرێدراوی وەزیر بێت، یاخود گرێدراوی وەزارەت بێت، لەوە تێ نەگەیشتم کە جیاوازی لەنێوان ئەو دوو قسەیە هەیە؟ یاخود هەر یەك بابەتە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کوێستان خان فەرموو.

بەڕێز کوێستان محمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە خاڵی سێیەم/ راوێژکاران، منیش هەمان رەئی هاوڕێیانم کاك رێبازو کاك سەرهەنگ هەیەو پشتگیری بۆچوونەکەیان دەکەم.

سەبارەت بە خاڵی چوارەم/ منیش هەمان رەئی دکتۆر رێبازم هەیە، پێویستە گرێدراوی وەزارەت بێت، بۆ وەزیر؟

بۆ بەڕێوەبەرە گشتیەکان، من پێموایە خاڵی هەشت و نۆ زیادە، سێ بەڕێوەبەری پێنج و شەش و حەوت کافیە بۆ ئەم وەزارەتە، ئەم ژمارە زۆرەی راوێژکارو بەڕێوەبەری گشتی، بەڕاستی پێچەوانەی بنەمای تەرشیق کردنی حکومەتە.

ئاخیر خاڵم، پشتگیری هاوڕێم کاك یاووز دەکەم، کە پێویستە سالانی خزمەت بۆ بەڕێوەبەرە گشتیەکان دەست نیشان بکرێت، من دەزانم کە لیژنەی یاسایی وەلامم دەدەنەوە، دەڵێن ئەمە پەیڕەوێك هەیە لە حکومەت هەرچی دەبێت بە مودیر عام خۆی دەبێت دە ساڵی هەبێت، بەڵام هەموومان دەزانین کە چەندین راوێژکارو بەڕێوەبەری گشتی هەیە دوای ئەو پەیڕەوەی کە ئەنجومەنی وەزیرانیش داینناوە دامەزرێندراون و سالانی خزمەتیان زۆر کەمترە لەو دە ساڵە، بۆیە پێویستە لێرە سالانی خزمەت دیاری بکرێت، دەبوو لە یاساکانی تریش دەست نیشانی بکەین، بۆ ئەوەی رێ بگرین لەوە کە کەسانێك دابمەزرێن سالێك، یان دوو سالّ خزمەتیان هەیە دەکرێن بە راوێژکارو بە بەڕێوەبەری گشتی و دەبن بە بار بەسەر بودجەی هەرێمەوە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوەی پەیوەندی بە لیژنەی یاساییەوە هەیە، مولاحەزتمان بەم شێوەیە:

سەبارەت بە راوێژکارەکان، سێ بێت، یان چوار بێت، ئەمە بۆ بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان دەگەڕێتەوە، بەڵام دەست نیشان کردنی خزمەتی راوێژکارەکان، یاخود مودیر عامەکان، بەڕاستی ستانداردێك هەیە لەسەری رۆیشتووین هەتا ئێستا، کە خزمەتی لە دە سالّ کەمتر نەبێت و پەیڕەو کراوە، سەرەڕای ئەوەش ئێمە لە پەرلەمانی کوردستان یاسای راژەی ژمارە (7)ی ساڵی 2011مان دەرکرد، کە یاسای ئەنجومەنی گشتی راژە لە هەرێمی کوردستانی عێراقە، کە ئەمە مودیر عامەکانیش دەگرێتەوەو، رەنگە پێشبڕکێش بکرێت لەنێوان ئەو کەسانەی کە داوایان کردووە ببن بە مودیر عام، ئەم یاسایە چووە بواری جێ بەجێ کردن.

بەنیسبەت ئەوەی کە مودیریە عامەیەك زیاد بکەین، مودیریە عامەی شوئونی قانونی، ئێمە پێمانوایە خۆی پێنج مودیریە عامەیەو دووی مەتاریشی دێتە سەر دەبێتە حەوت، زیاد کردنی مودیریە عامە وارید نییە، ئیمکان هەیە ئێمە لە ماددەی شەش دەسەلاتمان داوەتە وەزیر کە ئیستیحداسی شوعبەو مودیریات و ئەقسام بکات، ئیمکان هەیە مودیریەی شوئونی قانونی ببێتە مودیریەتێك لە زیمنی شوئونی مالیەو شوئونی ئیداری.

بەنیسبەت شەکاوی و ئیعلام، ئیمکان هەیە وەزیر مودیریات دروست بکات، چ مودیریەی شەکاوی بێت، چ مودیریەی ئیعلام بێت بەو وەزعەو بەو دەسەلاتەی کە پێیدراوە.

بەنیسبەت تەکنەلۆجیای زانیاری، ئێمە پێمان باشە جەنابی وەزیر ئەو تەوزیحەمان بداتێ، چونکە ئەوە مەسائیلی فەنییە.

بەنیسبەت رەبتی موئەسەسەی مەتار بە وەزیر، تەبیعی رەئیسی موئەسەسە دەرەجەی وەزیرە، بۆیە رەبتی وەزیر کراوە، تەوجیهات لە وەزیر وەردەگرێت، ئێمە تەعریفی وەزیریمان کردووە لە زیمنی قانونی وەزارەت و، وەزیر موباشەرەتەن مافی ئەوەی هەیە کە سەرپەرشتی ئەم دەزگایە بکات، کە هەموو دەزگاکانی خۆی و، ئەم دەزگایەش بیزات، بەلأم لەبەر ئەوەی دەرەجەکەی وەکیل وەزیرە، ئێمە رەبتی وەزیرمان کردووە، خۆ رەبتی مودیر عامێکی ناکەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی.

بەڕێز جەمال طاهر ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەنها دوو، سێ خاڵ تەوزیح دەکەم، مەوزوعی با بڵێین مودیریەکی تر ئیزافە بکرێت بەناوی (الشؤون القانونیة)، ئەوە موتەفیقین لەگەڵ لیژنەی یاسایی دەتوانین ئێمە بیکەینە (الشؤون الاداریة والمالیة والقانونیة) لێرە دەتوانین بڵێین.

خاڵی تر ئەوەیە، لە خاڵی چوارەم (مؤسسات المطارات المدنیة)، ئەگەر ئێمە بێین باسی ئەو بابەتە بکەین لە قانونی (مؤسسات المطارات) لە بڕگەی چوارەم دەڵێت (تؤسس بموجب هذا القانون مؤسسة بأسم مؤسسة المطارات المدنیة لاقلیم کوردستان – العراق وترتبط بالوزارة)، یەعنی ئەوە تەحصیل حاصلە، کە پێش ئێستا ئەوە رەبت کراوە بە وەزارەت، بەلأم دەمێنێت چی؟ دەمێنێت گرنگی ئەو شەخصە، وەك هاوڕێم كاك شێروان تەوزیحی کرد، کە ئەمە بە دەرەجەی وەزیرە، بۆیە پێویستە لەگەڵ وەزیر تەنسیقی هەبێت، چونکە ئێمە دەزانین مەتارات ئیشیان چەندە؟ لەبەر ئەوە.

خاڵی تر، موستەشارین، مەوزوعی ئیستیشارە هەموومان دەزانین ئیستیشارە ئەوەی ئەم سەلاحیەتەی هەبێتن، تەنها حەقی مەشهورە هەیە، تەقدیمی ئیستیشارە دەکات، یەعنی مەرج نییە ئەو ئیستیشارەیە پەیڕەو بکات، یانیش رەفز بکات، ئەمە بەپێی قەناعەتی وەزیر دەمێنێت و ئەو بابەتەی کە ئیشارەی لێ وەرگرتووە، وەکو ماددەی تر هاتووە، کە (للوزیر استحداث او دمج او اقسام.....)، ئەو کاتە جەنابی وەزیر دەتوانێتن، ئەگەر هاتو پێویستی پێ بوو موستەشار زیاد بکات، یان قسمێکی تر زیاد بکاتن وەحدەیەکی تر زیاد بکات، کەم بکات، لەوانەیە لەبواری کەوتنە جێ بەجێ کردن ئەم هەیکەلیەتە خۆ بەردەوام نابێت، هەیکەلیەتی هەر موئەسەسەیەك مەبدەئێکی هەیە لە تەنزیم و لە هەیکەلیەت، یەعنی جار بە جار بەدوا دابچێتن و موتابەعەی بکات وتەکیف بکات لەگەڵ ئەو موستەجداتانە، ئێمە دوێنێ لەگەڵ جەنابی وەزیر قسەمان کرد، کە ئەوە بوو رەئی برادەران لەگەڵ جەنابی وەزیرو مودیری مەتاری هەولێر قەناعەتیان ئەوە بوو، کە تەنها ئێستا سێ موستەشار بەسە، ئەوەش بۆ پەرلەمان بەجێ دەهێڵین، رەئیەك هەیە دەڵێت سێ، رەئیەکی تر هەیە دەڵێت چوار، ئەمە پەرلەمان یەکلای دەکاتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

نوقتەی نیزامیە، فەرموو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەپێی یاسای ژمارە (18)ی ساڵی 2008 لە (الباب الثاني/ مؤسسة المطارات المدنية لاقليم كوردستان/ الفصل الاول/ التأسيس/ المادة الرابعة)، زۆر روون و ئاشکرایە، یەعنی با ئێمە نەڵێین تەحصیل حاصلە، خۆی زۆر روون و ئاشکرا هاتووە، دەڵێت (تؤسس بموجب هذا القانون مؤسسة بأسم مؤسسة المطارات المدنية لاقليم كوردستان – العراق وترتبط بالوزارة وتتمتع بالشخصية المعنوية واستقلال اداري وفني ولها ميزانية خاصة تورد ضمن ميزانية الوزارة ويرأسها موظف بدرجة خاصة)، دەرەجە خاصە خۆمان باش دەزانین یەعنی وەزیر دەگرێتەوە، (حاصل على شهادة جامعية اولية وله خبرة في هذا المجال يتم تعينه من قبل مجلس الوزراء كما تقوم بتعيين معاون رئيس المؤسسة والمدراء العامين بناءاً على توصية من الوزير)، کەواتە (ترتبط بالوزارة)، نەك (بالوزير)، لەبەر ئەوەی کە دەرەجە خاصەیە خۆشی، دەرەجە خاصە روتبەی وەزیرە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوە بەنیسبەت راوێژکاران، بەڕاستی خۆی ئێمە تا ئێستا سێ راوێژکارمان هەیە، یەکێکیان بە گرێبەستە، یەعنی ئەگەر وەك پێشنیاریان کرد لە چوار راوێژکار زیاتر نەبێت، شەرت نییە ئێمە چوار راوێژکارمان هەبێت زۆر باشە، راوێژکار وەك برادەران پرسیان، راوێژکار بەشێك نین، یەعنی سەر بە نووسینگەن، یەعنی ئەوان سەر بە وەزیرن لە زیمنی هەیکەلی نووسینگەیە، لەگەڵ نووسینگە، هەروەها بەڕێوەبەرایەتی گرێبەستەکان بە فەرمانی ئەنجومەنی وەزیران دامەزراوە لە هەموو وەزارەتەکان، بەڕێوەبەرایەتیەکی گرێبەستمان هەیەو، بەشی یاساشمان هەیە لەوەزارەت، کە سەر بە نووسینگەیە، یەعنی پێویست بەوە ناکات بەڕێوەبەرایەتی گشتی یاسایی دابنرێت.

هەندێك هەڵەی با بڵێین ئیملائی هاتووە لە کوردیەکە، ئەویش لە پێکهاتەی وەزارەت ژمارە (8) بەڕێوەبەرایەتی گشتی گواستنەوەی زەمینی و هێڵی ئاسن، نەك سەر زەوی، هەرچەندە پێشنیاریان کرد بگۆڕێتن، بەڕێوەبەرایەتی گشتی بەڕی بێت، یاخود زەمینی بێتن، لە ژمارە (9) هاتووە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کەشناسی و چاودێری کردنی لەگەڵدا نییە، نازانم زیادە هاتووە، بەڕێوەبەرایەتی گشتی کەشناسی و بوومەلەرزەیە، ئەوەش راست بکرێتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من گوتم ڕەئیس موئەسەسەکە دەرەجەی وەکیل وەزیرە، بەس خۆی دەرەجە خاصەیە، ڕاستە، بەڵام ئەگەر بنووسرێت و ڕەبت بکرێت بە وەزارەت، یان بە وەزیر، هەر وەزیر ڕەئیسی ئەعلای ئەم دەزگایەیە، بۆیە هیچ فەرقێکی ئەوتۆی نییە، بۆیە هەر ویستم تەوزیحێك بکەم و، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی هاوبەش ئاخیر صیاغەتان، فەرموو کاك شوان.

بەڕێز شوان عبدالکریم جلال:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆ ئەوەی دانیشتنەکە بەپێی پەیڕەو بەڕێوە بچێت، دوو، سێ پێشنیار هەبوو، هەر یەکە دوو، سێ پەرلەمانتاری بەڕێز پشتگیریان کردن، بەبڕوای من دەبێت پێش وەخت ئەوانە یەکلا بکرێتەوە، ئینجا صیاغەی کۆتایی، یەکێکیان مەسەلەی ڕاوێژکار هەبێت، یان نەبێت.

دووەم/ سێ بێت، یان چوار بێت، ئەو دوو بۆچوونە هەبوو لەقسەی پەرلەمانتارەکان، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ناسك خان فەرموو.

بەڕێز ناسك توفیق عبدالکریم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەر هەمان ئەو نوقتە نیزامیەی کاك شوانم هەبوو، پێش ئەوەی بخوێندرێتەوە، ئەو پێشنیارانەی کە دوو، سێ ئەندام پەرلەمان پشتگیری کرد دەبێت بخرێتە دەنگدانەوە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کوێستان خان فەرموو.

بەڕێز کوێستان محمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەمان ڕەئی کاك شوان و ناسك خانم هەبوو، بەڵام گرێدراوی وەزیر بێت، یان وەزارەتیش، ئەوە چەند ئەندامێکی پەرلەمان باسیان کرد، لەگەڵ مەسەلەی سالانی خزمەتی بەڕێوەبەرە گشتیەکان، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی سێیەم بەو شێوەیە دەبێت:

المادة الثالثة:

تتألف الوزارة من التشكيلات الاتية:

اولاً: الوزير: هو الرئيس الاعلى للوزارة والمسؤول عن اعمالها وتوجيه سياستها وممارسة الاشراف والرقابة عليها وتصدر منه وتنفذ باشرافه جميع القرارات والاوامر والتعليمات في كل ما له علاقة بمهام الوزارة وتشكيلاتها وصلاحياتها وسائر شؤونها الفنية والمالية والادارية والتنظيمية وفق احكام القانون ويكون مسؤولاً امام مجلس الوزراء بأعتباره عضواً متضامناً فيه وله تخويل بعض صلاحياته الى المدراء العامين او من يراه مناسباً في الوزارة.

ثانياً: مكتب الوزير: يرتبط بالوزير ويرأسه ويديره موظف بدرجة مدير حاصل على شهادة جامعية اولية ويعاونه عدد من الموظفين.

ثالثاً: المستشارون: لايزيد عددهم عن ثلاثة ممن لهم شهادة جامعية اولية من ذوي الخبرة والاختصاص.

رابعاً: مؤسسة المطارات المدنية في الاقليم: ترتبط بالوزارة ويرأسها موظف بدرجة خاصة حاصل على شهادة جامعية اولية وتخضع في عملها لاحكام قانون مؤسسة المطارات المدنية لاقليم كوردستان – العراق رقم (18) لسنة 2008 الصادر من برلمان كوردستان.

خامساً: المديريات العامة: ترتبط بالوزارة، المديريات العامة الاتية يرأس كل منها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية من ذوي الخبرة والاختصاص.

1- المديرية العامة للشؤون الادارية والمالية.

2- المديرية العامة للبريد والاتصالات.

3- المديرية العامة للتخطيط والمتابعة.

4- المديرية العامة للنقل البري والسكك الحديدية والترام واي.

5- المديرية العامة للانواء الجوية والرصد الزلزالي.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەکوردیش بیخوێننەوە، کوردیەکە حازر نییە، ئێستا عەرەبیەکە دەکەینە ئەساس، ئێستا دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ ئاخیر تەعدیل کرا، لەجیاتی ئەوەی سەر بەوەزیر بێت، سەر بە وەزارەتە، ئێستا کردی بە سەر بەوەزارەت، لەجیاتی ئەوەی چوار موستەشار بێت، بووە سێ موستەشار، تەواو تەعدیلیان کرد، فەرموو کاك ڕێباز.

بەڕێز ڕێباز فتاح محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یەکێك لە پێشنیارەکان دەزگای تەکنەلۆجیای زانیاری، وتمان بخرێتە سەر ئەم وەزارەتە، ئەوە نازانم چی بەسەر هات، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو.

بەڕێز سەرهەنگ فرج محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

جگە لەو پێشنیازەی کاك ڕێباز کە پشتیوانی هەبوو، پێشنیازێکم کرد، من خاوەنی ئەو پێشنیازە بووم و دوو ئەندامی بەڕێزی پەرلەمانیش پشتیوانیان کرد، کە مەسەلەی موستەشار لێرە هەر نەمێنێت بەعەقد بێت، چونکە لەماددەی چوارەم لە بڕگەی چوارەم ئەو دەسەلاتەی داوە بەوەزیر کە بەعەقد بێت، هەر نەمێنێت، ئەوەش پێشنیازێك بوو، تکا دەکەم بیخەیتە دەنگدانەوە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو پێشنیارە یەك کەس بوو، تەئیدی نەکرا، لەبەر ئەوە ئێمە نەمانخستە دەنگدانەوە، باشە، ڕەئیەك هەیە دەڵێت موستەشارەکان نەمێنن دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ (14) کەس، زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەزۆرینەی دەنگ پەسند کرا، کامەی تر فەرموون، تەکنەلۆجیای زانیاری یەك کەس پێشنیاری کردووە، کەسی تر تەئیدی نەکردووە، فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەزگای تەکنەلۆجیای زانیاری سەر بە ئەنجومەنی وەزیرانە، کارەکەی ئەو تەنزیم کردنی سیستەمی ئەلیکترۆنی لە وەزارەتەکاندا دەرکردنی پێناسەی موەحەدی ئەلیکترۆنی بۆ فەرمانبەران، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

دەزگای تەکنەلۆجیای زانیاری خۆ مەربوت نییە بە یەك وەزارەت، مەربوتە بە سەرتاسەری حکومەتەوە، فەرموو ئاخیر صیاغە بخوێننەوە، بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە، باشە، ئێستا دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدا دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ تەنها یەك کەس لەگەڵدا نییە، زۆر سوپاس، بە زۆرینەی دەنگ پەسند کرا، فەرموون بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الرابعة:

اولاً: يكون للوزارة مجلس استشاري يشكل على الوجه الاتي:

1- الوزير/ رئيساً للمجلس.

2- المستشارون/ اعضاء.

3- المدراء العامون/ اعضاء.

4- للوزير استضافة اي شخص من ذوي الخبرة يراه مناسباً من داخل الوزارة او خارجها عند الضرورة للاشتراك في اجتماعات المجلس.

ثانياً: مهام و واجبات المجلس:

1- اعداد وصياغة الاهداف العامة لخطط الوزارة حسب الانظمة الصادرة من مجلس الوزراء.

2- اجراء المناقشات حول الخطط الاولية المعدة من قبل المديرية العامة للتخطيط والمتابعة على ضوء الخطط المعدة من قبل مكونات الوزارة المختصة وتصدر القرارات المناسبة بشأنها.

3- اقتراح الخطط العامة للنقل والاتصالات وبرامج التشغيل والتسويق والادارة والمالية.

4- مناقشه التقارير الدوريه والعامه التى تعدها مديريه التخگيگ والمتابعه واصدار القرارات والتعليمات المناسبه بشأنها.

5- اجراو التحقيقات فى المشاريع والقوانين والتعليمات المتعلقه بالوزاره او الصادره منها واتخاژ مايلزم بشأنها.

6- مناقشه المواچيع التى يگرحها الوزير وابداو الرأى حولها وتقديم التوصيات والاقتراحات بشأنها.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەکوردیەکەش تکایە.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی چوارەم:

یەکەم: وەزارەت ئەنجومەنێکی راوێژکاریی دەبێت و بەم شێوەیەی دادێت پێك دەهێندرێت:

1- وەزیر/ سەرۆکی ئەنجومەن.

2- راوێژکاران/ ئەندام.

3- بەڕێوەبەرانی گشتی/ ئەندام.

4- وەزیر بۆی هەیە میوانداریی هەر کەسێك بکات کە بە گونجاوی دەزانێت لەوانەی خاوەن شارەزایین لە ناو وەزارەت، یان دەرەوەیدا لەکاتی پێویستدا بۆ بەشداری کردن لە کۆبوونەوەکانی ئەنجومەندا.

دووەم: کار و ئەرکەکانی ئەنجومەن:

1- ئامادە کردن و دارشتنی ئامانجەکانی گشتیی پلانەکانی وەزارەت بەگوێرەی ئەو پەیڕەوانەی لە ئەنجومەنی وەزیرانەوە دەرچوون.

–هەرێمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆڵەکان

73

سالّی/ 2011 – بەرگی حەفتاو سێ

چاپی یەکەم/ سالّی 2012

پێڕیست

پـــرۆتۆکۆڵی دانیشـــتنی ژمارە (8) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2011/10/11 ل 5

پـــرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (9) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2011/10/25 ل 71

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (10) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوارشەممە 2011/10/26 ل 85

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (11) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2011/11/1 ل 179

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (12) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2011/11/16 ل 225

پـرۆتۆکـۆڵی دانیشتـنی ژمـارە (13) خولی سێیەمی هەڵـبژاردن – دوو شەممە 2011/11/28 ل 247

پـرۆتۆکـۆڵی دانیشتـنی ژمـارە (14) خولی سێیەمی هەڵـبژاردن – چوار شەممە 2011/11/30 ل 277

پـرۆتۆکـۆڵی دانیشتـنی ژمـارە (15) خولی سێیەمی هەڵـبژاردن – دوو شەممە 2011/12/5 ل 325

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (8)

سێ شەممە رێکەوتی 2011/10/11

کاتژمێر (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی سێ شەممە رێکەوتی 2011/10/11 پەرلەمانی کوردستان - عێراق بە سەرۆکایەتی بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل جێگری سەرۆك و, بەڕێز فرست أحمد عبدالله سکرتێری پەرلەمان, دانیشتنی ژمارە (8)ی خولی سێیەم, ساڵی (2011) ی خۆی بەست.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پەیڕەوی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان - عێراق, دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاری درا دانیشتنی ژمارەی (8)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کات (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی سێ شەممە رێکەوتی 2011/10/11 دا بەم شێوەیە بێت:

1 - بەردەوام بوون لەسەر خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمی کوردستان، کە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە.

2- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای هەموار کردنی یەکەمی یاسای ژمارە (26)ی ساڵی 2007 یاسای باجی دەرامەت.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان، دانیشتنی ئەمڕۆمان دەست پێ دەکەین، خولی سێیەمی هەڵبژاردن، ساڵی سێیەم، خولی گرێدانی یەکەم، ژمارەی دانیشتن (8)، رۆژی دانیشتن 2011/10/11، بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگەی (1)ی ماددەی (20) لە پەیڕەوی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموار کراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان - عێراق، دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاریدا بەرنامەی کاری دانیشتنی ژمارە (8)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کاتژمێر (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی سێ شەممە رێکەوتی 2011/10/11 بەم شێوەیە بێت:

1- بەردەوام بوون لەسەر خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمی کوردستان، کە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە.

2- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای هەموار کردنی یەکەمی یاسای ژمارە (26)ی ساڵی 2007 یاسای باجی دەرامەت.

دیارە لە دانیشتنی دوێنێ چەند ماددەو بڕگەیەکمان مناقەشە کرد، ئەمڕۆش بەردەوام دەبین لەسەر خستنەڕوو و گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمی کوردستان، داوا دەکەین لە لیژنەی یاسایی و لیژنەی شارەوانی و گواستنەوەو گەیاندن بفەرموون بۆ ئێرە، بەخێرهاتنی

جەنابی وەزیری گواستنەوەو گەیاندن وریکخەری نیوان پەرلەمان و حکومەتی هەرێم و وەفدە یاوەرەکەیان دەکەین، بەخێر بێن سەرچاوان، دیارە ئێمە دوێنێ دوای خوێندنەوەی ماددەکە، ژمارەیەك لە پەرلەمانتارە بەڕێزەکان ناوەکانیان نووسرا، بەلاّم گفتوگۆیەکانمان تەئجیل کرد بۆ ئەمڕۆ، یەکەمین لەو ناوانە ئاشتی خان با بفەرموویّت قسەکانی خۆی بکات.

بەڕێز ئاشتی عزیز صالح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی دووەم کارو ئەرکەکانی ئەنجومەن، من لێرەدا بۆچوونێکم هەیە بە حوکمی ئەوەی ئەم ئەنجومەنە خۆی ئەنجومەنێکی راوێژکارییە، لێرەدا دەسەلاّت و سیاسەت و نیزامی داخیلی ئەم ئەنجومەنە راوێژکارییە لەم ماددەیە تێکەلّ کراوە، کە پێویستە سیاسەت و ستیراتیجیەتی ئەنجومەنەکە لە شوێنێکدا، لەوانەیە لە دەرەوەی قانونەکە شوێنی ببێتەوەو، هەندێك لە نیزامی داخیلی ئەنجومەنەکەش هێنراوەتە ناو ئێرەوە، بۆیە من پێشنیازی ئەوە دەکەم لە ماددەی دووەمدا بڕگەی یەکەم ئامادە کردن و داڕشتنی ئامانجەکانی گشتی پلانەکانی وەزارەت بەگوێرەی ئەو پەیڕەوانەی لە ئەنجومەنی وەزیرانەوە دەرچوون، دەکرێت ئەمە بە سیاسەت ئەژماری بۆ بکەین و، بچێتە بەشێك لە ستیراتیجیەتی ئەنجومەنی راوێژکاری، ئەمە بمێنێتەوەو شوێنێکی بۆ بکەینەوە لەناو قانونەکەدا، چونکە ئێمە موعامەلە لەگەلّ قانونەکەدا دەکەین، کە ناکرێت نیزامی داخیلی بچێتە ناو قانونەکەوە، ناکرێت وەسفی وەزیفی وەزیر، یان ئەو کەسەی کە ئەنجومەنەکە دەبات بەڕێوە، ئێمە تێکەلّی بکەین و بیخەینە ناو یاساکەوە، ئەمانە هەموو شتی گرنگن، جۆرێکە لە ئەرك داڕشتن، بەلاّم بە تەسەوری من شوێنی نابێتەوە لەناو ئەو یاسایەدا، بۆیە من پێشنیازی ئەوە دەکەم بڕگەی یەکەم بمێنێتەوە، چونکە لەچوارچێوەی داڕشتنی سیاسەتی ئەنجومەنەکە دایە، با ئەوەیان بمێنێتەوە.

بڕگەی دووەم/ گفتوگۆ کردن لەبارەی پلانە بەراییەکانەوە، ئەمە نیزامی داخیلیە.

خاڵی سێیەم/ پێشنیار کردنی پلانی گشتی بۆ گواستنەوەو گەیاندن، بە بڕوای من ئەمەش دەچێتە بەشێك لە سیاسەتەوە، داڕشتنی سیاسەتی ئەنجومەنەکە، دەکرێت ئەمە بمێنێتەوە لە قانونەکە شوێنی بۆ بکەینەوە.

خاڵی چوارەم/ گفتوگۆ کردن لەبارەی ئەو راپۆرتانەوە، ئەمەش هەر جۆرێکە لە نیزامی داخیلی ئەنجومەنەکە خۆی.

خاڵی پێنجەم/ بەجێ گەیاندنی لێکۆڵینەوە، ئەمەش بەشێکە لە سروشتی کار کردن، کە پێویست ناکات لە یاسا ئێمە دەقێکی بۆ دابڕێژین.

پێشنیازی ئەوە دەکەم خاڵی شەشەمیش/ گفتوگۆ کردن لەبارەی ئەو بابەتانەوە، کە وەزیر دەیانخاتە روو، ئەمە بەشێکە لە ئەرك و وەسفی وەزیفی، بەڕێز وەزیر خۆی کە دەکرێت بە تەعلیماتێك لەناوخۆیدا، یان

جۆرێك لە وەسفی وەزیفیان هەیە، بۆیە من پێشنیاز دەکەم ئەم بڕگەیە بە تەنها بڕگەی یەکەم و بڕگەی سێیەم لەچوارچێوەی سیاسەتدا ئەگەری هەیە ئێمە لەناو قانونەکەش شوێنی بۆ بکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز دکتۆرە رۆژان فەرموو.

بەڕێز د.رۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی چوارەم، منیش پێشنیار دەکەم ئەنجومەنی راوێژکاری ناوی بگۆڕدرێت بۆ ئەنجومەنی وزاری، لەبەر ئەوەی دەسەلاتەکانی پێی دراوە زۆر زیاترە لە راوێژکاری، مافی بڕیار دانی هەیە هەروەکو لە بڕگەی چوارەمدا هاتووە، راستە لە زۆر وەزارەتەکان ئێمە ئەنجومەنی راوێژکاریمان داناوە، لە هەندێك وەزارەت ئەنجومەنی راوێژکاری و ئەنجومەنی وزاری هەیە، بەڵام مەرج نییە ئەو شتە پەیڕەو بکرێت لە هەموو وەزارەتەکان، ئەو دەسەلاتانەی پێی دراوە زۆر زیاترە لە راوێژکاری.

تێبینی دووەمم لەسەر ماددەکە ئەوەیە، بڕگەیەك زیاد بکرێت، چۆنیەتی ئەنجامدانی کۆبوونەوەی ئەو ئەنجومەنە، ئایا بەشێوەیەکی دەوری دەبێت، مانگانە دەبێت؟ لەکاتی پێویست هەر حاڵەتێك روو بدات بابەتێکی نوێ بێتە بەردەم وەزارەت، وەزیر بۆی هەبێت داوا بکات ئەو ئەنجومەنە کۆ ببێتەوە.

موستەشارون، کە ئەندامن لە ئەنجومەنەکە، پێویست ناکات ئەندام بن، چونکە ئەگەر بەو شێوەیەی هاتووە لە دەقەکە ئەندام بن، ئەوە مافی دەنگدانیان هەیە، ئێمەش دەزانین راوێژکار راوێژی پێ دەکرێت، لەوانەیە رەئیەکەی باش بێت وەزارەت پێی وەربگرێت، لەوانەشە پێی وەرنەگرێت، جگە لەوەی وەزیر لە بڕگەی چوارەمدا هاتووە، وەزیر دەسەلاتی ئەوەی هەیە داوا بکاتن راوێژکار لەناو وەزارەت، یان لە دەرەوەی وەزارەت ئامادە بن لە کۆبوونەوەکە، بۆیە پێویست ناکات موستەشار ئەندام بێت لەو ئەنجومەنە.

سەبارەت بە دەسەلاتەکان، کە لە بڕگەی دووەمدا هاتووە، خاڵی یەکەم (اعداد وصياغة الاهداف العامة)، باس لە (الانظمة الصادرة من مجلس الوزراء) دەکات، ئێمە ئەهدافەکانمان لە ماددە دووی قانونەکە دیاری کردووە ئەهدافی وەزارەت، بۆیە پێویست ناکات ئاماژە بە ئەنزیمە بکەین.

لە خاڵی چوارەمیشدا هاتووە (اصدار القرارات)، لە سەرەوە دەڵێت راوێژکارییە، لەو بڕگەیەش دەڵێت مافی دەرکردنی بڕیاری هەیە، ئەوە تەعاروز دەکات لەگەڵ ناوی ئەنجومەنەکە، ئەگەر وەکو خۆی مایەوە.

خاڵی پێنجەم/ وابزانم مەبەست لە (اجراء التحقيقات في المشاريع والقوانين) دیراسەت کردن و ئامادە کردنی پرۆژە یاسایە، نەك لێکۆڵینەوەو تەحقیقات، ئەوە تێبینیەکەم بوو لەسەر ماددەکە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز لانا خان فەرموو.

بەڕێز لانا احمد چەلەبی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت ماددەی چوارەم، پشتگیری لە رەئی لیژنەی یاسایی دەکەم، بەس لە خاڵی دووەم لە واجیبات و مەهامی مەجلیس بەنیسبەت خاڵی یەکەم (اعداد وصیاغة الاهداف العامة لخطط الوزارة)، لێرە نووسراوە (للوزارة)، ئەوە ببێتە (الوزارة).

بەنیسبەت خاڵی دووەم/ صیاغەی ئەو خاڵە بەو شێوەیە بێت، بکرێتە (اجراء الدراسات والمناقشات حول الخطط الاولية المعدة من قبل المديرية العامة للتخطيط والمتابعة على ضوء الخطط المعدة من قبل مكونات الوزارة المختصة وتقييمها واصدار القرارات المناسبة بشأنها)، بۆچی؟ لەبەر ئەوەی ئەو خوتە ئەوەلیانە لە مودیریەی عامەی تەختیت و موتابەعە دادەنرێت، یەعنی ئەوە مەجموعە بەدائیلێکە، مەفروزە ئەو بەدائیلانە هەموو موقارەنەیان لە بەینی بکرێت، تەقییم بکرێت، هەتا بزانین کام بەدیل ئەفزەلە؟ یەعنی سلبیات و ئیجابیاتەکانی بزانین، بۆیە لێرە پێشنیار دەکەم تەقییم ئیزافە بکرێت بەنیسبەت خاڵی دووەم، هەر ئەو مولاحەزاتانەم هەبوو لەسەری، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کاك حەمە سەعید فەرموو.

بەڕێز حمە سعید حمە علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش پشتگیری هاوەلأنم دەکەم، بەتایبەتی دکتۆرە رۆژان، ئەنجومەنی ئیستیشاری وەکو لە ئیداریاتی یاساو ئەوەی کە موتەبەعە، بەڕاستی ئەنجومەنێکە راوێژکاری دەکات لە دەرەوەی پێکهاتەی ئەو موئەسەسەیەو، شتی عەمەلی و شتی ئیداری و تەنفیزی ناکات، ئەگەر سەیری پێکهاتەی ئەم ئەنجومەنە بکەین وەزیرو مودەڕای عام و ئەوانی تر هەموویان پێکهاتەی موئەسەسەکەن کە وەزارەتە، کەواتە ناکرێت ئەمە ئەنجومەنی ئیستیشاری بێت، دەبێت ئەنجومەنی وەزارەت بێت، ئەوە خاڵێك.

ئەگەر سەیری مەهام و ئەهدافەکانی بکەین، بەڕاستی هەموو شتی تەنفیزی و شتی ئیداری و شتی ئەجزائین، لەبەر ئەوە ئەنجومەنی ئیستیشاری ئەو دەسەلأت و ئەو ئەهدافانەی نییە، بۆیە من پێم باشە بکرێت بە ئەنجومەنی وەزارەت، نەك ئەنجومەنی ئیستیشاری و، موستەشارەکانیش بەشداری بکەن، بۆ را دەربڕین و حەقی دەنگدان و ئەوەیان نەبێت.

خاڵێکی تریش، بەنیسبەت (اعداد وصیاغة الاهداف العامة)، لە خاڵی پێشووتر، لە ماددەی پێشتووتردا باسمان کردووە، دیسان ئەو ئیجرای تەحقیقە، خۆ ئێمە تەحقیقات ناکەین، بەس دەکرێت موناقەشەو گفتوگۆ لەسەر پرۆژەکان و یاساو رێنماییەکان بکەین، بۆیە من پێم باشە، هەم ئەنجومەنەکە بگۆڕێت بە

ئەنجومەنی وەزارەت، هەم خاڵی یەکەم لا بچێت لە بڕگەی دوو، دیسان تەعدیلی ئەو تەحقیقاتەش بکرێت بە دیراسە کردن، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز دکتۆر احمد فەرموو.

بەڕێز د.احمد ابراهیم علی(وەرتی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی چوارەم، منیش لەگەڵ رەئی هاوەڵانم دام، کە ئەنجومەنەکە ئەنجومەنی وەزارەت بێت، نەك ئەنجومەنی راوێژکاری بێت، چونکە ئەو ئەرك و کارانەی لە بڕگەی دووەم دانراون بۆ ئەو ئەنجومەنە لە دەسەڵاتی ئەنجومەنێکی راوێژکاری زیاترن.

سەبارەت بە ئەرك و کارەکانی، کە شەش خاڵی بۆ دانراوە، من پێشنیار دەکەم کە خاڵێکی تری بۆ زیاد بکرێت بۆ ئەرك و کارەکانی ئەو ئەنجومەنە، ئەویش بەم شێوەیە:

(گفتوگۆ کردن لەبارەی ئەو بابەت وکێشەو پێشنیارییانەی لەلایەن دەزگاو بەڕێوەبەرایەتیەکانی وەزارەتەوە ئاراستەی وەزارەت کراون، یان ئەو سکاڵاو داواکارییانەی لەلایەن هاوولاتیانەوە دەگەنە وەزارەت و دەربڕینی را لەسەریان)، چونکە رەنگە کۆمەڵێك گیروگرفت هەبێت لە بەڕێوەبەرایەتیەکانی سەر بەو وەزارەتە، ئەوانە بگەنەوە بە وەزارەت، لەکاتی کۆبوونەوەی ئەنجومەنی وەزارەت، پێویستە گفتوگۆیان لەسەر بکرێت وچارەسەر بکرێن، هەروەها دوێنێ لەلایەن هەندێك لە هاوکارانمان پێشنیار کرا کە بەڕێوەبەرایەتیەك هەبێت بۆ شەکاوی و سکاڵ، ئەگەر بەڕێوەبەرایەتیشمان دانەنا، بێگومان سکاڵاو شەکاوا دەگاتە وەزارەت، بۆیە لەو حاڵەتەدا پێویستە ئەنجومەنی وەزارەت لەکاتی کۆبوونەوەیدا گفتوگۆ لەسەر ئەو سکاڵاو ئەو داواکاری و پێشنیارو تێبینی و سەرنجانە بکات کە لەلایەن خەڵکەوە پێی دەگات، یان لەلایەن بەڕێوەبەرایەتیەکانی خۆیەوە پێی دەگات و پاشان رای پێویستیان لەسەر بدات و چارەسەریان بکات، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کاك قادر فەرموو.

بەڕێز قادر حسن قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تێبینیەکەی من بەڕێز دکتۆرە رۆژان خستیەڕوو دووبارەی ناکەمەوە سەبارەت بە ئەنجومەنی راوێژکاری، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز صبیحە خان فەرموو.

بەڕێز صبیحە احمد مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری لە پێشنیازی لیژنەی یاسایی بەڕێز دەکەم، داوا دەکەم کە بڕگەیەك لە ماددەی چوارەمی ئەم یاسایە زیاد بکرێت، چونکە زەروورە بەم شێوەیە بێت، یەعنی سەرۆکی دەزگای فڕۆکەخانەکانی مەدەنی لە هەرێمی کوردستان بۆ ئەنجومەن راستەوخۆ لە دوای بڕگەی یەکەم کە وەزیرە، سەرۆکی ئەنجومەن لە ماددەی چوارەم.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان، کەواتە ئەم پێشنیازەی من ببێتە بڕگەی دووەم لەماددەی چوارەمی ئەم پڕۆژە یاسایە.

بەنیسبەت ماددەی یەکەم کە پەسند کراوە، بکرێتە ئەنجومەنی راوێژکاری، بەڵام من لێرەدا پشتگیری لە پێشنیازی بەڕێز دکتۆرە رۆژان دەکەم باشتر وایە بکرێتە ئەنجومەنی وەزارەت، چونکە ئەو کارو ئەرکانەی لێرەدا باسی لێوە کراوە گرنگترین و بنەڕەتیترین کارەکانن، بەڵام لێرەدا ئەگەر ئەنجومەنی راوێژکاری بێت، ناتوانێت ئەو هەموو کارو ئەرکانە بەڕاستی جێ بەجێ بکات، چونکە ئەنجومەنی راوێژکاری ناتوانێت بڕیار دەربکات، کەواتە لێرە باشترە ئەنجومەنی راوێژکاری بکرێتە ئەنجومەنی وەزارەت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

من حەز دەکەم یەك تەوزیح بدەم، ئەم مەجلیسی ئیستیشاریییە پێکهاتووە لە هەموو هەیئەتی وەزارەتەکە، وەزیری تێدایە، مودیر عامەکانی تێدایە، موستەشارەکانیشی تێدایە، بەڵێ فەرموو.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەرچەندە بۆ ئەوەی دووبارە نەبێتەوە، ئەو مەجلیسی ئیستیشارییە پێشتر دەنگمان بۆ داوە، ناکرێت ئێستا دووبارە بگەڕێینەوە سەری، پێشتر ئێمە لە ماددەی یەکەم دەنگمان بۆ داوە، ئێوە بەکۆی دەنگ پەسندتان کردووە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

هەروەکو برای بەڕێزم کاك بلال ئیشارەتی پێدا، ئێمە سیفەتی ئەو ئەنجومەنە لە ماددەی یەك تەحدیدمان کردووە سیفەتێکی ئیستیشاری هەیە، واتا سیفەتی ئیتیخازی قەراراتی نییە، ئیش و کارەکانی

لەچوارچێوەی موقتەراحات و پێشنیارو ئیبدائی رەئی دەسووڕێتەوە، بۆیە مەسەلەی مەجلیسی وەزارەت بە ئیستیشاری تەصویتی لەسەر کراوە، پێویستە لێرەش بە سیفەتی ئیستیشاری بمێنێتەوە، بەلأم رەنگە هەندێك مولاحەزات هەبێت لەسەر برگەو ماددەکانی تر، مادام مەسەلەکەش ئیستیشارییە، ئێمە نەصێکمان ئامادە کردووە، هەم شمولی هەموو فەقەرەکان دەکات، وات شمولی هەر شەش فەقەرەکە دەکات، هەمیش لەم پەرلەمانە لە هەندێك لە یاساکان ئێمە پەسندمان کردووە، ئەگەر پێتان باش بێت، ئەو خیلافاتانە، یاخود ئەو ئارائانەی بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ئێستا ئیشارەتیان پێدا، رەنگە ئەگەر ئەو صیاغەیە بخوێنینەوە هەموو مەسەلەکان عیلاج دەکات، جا ئەگەر ئیجازەمان پێ بدەی صیاغەکە بخوێنینەوە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

یەك پەرلەمانتاری بەڕێز ماوە، با قسەی خۆی بکات، دوایی بیخوێننەوە، کاك صباح فەرموو.

بەڕێز صباح بیت الله شکری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆر لە قسەکانم بەڕێز دکتۆرە رۆژان کردی، بەحەقیقەت نامەوێ دووبارەی بکەمەوە، منیش لەگەڵ ئەو رەئیەم کە رەئیس موئەسەسەی مەتاری مەدەنی ئیزافە بکرێت، لە ماددەی چوار (ثانیاً) فەقەرەی دوو، کە دەڵێت (مکونات الوزارة)، من پێشنیار دەکەم بکرێت بە (تشکیلات الوزارة)، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی بزانن ئەو پێشنیارەی کە دوا صیاغەتان کرد بوو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

صیاغەی ماددەی چوارەم بەو شێوەیە دەبێت:

المادة الرابعة:

1- المجلس الاستشاري للوزارة، يشكل المجلس الاستشاري للوزارة من:

1- الوزير/ رئيساً للمجلس.

2- رئيس المؤسسة العامة للمطارات المدنية في الاقليم.

3- المستشارون/ اعضاء.

4- المدراء العامون/ اعضاء.

2- للوزير استضافة اي شخص من ذوي الخبرة يراه مناسباً من داخل الوزارة او خارجها عند الضرورة للاشتراك في اجتماعات المجلس دون ان يكون له حق التصويت.

3- يختص المجلس بمناقشة وتقييم نشاطات الوزارة ودراسة سبل ارتقاء ادائها وتقديم المقترحات المناسبة لحل المشاكل والمعوقات التي قد تواجها.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەمە راپۆرتی موشتەرەکە، جەنابی وەزیر.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیاری لیژنەی یاساییمان پێ پەسندە، بەس بۆ شەکاوی، ئێمە هۆبەیەك، بەشێکی شەکاوی پێك دەینین راستەوخۆ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو صیاغەیەی خوێندرایەوە لە لیژنەی هاوبەش کە جەنابی وەزیریش رەزامەندی لەسەر دەربڕیوە، دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ پەسند کرا، فەرموون بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الخامسة:

یحدد بنظام مهام واختصاصات تشکیلات الوزارة.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی پێنجەم:

ئەرك و پسپۆرایەتیی پێکهاتکانی وەزارەت بە پەیڕەوێك دیاری دەکرێن.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەمە هاوبەشە، جەنابی وەزیر.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەگەڵ رەئی لیژنەین.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە لەسەر ئەو ماددەیە؟ نییە، ئاخیر صیاغەی بخوێنەوە کاك عەونی.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێم باشە هەندێك مادە هەیە نزیکی یەکن کۆی بکەمەوە، پێش ئەوەی ئەو ماددەیە بدرێتە دەنگدانەوە، ماددەیەکی ترمان هەیە، سەبارەت بە تەعاقودی وەزیر، لێرە کەوتۆتە دواوە، ئێستا ئەگەر مەجالم بدەنێ

ئەوی بخوێنمەوە، ئەوەی بخەینە پێش ئەو ماددەیە، دوایی ئەو سێ ماددەیەی کە ئێستا دەخوێنمەوە یەکی دەکەینەوە بە ماددەیەك، واتا سەلاحیاتەکان بەنیسبەت ئیصدار کردنی تەعلیمات، یان بە نیزام، کە ئیختیصاصاتی تەشکیلاتی وەزارەت تەحدید دەکرێت، یان وەزیر بۆی هەیە دەمج و ئیلغای هەندێك مودیریات، یان تەشکیلاتی نوێ بکاتەوە بە مودیریات، ئەمە هەر سێ ئەو بابەتە لە ماددەیەك کۆی دەکەینەوە، ئەگەر مەجالم بدەنێ بۆتان بخوێنمەوە، پێش ئەوەی ئەو ماددەیە بخرێتە دەنگدانەوە.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەیەکی موستەقیلە لە پرۆژەکە هەیە، بەڵام ئێستا رەقمی دوایی تەحدید دەکەین:

(للوزير التعاقد مع الاشخاص الطبيعية والمعنوية من ذوي الخبرة والاختصاص داخل وخارج الاقليم للقيام بالمهام والواجبات التي توكل اليهم للمدة التي يراها مناسبة وذلك لغرض تحقيق اهداف الوزارة وتحدد حقوقهم والتزاماتهم من قبل الوزير بموافقة مجلس الوزراء).

ئەو ماددەیە لە پرۆژەکە هاتووە بە صیاغەیەکی تر، بەباشی دەزانین لە لیژنەی هاوبەش صیاغەکەی بەو شێوەیە بێت، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من دەبینم گۆڕانکارییەکە یەکجار ئەو واتایە ناداتن، کە لە پرۆژە یاساکەدا هاتووە، کە بەم شێوەیە بوو (للوزير ابرام الاتفاقيات وتوقيع العقود مع الشركات والجهات الاجنبية في مجال اختصاصات الوزارة بعد استحصال موافقة مجلس الوزراء)، پێم باشە هەروەکو خۆی بێت، یاخود گۆڕانکاری بکرێت، نەك بە تەواوی گۆڕانکاری تیا بکرێت، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی ئێوە لەبارەی رەئیەکەی جەنابی وەزیر.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی پێنج و ماددەی شەش و فەقەرەی یەکەمی ماددەی هەشت دەکەینە ماددەیەکی موەحەد بەو شێوەیەی خوارەوە:

المادة الخامسة:

اولاً: يحدد بنظام مهام واختصاصات تشكيلات الوزارة.

ثانياً: للوزير اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

ثالثاً: للوزير استحداث او دمج او الغاء اي من المديريات او الاقسام او الشعب ضمن تشكيلات الوزارة وفقا لمتطلبات عملها.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە پێمان پەسندە، بەس پەیوەندی بەو فەقەرەیەوە نەبوو، بەڵێ.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

كاك شێروان بخوێنەوە، بۆ ئەوەی بزانین پەرلەمانتارە بەڕێزەکان دەڵێن چی؟ تکایە دیقەت بکەن.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

صياغەکە بەم شێوەیە:

المادة الخامسة:

اولاً: للوزير اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

ثانياً: للوزير استحداث او دمج او الغاء اي من المديريات او الاقسام او الشعب ضمن تشكيلات الوزارة وفقا لمتطلبات عملها.

ثالثاً: يحدد بنظام مهام واختصاصات تشكيلات الوزارة.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەم صیاغەیەی کە خوێندرایەوە، لیژنەی هاوبەش خوێندیانەوە، جەنابی وەزیریش رازییە، کێ تێبینی هەیە تکایە تا ناوی بنووسم؟ بەس کاك دکتۆر ئەحمەد، فەرموو.

بەڕێز د.احمد ابراهيم على(وەرتی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی پێنجەم کە باسی پەیڕەو دەکات، ڕێکخستنی پسپۆڕایەتی پێکهاتەکانی وەزارەت بە پەیڕەو، بە نیزام، من پێم باشە ئەو ماددەیە تەنها وەکو خۆی بمێنێتەوە، لەگەڵ ئەو ماددانەی تر تێکەڵ نەکرێت، کە دەکرێت ئەوان بە فەقەرات بێت، چونکە ئەوە باسی ئەوە دەکات کە وەزیر دەسەلاتی هەیە ئەوە بکات و ئەوە بکات ئەو کارانە، بەڵام لێرە باسی پەیڕەو دەکات، تەنزیمی کاروبارو پێکهاتەکانی ناو وەزارەت بەپەیڕەو، من بە باشی دەزانم ئەو ماددەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە، بەس ئەوانی تر دەکرێت دەمج بکرێن، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

دوا صیاغەکەی بخوێننەوە جارێکی دیکە.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ریزبەندی فەقەرەکان بەم شێوەیە دەبێت:

المادة الخامسة:

1- للوزير استحداث او دمج او الغاء اي من المديريات او الاقسام او الشعب ضمن تشكيلات الوزارة وفقا لمتطلبات عملها.

2- يحدد بنظام مهام واختصاصات تشكيلات الوزارة.

3- للوزير اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ پەسند کرا، فەرموون بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی شەشەم لە پرۆژەکە ژمارەی ماددەی حەوتەمە.

المادة السادسة:

للوزير ابرام الاتفاقيات وتوقيع العقود مع الشركات والجهات الاجنبية في مجال اختصاصات الوزارة بعد استحصال موافقة مجلس الوزراء.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دوای ئەوەی جەنابی وەزیر تەئکیدی لەسەر ئەم ماددەیە کرد، ئێمەش مانیعمان نییە وەکو خۆی بمێنێتەوەو هیچ مولاحەزەمان نییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ دوو پەرلەمانتار، فەرموو شلێر خان.

بەڕێز شلێر محمد نجیب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەرچەندە من خۆم لە لیژنەکەم حەق نەبوو موداخەلەم هەبێت، بەس بەڕاستی ئەو شەریکات و جیهاتی ئەجنەبیە ئەوەندە گرنگن عەقد لەگەڵیاندا، کە بەڕاستی ئێمە خەڵکمان نییە شارەزا بێت، چەند جاری تریش من باسم کردووە، بەڕێز کاك عومەر کە هاتە سەر تەشکیلاتی وەزارەت زۆر تەئکیدی کرد لە بەشی

قانونی، بەڵام وابـزانم هـەر لەگـەڵ مودیریـەتی عـامی شـوئونی مـالی و ئیداریەکـە دانـرا، مانـای وایـە هـەر قانونییە، کە من موتەئەکیدم ئەو شارەزاییەی نابێت، لەبەر ئەوە ئەو شەریکاتە ئەجنەبیە، کە ئەو عەقدە گەورانە دەکەن هەر لە ئەنجومەنی وەزیران بێت، من پرسیارەکەم ئەوەیە، ئایا وەزیر دەتوانێت بچێتە ژێـر باری ئەو مەوزوعە؟ دوای ئەوە یەك شتیش هەیە تەوقیع ئەو واوە لابرێت (توقیع العقود)، ئەگەر هـەر وا بێت، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کاك قادر فەرموو.

بەڕێز قادر حسن قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من مولاحەزەی ئەوە دەکەم بۆ تەنها کۆمپانیاو لایەنی بێگانە بێت؟ ئەدی ناوخۆ بۆ مەحروم بکرێت لێرە؟ ئەگەر ئاماژەیەك بکرێت لەگەڵ کۆمپانیا ناوخۆیی و بیانیەکان، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی هاوبەش دوا صیاغەتان.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة السادسة:

للوزير ابرام الاتفاقيات والعقود مع الشركات والجهات الاجنبية في مجال اختصاصات الوزارة بعد استحصال موافقة مجلس الوزراء.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پەسندە.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بـەرز بکاتـەوە؟ زۆر سـوپاس، کێ لەگەڵدا نییـە دەسـتی بـەرز بکاتەوە؟ (1) کەس لەگەڵدا نییە، زۆر سوپاس، بەزۆرینەیی دەنگ پەسند کرا، فەرموون بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی هەشتەم کە ریزبەندی دەبێتە ماددەی حەوتەم:

المادة الثامنة:

1- لايعمل باي نص يتعارض مع احكام هذا القانون.

2- تؤول جميع حقوق والتزامات وموجودات وميلاكات وزارة النقل و وزارة الاتصالات السابقتين الى الوزارة.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەکوردیەکەشی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی هەشتەم:

1- کار بە هیچ دەقێکی ناکۆك لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکرێت.

2- هەموو ماف و پەیوەستی و هەبوو و میلاکی وەزارەتی گواستنەوەو وەزارەتی گەیاندنی پێشوو دەخرێنە سەر ئەستۆی وەزارەت.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە پێمان باشە بەنیسبەت فەقەرەی یەکەم و دووەم ببێتە ماددەی جیاواز، چونکە فەقەرەی دووەم پەیوەندی بە مولکیەتی حقوق و ئیلتیزامات و میلاکاتی وەزارەت هەیە، ئەمە با بە ماددەیەکی موستەقیل بێتە خوارێ، پاشان بڕگەی یەکیش دەکەینە ماددەیەکی موستەقیل، ئەگەر پێتان باش بێت، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر رەئیتان.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پەسندە.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

صیاغەکەی بکەنەوە، بۆ ئەوەی بزانین پەرلەمانتارە بەڕێزەکان رەئیان چیە؟

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة السابعة:

تؤول جميع حقوق والتزامات وموجودات وميلاكات وزارتي النقل والاتصالات السابقتين الى الوزارة.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە لەسەر ئەم ماددەیە؟ ناوەکان دەنووسین، تەنیا سێ کەس، ڕێزداران (پێشەوا تۆفیق، سەرهەنگ فرج، د.ڕۆژان دزەیی)، فەرموو کاك پێشەوا.

بەڕێز پێشەوا تۆفیق مغدید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش پێشنیار دەکەم بکرێت بە دوو ماددە، ماددەی یەکەمیان بەو شێوەیە بێت (أ-هەردوو یاسای وەزارەتی گواستنەوە ژمارە (12)ی ساڵی 2006و، هەروەها یاسای ژمارە (14)ی وەزارەتی گەیاندن هەڵبوەشێتەوە).

(ب- هەموو ئەو ماف و پابەندو کەلوپەل ومیلاکاتی هەردوو وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن بگەڕێتەوە بۆ وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن).

ماددەکەی دووەمیش/ ئەوە بێت کە (کار بەهیچ دەقێکی ناکۆك لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا نەکرێت)، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کاك سەرهەنگ فەرموو.

بەڕێز سەرهەنگ فرج محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشنیاز دەکەم لەم ماددەیە لە بڕگەی دووەمدا بڕگەیەك زیاد بکرێت، ئەویش هەردوو مەتارەکان بگرێتەوە، بەو شێوەیە (تؤول جميع حقوق والتزامات وموجودات وميلاكات وزارة النقل و وزارة الاتصالات او وزارتي النقل والاتصالات والمطارات الى الوزارة)، چونکە ئێمە دەزانین ئەم یاسایە بۆ یەکگرتنەوەیە، یەعنی هەردوو وەزارەتەکەی پێشوو ئەوەی گواستنەوەو گەیاندن لێرە تێکەڵ دەکرێتەوە، حەقیقەتێکیش هەیە بەڕاستی مەتارەکانیش پێشتر وەکو دوو وەزارەت تەعامولیان کردووە، یەعنی وەکو یەکگرتنەوەی چوار وەزارەت وایە ئەگەر بێینە باری حەقیقەت، بۆ ئەوەی لێرە ناوی ئەوانیش بێت، تا ئێستا بەڕاستی سیستەمی ئیش کردن لە ڕووی ئیداریشەوە جیاوازی هەیە لەنێوان مەتارەکان، مەسەلەن سیستەمی مووچە جیاوازە لەنێوان مەتارەکان، بۆیە زەروورە ناوی مەتارەکانیش لێرە هەبێت، بۆ ئەوەی هیچ شك و گومانێك هەڵنەگرێت و بە فیعلی مەتارەکان سەر بە وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن بن، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز دکتۆرە ڕۆژان فەرموو.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تێبینیەکەی منیش هەر ئەوە بوو ئاماژە کردن بەهەردوو یاسای ژمارە (12) و (14)ی ساڵی 2006، کە ئیلغا بکرێن، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی هاوبەش.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت مەتارات، ئێمە لە یاساکەدا کردوومانە بە بەشێك لە وەزارەت، کەواتە مەوجودات و میلاکات لە زیمنی هەیکەلیەتی ئەو وەزارەتە، لەبەر ئەوەی بۆتە بەشێك لە هەیکەلیەتی ئەم وەزارەتە، بۆیە کە ئێمە باسی حقوق و ئیلتیزامات و میلاکات دەکەین، هەموو ئەوانەو مەتاراتیش دەگرێتەوە، ئەمە یەك.

دوو/ بەنیسبەت تەوحیدی وەزارەتەکان تەعدیلێکمان لە قانونی ئەنجومەنی وەزیران کرد، ئەو دوو وەزارەتە وجودی نەماوەو، تەوحید بووە لە یەك وەزارەت، کە ئێستا ئێمە موناقەشەی یاسای ئەو وەزارەتە دەکەین، بەگوێرەی ئەو قانونەی کە لە پەرلەمان دەرمانکردووە، ژمارەی قانونەکە (11)یە، کە لە پەرلەمانی کوردستان دەرچووە، بۆیە بە قەناعەتی ئێمە پێویست بەوە ناکات، چونکە وەزارەتەکە خۆی هەڵوەشاوەتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئاخیر صیاغەتان بخوێننەوە، فەرموون دوا صیاغەکەی بخوێننەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة السابعة:

اولاً: يلغى قانون وزارة النقل رقم (18) لسنة 2006 وقانون وزارة الاتصالات رقم (14) لسنة 2006 الصادرين من برلمان كوردستان.

ثانياً: تؤول جميع حقوق والتزامات وموجودات وميلاكات وزارتي النقل والاتصالات الملغاة الى الوزارة.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پەسندە.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ (1) کەس لەگەڵدا نییە، زۆر سوپاس، بەزۆرینەی دەنگ پەسند کرا، فەرموون بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر بوارمان بـدەیێ لەگـەڵ لیژنـەی هاوبـەش لەگـەڵ سـکرتاریەت ریزبەنـدی ماددەکـان چـاك بکەینـەوە، چونکە دیتم ئێستا خەڵەل کەوتە ناو قانونەکە بە گۆڕینی هەندێك فەقەرەو ماددەکان.

المادة الثامنة:

لا يعمل باي نص يتعارض مع احكام هذا القانون.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی هەشتەم:

کار بە هیچ دەقێکی ناکۆك لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکرێت.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پەسندە.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە لەسەر ئەو ماددەیە؟ نییە، دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بـەرز بکاتـەوە؟ زۆر سـوپاس، بـەکۆی دەنـگ پەسـند کـرا، فـەرموون بـۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة التاسعة:

على مجلس الوزراء و وزارة النقل والاتصالات والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

دوایێ لیژنەی یاسایی تەسەلسولی ماددەکان رێك بخەنەوە، فەرموون بەکوردیەکەش.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی نۆیەم:

دەبێ ئەنجومەنی وەزیران و وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن و لایەنانی پەیوەندیدار ئەم یاسـایە جێبـەجێ بکەن.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پەسندە.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کێ قسەی هەیە لەسەر ئەم ماددەیە؟ تەنیا دوو کەس، كاك شوان و سیوەیل خان، فەرموو كاك شوان.

بەڕێز شوان عبدالکریم جلال:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من یەك پرسیارم هەیە، ئەوەی کە موتەبەعە لە زۆربەی یاساکانی تردا هەر وتراوە (على الجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون)، لێرە پرسیارەکەم ئەوەیە، بۆچی ئەنجومەنی وەزیران وەزارەتی داناوە؟ تکام وایە وەلأمەکەم بدەنەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز سیوەیل خان فەرموو.

بەڕێز سیوەیل عثمان احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەمان پرسیارم هەبوو، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە پرۆژەی حکومەت بەو شێوەیە هاتووەو، هیچ جیاوازی ناکات چ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران بێت، یان وەزارەتەکان، بەلأم ئەگەر بەباشی دەزانن، دەتوانین لای بدەین، صیاغەکە وای لێ بکەین:

المادة التاسعة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پەسندە.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ پەسند کرا، فەرموون بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة العاشرة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی دەیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی بلاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمیی (وەقایعی کوردستان)دا جێبەجێ دەکرێت.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ پەسند کرا، فەرموون ئەسبابی موجیبە.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ـ الأسباب الموجبة ـ

نظراً لدمج وزارتي النقل والاتصالات بوزارة واحدة في الاقليم بموجب القانون المرقم (11) لسنة 2009 وبغية تنظيم تشكيلات الوزارة المستحدثة وهيكليتها وفقاً للمادة (7) منه. فقد شرع هذا القانون.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە بە کوردیەکەشی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ـ هۆیەکانی دانانی ئەم یاسایە ـ

لەبەر ئەوەی وەزارەتەکانی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێمدا لە دوو وەزارەتدا کراون بە یەك وەزارەت، بەپێی یاسای ژمارە (11)ی ساڵی 2006و، لە پێناوی ڕێکخستنی پێکهاتەکانی ئەم وەزارەتە تازەیەو، پەیکەرەکەی بەپێی ماددەی (7) لەم یاسایە، ئەم یاسایە دەرچووێندرا.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی ئێوە ڕەئی ترتان هەیە، فەرموون.

بەڕێز احمد سليمان عبدالله(بلال)؛

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هۆیەکانی پێویست

لەبەر نەبوونی دیاری نەکردنی هۆیەکانی پێویست لەم یاسا، پێشنیار دەکەین هۆکاری دەرچووانڵدنی ئەم یاسایە بەم شێوەیەی خوارەوە بێت، هەڵبەت لە دەقی پرۆژەکەی بۆ ئێمە هاتووە هۆکاری دەرچووانڵدنی تیا نەبوو، بۆیە ئێمە ئەوەمان نووسیوە وەکو لیژنەی شارەوانی و گواستنەوەو گەیاندن:

لەبەر تێکەڵ کردنی هەردوو وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێم بۆ یەك وەزارەت بەپێی یاسای ژمارە (11) بۆ ساڵی 2009و، بەمەستی دووبارە پێکهێنانی وەزارەتێکی نوێ، کە لە ماددەی (7)ی یاساکەدا هاتووە، بۆ ئەوەی بگاتە ئاستێکی بەرز بۆ خزمەتگوزاری گواستنەوەو گەیاندن و، بگاتە ئاستی پێویستی قۆناغی پەرەپێدان، کە هەرێم پێیدا تێپەر دەبێت، ئەم یاسایە دەرچووە.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان؛

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری؛

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەنها خیلاف لەسەر صیاغەیە، ئێمە تەئیدی صیاغەی لیژنەی شارەوانی دەکەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان؛

جەنابی وەزیر.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن؛

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت ئێمە فەرق ناکات، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان؛

کێ تێبینی هەیە؟ تەنیا کاك سەرهەنگ، فەرموو.

بەڕێز سەرهەنگ فرج محمد؛

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشنیاز دەکەم لە ئەسباب موجیبە باسی یەکخستنەوەی سیستەمی بەڕێوەبردنی فڕۆکەخانەکانی هەرێم و گرێدانی بەوەزارەتی گواستنەوە بکرێت، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی هاوبەش.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە پێمانوایە پێویست ناکات، چونکە فرۆکەخانەکان بەشێکن لە وەزارەت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

صیاغەی هاوبەش بخوێننەوە، بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەبەر تێکەڵ کردنی هەردوو وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن لە هەرێم بۆ یەك وەزارەت بەپێی یاسای ژمارە (11) بۆ ساڵی 2009و، بەمەستی دووبارە پێکهێنانی وەزارەتێکی نوێ، کە لە ماددەی (7)ی یاساکەدا هاتووە، بۆ ئەوەی بگاتە ئاستێکی بەرز بۆ خزمەتگوزاری گواستنەوەو گەیاندن و، بگاتە ئاستی پێویستی قۆناغی پەرەپێدان، کە هەرێم پێیدا تێپەر دەبێت، ئەم یاسایە دەرچوونێندرا.

بەڕێز جەمال طاهر ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

الاسباب الموجبة

نظراً لدمج وزارتي النقل والاتصالات في الاقليم بوزارة واحدة بموجب القانون ذي الرقم (11) لسنة 2009 وبغية اعادة هيكلة الوزارة المستحدثة وفقاً للمادة (7) منه ولاجل الارتقاء بواقع خدمات النقل والاتصالات وجعلها تتلاءم ومتطلبات المرحلة التنموية التى يمر بها الاقليم، فقد شرع هذا القانون.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ (1) کەس لەگەڵدا نییە، زۆر سوپاس، بەزۆرینەی دەنگ پەسند کرا، ئینجا کۆی پرۆژە یاساکە، کە بوو بە یاسا دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ (1) کەس لەگەڵدا نییە، زۆر سوپاس، بەزۆرینەی دەنگ پەسند کرا، پیرۆزباییتان لێ دەکەین، دەستخۆشیتان لێ دەکەین، کە دوو رۆژە بە خەستی موناقەشەی ئەو پرۆژە یاسایەتان کردو ئیقرارتان کرد، سوپاسی جەنابی وەزیر و ستاف وەزارەت دەکەین، کە ئەو دوو رۆژە لێرە ئامادە بوون و هاوبەش بوون بە حزوری خۆیان، ئێستا بزانین جەنابی وەزیر ئاخیر قسەی چیە، فەرموو.

بەڕێز انور جەبەلی/ وەزیری گواستنەوەو گەیاندن: